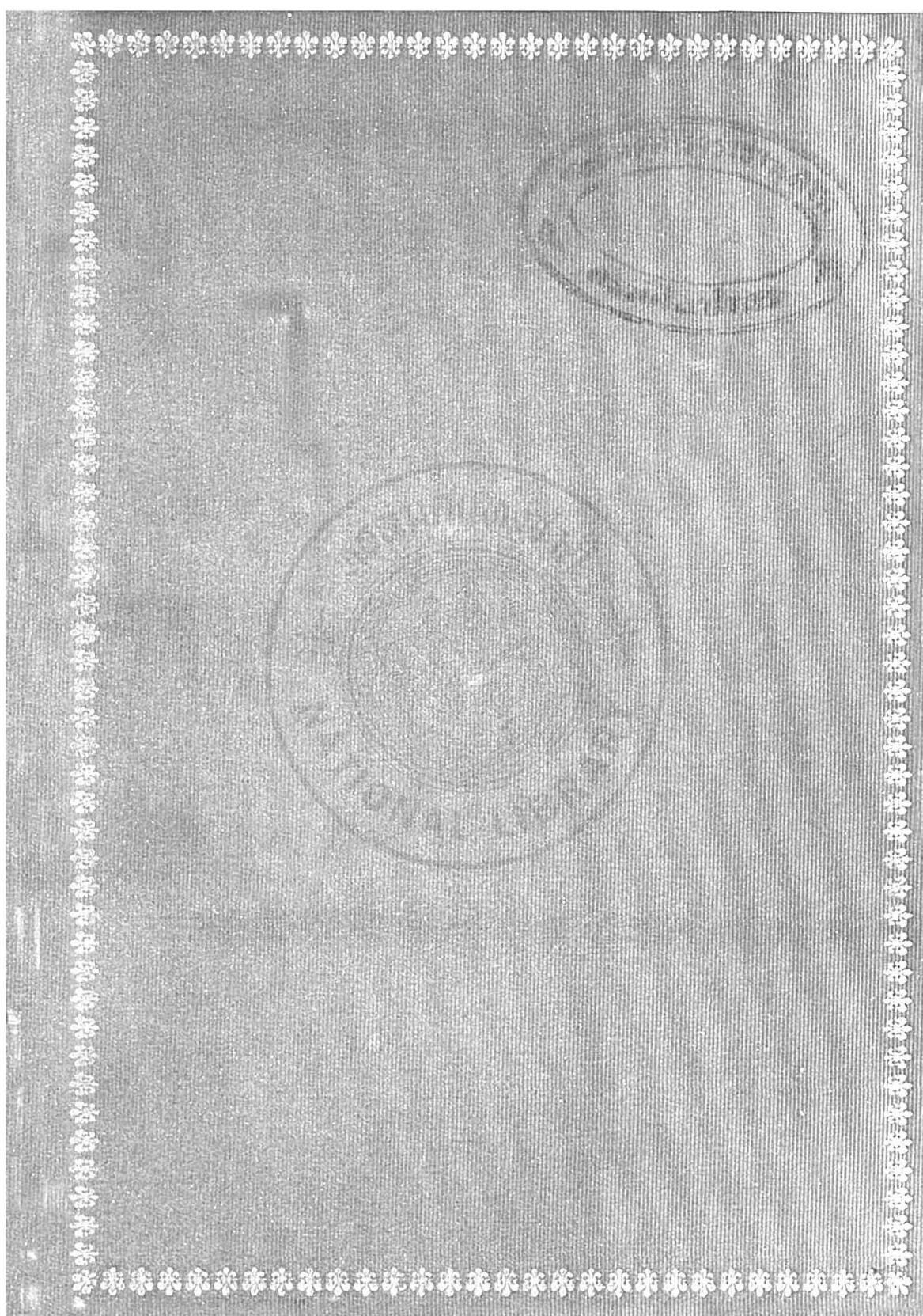

บานแพนก

๑	นิราศสังวาศ	หน้า	๘๘๗
๒	นิราศพระยาตรัง	”	๑
๓	นิราศพระประทม	”	๑
๔	เพลงยาวเก่า	”	๓๗

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005335872

ก.๗

โคลงนิราศสุพรรณ

โคลงนิราศสุพรรณ

๑ บังคม บรม บาท เจ้า	จอม สยาม
ถวัลย์ ทวารวดี งาม	ราช ตั้ง
พระ ยศ ประเสริฐ ดำ	ภาพ นอบ นิจ นา
คือ ดั่ง ฉัตร แก้ว กง	เกษ สัน สากต
๒ อยู่ทวยหาญ เพื่อง พ้า	ดิน สถาน ทวี แผ
เกษม สุนท ดำราย	รุ่ง ดาว
จักร พรดิ มิน จักรพาพ	พัน เดช
ร้อย เอ็จ เมือง ออก ท้าว	นอบ ไท้ ทูต ดำ
๓ สืบ สิ่ง เรือง ฐั ทวี	ประชากร
โคลง กาพย์ ตำร สุนทร	ก่อง พร้อง
ไพเราะ หักรมย์ อร	เอน โสตร นิจ นา
ไทย แหม หวน หวัง ร้อง	เครื่อง เถ้า โคม ใจ

- ๑ สรวอดเสียง ขับ ถัก บิ
 พังเสนาะ ไต ปาน
 จำเรียง จำรูญ สาร
 ถวาท นำเรอ ท้าว ไท
- ๒ มั่นเทิง ทูล เหน้าทัว
 คั้น ค่ำ คุข ตำราญ
 ทะนุก หน่ม ตำว สักราญ
 รำ รำ ร้อง ฤา เณ
- ๓ แล่น สบาย คตาย คติ หน้า
 แล่น สุก ทุก ทาง สกต
 แล่นแสงว แด่ง ตาม ตน
 แล่น เล่น หัน ญเบศวร์ ถ้า
- ๔ ถวาย พร ทุก ผู้ แะ
 ขด พระ ชนม์ จง เจริญ
 ขน้า มา พาร พัน เจริญ
 ใคร นึก แหนง นารถ น้อย
- ๕ ขอพร ไคร รัตน แก้ว
 เปน ที่ ทวย ญกัวันท์
 ให้พระ ผ่าน ไอศวรรย
 ดับทุกข โทษ โภษ พร้อม
- ปฏิกาน
 เบรียบ ได้
 ชตกล่อม
 ธิราช ผู้ มี บุญ
 แดว สกาน
 ริน เถลัน
 เกรี้ยว ไคร กั้น นา
 ไป เวน วัน เกษม
 นร ชน
 เนื่อง น้ำ
 ไว้วาศ นา นา
 แหตง หล้า สดุดี
 สรเสริญ
 เรือง ร้อย
 เบียน นาท ยุคต นา
 หนึ่ง ให้พลัน เหน
 อำนรรฆ์
 นอบ น้อม
 เสวย ศุข เสนอ นา
 สิ่ง ร้าย มลาย ญญ

- ๑ กรุงเกรียง ไกรตาศเจ้า จอมปราณ
 ขำนิโค ขาวขาว แทนไท
 ขอเชิญ ช่วยบันดาล ศิวเวส
 ประสิทธิ์ พระพร ให้ เลื่อม สัน คัทรู
- ๒ เทเวณทร วาสเทพ ท้าว ผทม สันธุ
 ขอน อาศน์ อรุณคินทร คำ เข้า
 ทรง สังข จักวาจิณ เจน หัดถ
 หลับ ขยา ถ่ม ตะเจ้า ปิ่น ไท ไผท สยาม
- ๓ พระโคของ ห้า อิม เอม ญูช นินนา
 มั่น ร ช่อม ชี ชุน ห่าน ผ้าย
 ขอเชิญ สรร เสฐ สุน ทร ภาพ
 มา อยู่ บริรักษ์ ไกธ อยู่ เกตุ ขยา ไกธ
- ๔ ขอ วร วา สัพ ท้าว วชิรา วุช แช
 พัน เนตร ภูวไนยตา สอด รุ
 ไคร คด คิด แหนง ทา รุณ ต่อ ราช ษา
 เชิญ ช่วย สังหาร ผู้ คิด นัน เถว ทยาน
- ๕ พระสุธาสง เสริต ม้า แมน จรด รวด แช
 วีรท กวัก กง ผัน เม่น ค้าว
 รำ ไพ มพิตร พรรณ ไพโรจ
 ขบ แบ่ง โภภาษ ท้าว เพิ่ม ไท ไผท ไทโย

- ๑ ดวง โส่ม ส่องฟ้า แจ่ม
 เยน เรือย รัศมี พราย
 สรวมพร เพิ่ม ภูต ถวาย
 ปวง ราชฏร เยน ใจ ยิ้ม
- ๒ ขอ พร พิษเนตร เกื้อ
 ดาต แนะ น้ำ ดำไร
 มา เปน ชำนิ ใน
 เสริม ศักดิ์ เจ้า ช้าง รั้ง
- ๓ ขอ พร พรุน สาด ช้อง
 เทียน ทัว ภูมณฑล
 โดย เตือน ระดู ดต
 อย่า มาก อย่า น้อย ให้
- ๔ เสรีจ แสดง พระ เกียรติ ใต้
 เกตา ก่อถ่วง วัศก วั
 ต่าง จาก มิ่ง มารศรี
 เอน โอฐ ใต้ ถิ่น เลี้ยว
- ๕ ข้า ไหว้ สรรพ พชร ข้าม
 ไป โมกข เมื่อ สู่ หน
 เฝือ ข้อง ข้าย มารก มถ
 ขอ อยู่ สมน ศุข ห้า
- จรรณ นาย
 เพรศ พรม
 ถวสย ราช ศิริ ษ
 ยิง แจ้ง เยน จันทร
- การ ไลย สาดร ษ
 เฝือก ผู้
 นรนารก
 ทัว แจ้ง อรรศจรรย
- ส่าย ฝน
 เพศ ใต้
 ดาน ตก
 เฝือบ น้ำ พอน นวด
- ชรณ ศักร ษ
 ก่อ เกี้ยว
 สมร มิตร แม่ ษ
 เถ้ ใต้ ถิ่น วม ครอบ
- เชญ วน สัตถ ษ
 หก ฟ้า
 มัว มืด เมนา นา
 แห่ง น้อย กิจ การ

- ๑ พระนอนนิทร นิ่ง ไห้
เอน บ เอื้อ ความ หลง
เรียม ช้อง คำนี้้ง อนงค
นอน บ เปน นอน ให้
เอ องค์
เกศ ไหม้
นอน เป็ถียว
ห้วง ห้อง นาง นอน
- ๑ อร องค์ อ้วน แอ้น สอด
เกศ ตั้ง กำ ทาง ยุง
ดวง เดา เด่น คำตรง
ควร พิโยค เขาว นอย
ลัม ตั้ง ทรง แม่
เหยียด ช้อย
คร เนตร ภู เฮย
หนึ่ง ได้ ฉัน ไค
- ๑ เกษนี้ นิต เต็ม ถ้า
เรียม จุไร รอย มั่น
รัก เรียม เร่ง โรม วัน
เจ้า บ่ ล้าง เสง ให้
ถาวรณ
แม่ ไถ้
จวน เจ็บ
เกษ ยุ่ง หยอง ทยาย
- ๑ ทยาย เกษ กับ ทั้ง ทอด
ทรวง ลมร เทพี
ถาน ถัน ยุคต ศวี
ข้า ชอก ฉลอก ฉลาย สัน
คน คี
พี่ ดัน
เสาวภาคย ภู เฮย
สุด เสว้า เสง สกนธ์
- ๑ ผจจุม พิตร เบื่อง
กร ตระกอง ไค มาถย์
ย้าย แขน สอด ประธาน
ถนอม บ่ หนัก พี่ ค้อง
บัว บาน
แม่ บ้อง
เสียว แขน ใจ นา
ต่อม แก้ว กา มีนี้

- ๑๐ กนอม ชม ชำ ช่อน ช้อน
กร กระจก เหว โคม
เปรม ปราง แม่ เปรียบ โคม
จุม พิศร เขาว ยวนได้
เชย โคม
พีได้
แซ่คู่ กัน นา
อ้อม แม่น หมั่น
- ๑๑ หายใจ จุมพิตร แผ่น
พลง พุ่ม ปลูกวางค์
ตาเพ พบ บาง
ขย่ำ แม่ขย่ำ กัดง์ เกด้า
พอน ปราง
ดืบเคี้ยว
บัว มาศ
เกดอก กัดง์ แด ยัน
- ๑๒ บ้วน บั้น เปน ห่วง ให้
ไอ้แม่ โคมงาม พวง
ไทด แด ดู เต็จ ดวง
ทุกขบ เหนหน้า หน้า
แหน หวง
พู พ้า
จิตร ยาก กาย นา
แทบ กัดง์ ใจ ตาย
- ๑๓ โคม แม่จก ฝาก พ้า
เขา ว่า องค์ อมรินทร์
หวด คิด ไกร ฝาก ดิน
ดิน ฤๅ ฐิต เจ้า หล้า
เกรง อินทร์ หยอก นา
ไช้ ชำ
ดิน ทาน แด ฤๅ
ถอบ ไกด์ ถอดย สม
- ๑๔ โคม แม่ฝาก น่าน น้ำ
เยี่ยว นาค พาด โคม นบ
พูน พี้ รำ พิง จบ
โคม แม่ ไกร สงวน ได้
อรรณพ กัด
เถือก ได้
จอม สวดสดี กุเฮย
ดูจ เนื้อ นวด สงวน

- ๑ ครวญ นัก หน้าใหม่แม่
 ปรดอบ เท่า ปรดอบ ใน เนือง
 อ้า โคม อุไร เรือง
 จาก แม่วัน เดียว ช้า
 ขวัญ เมือง ภูเขย
 เนตร หน้า
 ครุณศ์ ทาง นา
 เดก ร้อย ปี่ ปาน
- ๑ สงสาร สุต สวาสดี ให้
 ชตเนตร ถัง ธารา
 อ้าไธย พี่ อ้าตา
 กำขั้ว รับ ขวัญ สร้อย
 โหยหา
 เรี่ย ย้อย
 โคม สั่ง
 ขั้ว น้ำ ตา นาง
- ๑ ไนย นาม พู่ผ่าน แก้ม
 ผัด ผจง เคย จุม
 กัดิน ปราง เปรียบ ปรทุม
 เปน คราบ ชตไนย เคี้ยว
 โก ส้ม พี่เขย
 พิศร เจ้า
 ทิพมาศ
 สดุด แก้ม เกสร
- ๑ พิ โยคเขาว นี หนือ
 สัก คาบไปเคย กระเด็น
 คัด ไคร่ แต่ง ตน เปน
 ชัก หนึ่ง ไว้ แหมบ นื่อง
 กอง เข็ญ
 จาก ห้อง
 สดุด ชัก
 หนึ่ง นน น้ำ ไป
- ๑ อ้า อร โคม แม่ แม่
 พิมพ์ ภากตร เบญจ บรรพ จันทร
 จะ ไก่ถ ถัด อร อัน
 วินรศ เรณู พ้า
 แมน สรรพ
 แจ่ม หน้า
 จรุง รื่น รมย์นา
 เพื่อง พุ่ง กำจร

- ๑ แม่ส่ง สระเทพ ถ้ำ ไตร่ ตรึง
ยัง ไป ปาน เคถีย คถึง สระ แก้ว
สระ สวรรค อ่าฤคย รึง ฤา เบรียน ได้นา
ส่ง สระ นง นุช แฉ้ว เพิก พ้า ดิน เกษม
- x ๑ มาโดย โมติศ แก้ว เกษนี
หอม กถิน กถอย มาถึ ตั้ง พึ่ง
คั่น วัน บ่อ ว่าง หวี มวย แม่
แซม ดอก ไม้ เพช ร้าง ร่วง ค้อง ตา เคือน
- ๑ ข้า ส่ง เสวภาคย เพียง พิมพ์จันทร์ แม่เฮย
เคย พี่รับ ขวัญ ขวัญ อยุ่ แหย้า
จาก ตามคิดคั่น วัน ทูท หุ่น โมงนา
ใคร จะ รับ ขวัญ เจ้า พี่ ได้ คุจ เรียม
- ๑ จากเจ็บ ยิ่ง ไรศเร้า แรง สกนธ์
แสน เสียด ชุมชน จน ออกจ้าน
ย่ำทา ประทับ ทน ทานเทวศ ได้ฤา
แรง รัก เหลือ แรง ต้าน พี่ แพ้แรง ไร
- ๑ หดัด หดัด พัด แม่ ไอ้ ยนิจจ
เพรง พี่ พวาก เขา ช้าง ชุ่นแค้น
มาป ท้น บั้น จาก บัง อร ออก เรียมเฮย
จำพรัด เจ้า พวาก แม้น ก่อ แฉ้ว กำม้ หดิง

- ๑ กามไถดะลบร้าง ศุข รมย์
มี แต่เกิด ทุกข ทม เท่า หล้า
เสีย รัก บำราศ ชม ใน ซาคี นีนอ
ตาย เกิด ขย เห็น หน้า อยู่ เสด้า อย่า คดาษ
- ๑ เรียม คิต พิเศศ ช้อย ชิวหา
ถม โษษฐ อ่อน โอชา ชุ่ม ชื่น
กำดั่ง กำถน อา โดย สว่างดี
ถาร ตั้ง สรวต ส่อน อ่อนวัย รำพรวน
- ๑ รอย บุญ เรา ร่วม พ้อง พบ กัน
บาป แบ่ง ส่อง ทำ ทน เท่าสร้าง
เพลง พราศ สัตว์จำ ฝน พลัดคู่ เขา ฤา
บุญ ร่วม บาป จำ ร้าง หุส ร้าง เรียม ไกล
- ๑ ไอ้ แก้ว กัน ออก ร้าง แรม รัก
เคยบ่อ ไกล ศรี สัก กิ่ง ก้อย
ปราณี้ แบน เกรง หนัก นก นิม เนื้อ แม่
วัน ตะ วัน นับ ร้อย คำ เข้า เรียม เขย
- ๑ ถัน ตุง ลาตให้ หาเยว มาถย์แม่
ไกร กรอบ กระทบด เมา มีด หน้า
ไฟ กาม กำเดาเผา ดน ถวก ออก เอย
เจ็บ จร เทญ เท่า พ้า ใส่ สร้อย เสพย์ สมน

- ๑๐ คิดเคย คั้น พี้ย
 วั ระฆัง ศุข ทราม
 ศุข ไต่ ไป เปรียบ ส้ม
 เนื้อ นม เนื้ออ่อนเนื้อ
 ยา ยาม
 กอด เกี้ยว
 ยาม ย่ำ ระฆัง เขย
 อุ่น เนื้อ เรียม นอน
- ๑๑ ความ ร้อน เรียม ยิ่ง ร้อน
 กาม กำเภา ดวง อวร
 ร้อย อื่น หมื่น ประมวญ
 ร้อนนิรา รศ เจ้า
 รันจน ใจ พี้
 ออก เว่า
 มา เปรียบ ไต่ ฤา
 ราช ร้อน ฤา วาย
- ๑๒ ราชวี รมย์ ร่ม เนื้อ
 นึก นช นม อร อินทร์
 ไซ้ ทิพ เดก ทิพ ยิน
 เขย ย่อน ชื่น ใจ เพียง
 นารินทร์ พี้ เขย
 กัดอม เกดียง
 ตี รศ เจ้า นา
 พี้ ไต่ ดาว ดั่ง
- ๑๓ เคย อิง เคย แอม ช้อน
 เคย นช นม นม เขนย
 เคย ย่ำ ยาม เขย
 โอฬี จำ พราก เนื้อ
 ทรวง เตมย
 เกี้ยว เกี้ยว
 ชม กดิน
 นุ่ม น้อม นอน เตมย
- ๑๔ คิด บวาง บรง กดิน แม่น
 จวบ ประจง เจียร ใจ
 แสง สงวน สด สงวน ไค
 กอด แม่ หนัก น้อม ช้ำ
 มา ไถย เดิศ นา
 จัก ชั่ว
 ไค เท้า เข้ม ฤา
 ชอก แถ้ว ชม ไฉน

- ๑ จาก มา เม็ด หมู ไม้ ใน สอน
 ปราง ปราศ ชม ปริง ปรวน เปรียบ แก้ว
 ครอบ ใกร ใฝ่ พลุ นวด ไหน นั้น มี ฤา
 เหน แต่ พลุ เชี่ยว แยม ยอด ให้ ชาย ชม
- ๒ นาถิกะ ตก จัน แท้ หลาย ชลาย
 สับพรวัต เรียด ริม ราย ร้อง อ้อย
 ฉงน คับ บ คับ ปลาย ปลั่ง เบ่ง
 ติ แต่ ตก เกรือ คด้อย เค็ดือบ แค้น แดง ใจ
- ๓ เมิน หมาย วัน วัน เรือ เรียง กัน อยู่ แะ
 ตก ข้าง ตก ด อัน ออก ถ้า
 ขวย ขวย คิต ไกร บัน ไป ฝาก
 จวบ แต่ จิต จาง หน้า นุช เคียว จัก คาย
- ๔ เห็น แถว สทอน ทุ่ม ทรวง ผึ่ง แ่น แะ
 เมิน หมาย ไฟ ไฟ รัง ราช ว้อน
 ชุ่ม จุก จิต ำ นิ่ง นึก เทียบ สกต แม่
 ขาม คิต คม เนตร ค้อน นุช ค้อน เวียน ขาม
- ๕ เหน ระกำ แกม จาก ไธ ชัด จรรย์
 เหมือน จะบอก คำ คัญ ชาว ช้า
 จาก แจ้ง เจ็บ จา มัตย์ บำ ราช
 ระกำ ว่า หนาม เหน็บ ย้า ยอด ร้อย รุน ทรวง

- ๑ เห็น ส่วน ช่มตูกเกลี้ยง
ช่ม ว่า ช่ม นง ราม
ทวน ถวิต ประวัคิ ยาม
ไป ชาต ครุ่น ครุ่น ได้
- ๒ มติดา ส่ง ถิ่น ฐ
เหมือน ระเบียบ มาถ
บาราศ ภิมย ศรี
นุช จะ กรอง ภู ห้อย
- ๓ มณฑา เทียม เทียบ เนอ
ช่อน ถิ่น อาย ถิ่น ไถ
อัญชัญชน เณร นิต ไนย
เสาวรศ เหมือน เรียบ ฐ
- ๔ ช่อน ฐ ไล่ ชื้อ ช้า
นาม ปตาด ระภก โดม
เขาว ร่น เริ่ม เปน โยม
สอง ช่อน อุด้า หั ฐ
- ๕ เทียน แดง เทียน ด่อน ย้อม
เทียน ว่า เทียน แสง ศรี
เย็น ยาม พระ สุริย ติ
เทียน แม่ จด จัก เข้า
- ศก ทราม ปลิด เขย
เรียบ ไร่
ยัง อยู่ สถาน นา
ช่ม แก้ว กับ กร
- สุรพิ
แม่ ร้อย
สด สวาสติ แด้ว แม่
ยื่น ให้ ไคร ชม
- นวด อูไร
ถิ่น ฐ
เนตร นุช พินา
รศ ฐ ใน ใจ
- ใน โฉม มาถย แม่
ถิ่น ฐ
ยาม ผนอช นั้น แม่
ช่อน ฐ ชม เหมือน
มือ นี
สว่าง เข้าย
ตา โดถย งด เขย
ตู้ ห้อง หา ไคร

- ๑ เริ่ม ชม การเกิด หัน
หอม หัน กต เกษา
มาโดย มติดา
เหมือน ดอก ไม้ เกี้ยว เกด้า
หอม หา ยาก หา
วัน ไว้
ตาม สวดสดี
แม่ แกดัง ผจง กรอง
- ๒ นิธบุต นิธ เนตร น้อย
พนพ มณี นิธ ฮาย
จาก ภาคตร พโยค สาย
นช จะ สาย เนตร ค้อง
นิธ พราย
เนตร น้อย
สรว แม่ มานา
ตอบ ค้อง ชาย ไต
- ๓ อัญชัญชนิณ ขาบ แต้ม
กำ กะโบต บัว กาม
กวิตรศ ยัว ยำยาม
เหมือน แม่ ตฤบ รศแก้ม
คา งาม
ยื่น แยม
ยุพโยค
กลืน เกดียง เกตา ฅม
- ๔ ชม บัว ๆ มุขน์ บ้าง
กำดัด ไพร โรน ดวง
คณิง โฉม มะณิ พวง
ยั้ง บัว หลวง ต้า
บัว หลวง กี่มี
เด่น น้ำ
กมท มาศ เวียนเฮย
เดห์ แยม ยาม ชม
- ๕ ทินกร กร ก่าย เคด้า
บัว บ่ บาน หุบ กลัว
ภุมรี ภมร มัว
แนม แนบ นอก กัดบ กล้า
คดิง บัว
ภู ย้า
เมธา ทราบ บัวนา
กลืน ด้รัย เสดวคนจ

- ๑ บึง บัว บงกช แก้ว กานดา พี่ เอย
 กดิน บ่ ไคร คนธา เทห์ น้อย
 บัว ปราง ปราบ นาสา ส้ม สนิท
 บัว แบน บัว ทรวง ช้อง เบียด สร้อย บัวศรี
- ๒ บัวย ถล่าว ร้อย สระ แก้ว โกสุมภี
 เพญ ฝนา กรรพม เสียด ช้อง
 ใบเปรี๊ยะ ปริดี ประทุม ทิพย์ สระ พี่ แม่
 แมลง มาศ หึ่ง หึ่ง ร้อง รือ เกล้า คดอ บัว
- ๓ พฤษชาติ ร่าย เต็มดื้อ เริง เถน
 วายุโยค โยน เยน ยอด ไย
 จัก เชน ก็ จง เชน ทับ ท้าว เกิด รา
 เรียม บ่ เชน ไอน ไอ์ ชื้อ ตั้ง ใจ จง
- ๔ เรียม เจ็บ ออก พ้า แผ่น ดิน เปน ศุข แะ
 ทรวง ระทม เชิญ คือ ค่อน ค่อน
 อู่น้ำ นะที่เย็น ใจ อยู่ ไยนา
 ไอ้อู่ออก เรียม ร้อน บวน บวน เปน ไฟ
- ๕ พิศพรรณ ปลูก ว่าย เกล้า คดถึง กัน
 ถวิต สุตตา ดวงจันทร์ แจ่ม หน้า
 มัสยา ย่อม พัว พัน พิศวาสดี
 ฤา พี่ พราง น้อย ขำ ชวด เกล้า คดถึง รม

- ๑ เทียน ทอง แด เลื่อม แพร้ว ทอง พราย
ใจ พิพิศ เพียร หมายถึง มุ่งน้อง
ฉิน โฉมเฉกฉวี กาย กต ทาบ ทอง นา
เหน ตะเพียน ผุด พ้อง พี่ เพียง ขาด ใจ
- ๒ เทพา ๆ กระจาก ฉ้าย ฉั้น จร
เพียง ภาภ พิมถ สมาร แม่ ฉ้าย
นวด จันทร ห้วน ฮาวรรณ แสง หยื่อ
โอ้พี่ แปลก ปรดา คล้าย หม่อม หน้า นวด จันทร
- ๓ เท โพ พาพวก หว้าย เปน ทิว มา แม่
สับ สดาด สติศ จิว เชื้อน หน้า
กต ไชยง กระ โสง ชิว สัน โคฐ เตี้ยว เขย
แห ว่า ห่าง ชู ข้ำ ชม เพียน
- ๔ กระจาก ฉั้น เข้า ผั่ง แสง เคย
ดุก ชะโค โตด เคย หาด เหล้น
แก้ม ข้ำ มัจฉา เขย ชม ชอก ข้ำ ฤ
ฤ พี่ เขย ขึ้น เพ้น กำ แก้ม กต กัน
- ๕ ปลาก้า กิด แก้ว มั่ง หมายถึง เหมือน
ปลากทุก ถวิต คาง เบื่อน มู่ สร้อย
นวด จันทร แจ่ม เจียน เคื่อน ดวง ภาศร แม่ ฤ
กราย ว่ากราย กวิต ก้อย แหน่ง นัว นาง กราย

- ๑๐ ชดจรร เจ็บ หน้า นัย
 กตา คดำ คำ ก็น ไกล
 กล้าย ๆ ว่าย ใจ ๆ
 โหย พี่ เห็น ฝน น้อย
 แสน ไสว
 เกดอัน คด้อย
 แสง หยื่อ
 เนตร หน้า ตก ตาง
- ๑๑ โพงพาง ทาง ไข ชำ
 สบ หมู สัจจรร มา
 กำม พราก จาก เสน่หา
 ข่าย ตั้ง ข่าย รัก ข้อง
 เอา ปตา
 คิต ค้อง
 มา ห่าง
 รัก ค้าง เรียม เคื่อง
- ๑๒ เรือ อวน ญวน หย่อน ถ้อย
 ตริ ตราก ตรอม อยู่ ใน
 ข่าย รัก พี่ แรม ไกล
 เอา แต่ ลาย ใจ ก็น
 วง ระไว แวด นา
 ข่าย นน
 กตอย สวาสดิ์ แตัวแม่
 แวด ไร่ ฤจาง
- ๑๓ มหรรณพ หน้า สุด ชั่ง
 นัง บบ บิด บัญญา
 ครอง รัก เรือง เสน่หา
 ฤก ถ่วง สาคว ไซ้
 แสน วา กี่ ดี
 ดั่ง ได้
 เห็น หยั่ง ได้ ฤฯ
 สุด ฐู เรียม คณิง
- ๑๔ เห็น เรือ ๆ มาก หน้า
 เรือ ว่า เรือ นาง นำ
 คว้าง ๆ ห่าง หาม ถำ
 พี่ ก็ เกรว เรือ วัลง
 ไฉน จำ ได้ นา
 ขาว พร้อง
 ถับ เนตร
 เร่ง ชื่น สัจ ความ

- ๑ กรกฏ กาง กำม ร่าย
เต็ม ถ่า อาหาร เวียน
ลง ปด่อง ช้อง ชาย เตียรถ์
หอย แด เต่า เหล่า กุ้ง
ริม เณรียน
หวาด ตุง
โดย ค้วน
ตาก กำม ตาม กัน
- ๑ มลัก เห็นกรกฏเบี้ยว
ปู้ นึก น้า เอน ดู
จวบแจง ต่าย ตาม พร
หยุบ เทยื่อ มา วั บ้าย
ปนป
เคตือบ คถ้าย
ปู้ หนับ เบี้ยว นา
ปู้ด บ้อง กำบัง
- ๑ ทเถ เจ้า ว่า ห้วย
ลุ่ม ว่า คอน เรียม หวัง
บุม ว่า เปตอก ประการัง
ปู้ว่า หอย หนึ่ง ถล้วย
เรียม พัง
ว่า ด้วย
เรียม รว่ม คำแม่
ว่า ถล้วย เรียม ตาม
- ๑ มลัก เหน ไบ จากเจ้า
เปนล่ำภา ไฟจิตร
จะ ถง ระวังวิต
ฉิว ว่า หนุ่ม แถ้ว ไช้
นฤมิตร
เลื้อน ไถ้
จวน แก่
พีเพี้ยง โดยสาร
- ๑ เห็น ทว ท่ง น้อย หบ
ถาด เตียน ตาน เข้า เขา
แถ ถาญ ถำฤก เขา
ถาญ แถ่ง นุชเคยเหล่น
ถำเนา สุกนี้ นา
นวด เพ้น
วมาตย์ มั่ง กู เฮย
ถับ แถ้วถาญทรวง

- ๑๑ ขาวนาเอนกเกื้อ การคน
ออกไว้ไปแซกชน ฟ้อนเข้า
เด่นรักสุดแรงรณ เร็วช่วย เร็ยมรา
ไต่บ่อเหินแซกเต้า ช่วยร้อนเรียมเดช
- ๑๒ เห็นโพงโพงน้ำหลัง ลงคาม เขตรแซ
ดคืบๆร้อนความ โคกซ้ำ
ในนาคดำในนาม พุง โพงนา
โพงช่วยวานโพงน้ำ เนตรบ้างเบาควม
- ๑๓ เห็นตระโหนดเขานวดน้ำ บั๊บบรม
รตฤชอบใจชม แคเต้า
ใบคาตยะยามถม โบก โบก มาแผ่
ถวิลว่าดำจืดเจ้า ผากไว้ไว้เรียม
- ๑๔ ร้อนรุ่มรุ่งมรุ คินวัน
คิวนตาใจฝัน คตบคต้าย
แปดยามล่าแคยัน แทนท่ม โมงแม่
นอนนั่งลุกยืนย้าย ยิ่งร้อนเรียมดี
- ๑๕ บานนี้ศรีสวัสดิ์เจ้า จอมสมร ที่เฮย
กัญไรฤนอน นังเหล่น
กรองพวงภูเกสร บุนผชาติ ชมฤ
ฤจำนุชสระเด่น เกษน้องนางสนาน

- ๑ เคยนอนอิงแอบเนื้อ
นาสิก สัมผัสดินนา
ถวิลไอฐุแม่รับสดา
ฤๅนิราศแรมห้อง
- ๒ ไก่ถนอมเนื้อเกลี้ยงแก่
ไก่ถนอม บุษบาบุษ
ไก่พิ้ง ฟ้างทรวงทรุด
ไก่เนตร ไก่แนบหน้า
- ๓ จรัสจวนเจิมจากเนื้อ
จากแต่ทรวงสายใจ
ห่างสมรพิศเพ็ญไฉ
เข้าบ่อเป็นคำเข้า
- ๔ ถมพิศคือพิศต้อง
หนาวนอกร่มในดวง
โฉมแม่พิมพ์พวง
มือแม่จืดเยว่ถ้ำ
- ๕ แว่วๆเสาวนิตนี้
สรวญกระซิกโศกผอง
คล้ายๆคำเหินหง
ถ้าใช่หรือเรียมเศร้า
- ในราตรีแม่
ลึกน่อง
ไอฐุพิ้ง
ห่างหน้านางไก่
- ไก่บุษ
คดีเคตา
โหมเพื่อไก่นา
หนุ่มหน้านางไก่
- นางไก่
จ้อเจ้า
ฤๅมั่งเหมือนเคย
แต่หน้าตาเกิน
- ตาคทรวง
จิตรซ้ำ
มาเทศกู่เขย
ยิ่งถ้าถมพาน
- นางทรวงเสด็จฤๅ
ว่าเจ้า
หาพิ้งฤๅแม่
สนหน้ากรรมแสง

- ๑ รอย กำม มา แบ่ง แก้ว กับ สกนซ์ กุเฮย
เห็น ก็ เห็น แต่ ตน ต่าง ร้าง
ไอ้ดวง ทิพย์ สุนณ ทา มาศ แม่เฮย
บุญ พี่ สม สอง สว่าง จัก สิ้น ฤยัง
- ๑ บ้าน นี้ มา โชน น้อย นง พาด พี่เฮย
เก็บ เกษ ฤ กรอง มาตย์ มาศ ห้อย
ปรุจันท์ จอก ทอง ธาร ประทิน ทา ฤ
นอย นั้ ถาม แถง ถ้อย ทุก พร้อง ความ ไกร
- ๑ พัก แฝง แดง ไว้ ร้าง รีม สอง ผั่ง นา
ผด แทบ เท่า ถอง กอง กับ ญ้า
นวด แดง อ่อน ะออง ถอ อก กุเฮย
นิก ลำฤก นวด หน้า หน่ม น้อย นวด แดง
- ๑ คง เคย หนาม แน่น ร้าย แวง ครัน
ดู ดอก ดุจ ปะหนัน น้ำเคต้า
ฉัน ไต ไบ ทรง คัน ธรค์ รัน รมย์ นา
โกถ กลิ่น ถ่า เจียก เจ้า พี่ ชม เขย
- ๑ ดู เตื่อ ดู ห่อน ให้ ใคร เห็น ดอก นา
เตื่อ ประจักษ์ ค่อ เปน ถู เต้า
ไอ้อก อ่อน เอย เอน ดู หนอย หนึ่ง เทอญ
รู้ เซ้น เห็น เตื่อเจ้า จด ไว้ หว่าง ทรวง

๑	เห็น จักคิด จัก ง่วง
โถม แม่ พ้อน ยาม ยด
จัก รุ่ง ฤๅ กต
หนาว ดอก จัก เรียม หัว	ใจ ฉงน ชุ่ม น้า
ยิ่ง จัก
ดอก กตาค
แต่ ร้อน ไรย แรง
๑	พฤษ ไทร ไทร บู่ เจ้า
รุกข พิมาน ไรย รา
น้อย ฤๅ ชี บู่ ร้าง พา
ขอ แต่ คด ใจ ให้	จอม อา รัศ ฤๅ
ร่วง ไร
กุ สะ สมร แส
แม่ เต้า มา ตาม
๑	หม่อม ม่วง ๆ ว่า ไม้
คด ระวัง ม่วง มาน
ชม ช่อ ชื่น ใจ ปาน
เพดิน จระ ผด หอบ ห้อย	สวาย หวาน
ช่อ ช้อย
วศ เสพ สวาย แส
ยิ่ง ให้ ใจ เห็น
๑	หมาก กรุด ๆ ดับ แก
กวิต บิยุด ยา คม
ผด กรุด สด สะ ผม
ไม้ จะ จัก หวี น้อย	กอง ถม
อ่อน สร้อย
เสาวภาคย์ พี่ แม่
ฝาก น้อย นาง ต่าง
๑	พฤษ ฉาย คด้ายอร เต้า
เห็น ค้าง เชื้อ บาง มา
โถม เนตร คอบ ไนย นา
มา แม่ ยา ใจ ให้	เต็ม คา เหน แส
แมก ไม้
เรียม น้อย พนึ่ง แม่
พี่ น้อย ยา ใจ

- ๑ เห็น ระกำ บัด บั้น ไบ่ เปน แด
ระกำ เกิด กอง ระกำ ทน เทวศ์ สร้อย
ระกำ ร่วง เรือง ระกำ ถล กับ พี่
ระกำ เพื่อ เหตุ เจ้า ร้อย ช่าง ร้าง เรียม ระ กำ
- ๒ ชม แะ คิด ไซ้ หน้า นวด นาง
เดือน ดำ นี ห่วง กตาง ค่าย แค้น
พิมพ์ ภักตร์ แม่ เพ็ญ ปราง จัก เปரியบ ได้ เถย
ซ้ำ กว่า แะ ไซ้ แยม ยิ่ง ยัม อัม คร์
- ๓ ไต่ ๆ ไบ่ คจ แก้ว ตา เรียม
ชม อื่น ชื่น ไบ่ เทียม เทา ด้วย
เจียร จาก เจ็บ ทรวง เติรม เหลือ กรอบ
กตั้น แต่ ยา ดู ถ้วน หิ้ง แค้น เคือง คอ
- ๔ เสว งาม ๆ บ่ ให้ เห็น โฉม
งาม แม่ เกรง จัก โฉม ถอบ เหล้น
งาม เฮย ช่อน หย่า โทม มนต์ ทุกข ทเวศ์ นา
เชิญ แม่ เยี่ยม หย่า เร้น ช่อน ไซ้ ฮาย งาม
- ๕ ถ้าว ทวาย ถวิด ว่า เนื่อ ชฤมต แม่ นา
ย่าง ขยับ แอม นล แทบ ทั้ง
อ้า โฉม สุมาย มณ ทามาศ เรียม เฮย
คอย จะ ขอ เห็น ครัง หิ้ง นี ฤฯ เห็น

- ๑ นาง ชู้ ๆ ชื้อ อ่าง แอ หน้ง นี หนา
 เพรง พราก บันหยัย้ง สับ หนา
 ส่อง คิน ลู่ ตาหลัง โถม สวาส กั้น หนา
 เรียม จะ ส้มสับ หนา นุช บีม ปาง ไฉน
- ๒ รำ แรียมราเมศ ไท้ ธิบตี
 จาก ลู่ตา เดียว ตี ถาศ์ แก้ว
 ย้ง คิน ลู่ มูรี รมเยศ
 ญา อนุช นอ้ง แก้ว คธาศ์ ช้า วัน คิน
- ๓ อนิรุท บำราศ หอ้ง หวน ส้มร
 ศรี อสุา เหว อร ออก ว้าง
 เทวา ผ่า พา จร จำ จาก
 ย้ง พัง พ็เถยง อ่าง อาจ อุ่ม เขา ส้ม
- ๔ พระ ส้มท ไชเรศ ร้าง แรม พิน
 ขบตี โถม ฉิน ฉาก ช้า
 ย้ง สับ ส้ม ส้มร กิน รศร่วม กั้น หนา
 เรียม จะ พัดน สับ หนา นุช บีม ปาง ไฉน
- ๕ ชุน งาม งาม สรรพ สร้อย สุธน
 จาก มโนหรรณ รีมไค้
 เดียว เคว้า ลู่ อารญ แรง โศก
 ถึงเวศ เรียม จาก เจ้า เจ็บช้า ชม ส้มร

- ๑ คิณั บร เมศ ไท ตักรณ
พิโยคเยว พฐ แทบ ม้วย
ยัง พบ พระพาฐ ชม สุข เสมอ นา
เรียม จะ สบ หน้า สรวัย เดพย์เจ้า เจียร โฉน
- ๒ พระ ไต่ บำราศ น้อย เนา ไกต พินา
วัยย หึ่ง นาง ถวาย ไป แค ท้าว
ดวง เดี่ยว มิ่ง มาไทย เดลิม โดกย กุ เชน
ขอ คอณ อิง อะ คราว ขึ้น พื้น พุ ใจ
- ๓ รอนๆ สรีเยศ เชื้อ ยอ แดง
เพียง พิ สัน สุต แรง ำ ร้อง
เดือน ดาว เด่น ดวง แดง คาช เมฆ
ดู ตั้ง ดวง หน้า น้อย แบน หน้า เสน่หา
- ๔ ดาว รก ดาว ฤกษ ร้าย ราช
ดาว เหวระห์ พิเคระห์ ศรี สอ เสรว
ดวง เดือน ดับ รัศมี จร หล้า ถง เอย
ฟ้า ชุ่น ชั่ว ชวญ เข้า พี่ ใจ ใจ ครอม
- ๕ ถา ถศ รกฤท ให้ หด หา
ถ้าม ย่ำ ยาม เวธา ถ่วง ถั่ว
ดาว เดือน เดือน ไกต คา ตก คำ
จิเวศดูเหว่า ไก่ แก้ว กค ร้าง ระจัน ยาม

- ๑ ยามนี้ นิตร นบ นือ
 คำ ๆ ตำรวย เซย
 เกสร สด ศรี เสมย
 หอมประทีน กถินแต้ม
 นาง เคย
 กถิน แก้ม
 บัว มาศ
 หว่าง เต้า เขาว มาดัย
- ๒ เลี้ยง นก เจีย ว่า น้อง
 ปลุก พี่ เวตา กาด
 ถ่ม เนตร บัด ดต ดาด
 อ้า ไข่ อว อรร แก้ง
 นงพาด
 เกือบ แจ้ง
 หาย แห่ง ไต แม่
 แหม กถิน กถิต ใจ
- ๓ กำแพง พราง น้อง นบ
 ทุก พี่ เจ้ม เจียร ใจ
 ทรวง เรี่ยม ร่ม ร้อน ไต
 อก ระแหง แต่ง หน้า
 วัน ไกล
 จัก ขว้า
 ฤา ดุจ นี้ แม่
 เนตรแห่ง โหยหา
- ๔ เห็น หีบ ๆ อ้อย บับ
 ทุก พี่ เบียด ใจฉัน
 วิน ๆ รศ เอม อัน
 หลั่ง ดัง ไหล หลั่ง ย้อย
 เบียด กัน
 หีบ อ้อย
 ไหล หลั่ง ลง นา
 หยาด น้ำ ตา เรี่ยม
- ๕ เห็น อ้อย โหน อ้อย ห่อน
 อ้อย กระ แอม โอชา
 อร เอย อ่อน เจรจา
 หวาน กว่า หวาน รศ อ้อย
 เห็น หา อยู่ เอย
 ใช้น้อย
 จับ จิตร ใจ แม่
 โอช น้ำ คำ นาง

- ๑๐ มลัก เหน ป่า กถ้วย ยอด ยรร ยง
 เขา ปลูก บ่อ เบน ดง ดิน ต้น
 จันทน์ นวล นิจ เรียม จง ใจ เด็พย
 เครือ ครั่ง ผด พ่วง พัน พืช ชัก กรัน
- ๑๑ ทาง เทียว ทุเรศ ร้อน ใจ เข้ม
 ขร้อ อัมพงค์ เน้น น้ำ พ้อง
 วงเวง จิเวก เหน รว บ่า
 ยิน แต่ เลี้ยง โขมด ก้อง กู้ ให้ เรียม หดง
- ๑๒ สพรราชพฤษ โคก แก้ว สุก กรม
 กรม บ่ม ตม เรียม ตม ดอก แก้ว
 ดู ดอก อร พิมพ์ ชม ชอบ ช่อ ไม้ แม่
 หวัง ว่า พิมพ์ พี้ แก้ว เด่น เรียม หดง
- ๑๓ นาง ถ้อม คิด อร ถี ถับ หาย
 เคย แม่ ถ้อม ฤๅ คดา ย คดาต ได้
 นาง นูน นึก นาม อาย รวย โอฐ ก เขย
 อก จักคราก ใคร ให้ ชื่อน นาง นูน
- ๑๔ มาก ถิ่น ร้อย ถิ่น ถก สุก ทราม อยู่ นาง
 หมากร พุด ถับ ถิ่น งาม พุด ได้
 หุน คิด ใคร ครอ งาม หมากร พุด
 เนื้อ จะ เบือน ไบ ให้ บอก ร้าง เร้ว ส้ม

- ๑ ดม ลง โดม ทัศ ไผ่
 โบก บอก นาสา หา
 รอย ธร วั พัตรา
 พา กลิ่น กตอย มา ข้อง
 กฤษณา
 กลิ่น ค้อง
 ตาก กรอก ถม ฤ
 คำ ไผ่ หอม เหมือน
- ๒ สายหยุด ๆ อย่าง ขำ
 รัก ใช้ รัก แรม รัก
 นาง แย้ม จะ ยล ภาณุ
 ช่อน กลิ่น กตอย กลิ่น ขำ
 หวัง ชัก ขวน แม่
 สุด รั
 ฤ พบ พาน แม่
 ชื่อ ขำ ใจ ถวิล
- ๓ ขา นาง นงค์ ภาณุ
 กตม กตอม ส่อง บัดี เยา
 เต็ม นาง เต็ม นุช เบา
 หลง บัด เต็ม นาง เปตอง
 พิมพ์เพลา นุช นา
 ยাত্র เยื้อง
 บอก คึง พี่ ฤ
 ปลาน เนื้อ เรียม ขนาง
- ๔ หมาก พุด กระ พ้อพุ่ม
 ไรศ รัก บำราศ เวียง
 เสง รัง ตะเคียน เคียง
 ไผ่ แม่ บับ ยาง ย้อย
 พม เรียง เรือง แส
 หวน สร้อย
 ส่น โศก ด้วย ฤ
 อช่าง น้ำ ตา เรียม
- ๕ นาง แย้ม เหมือน แม่ แย้ม
 ค้อง คุฯ ได้ เทพี
 ช้อง นาง คดี เกษ
 รัก คุฯ เรียม รัก น้อย
 พิมพ์
 พี่ ค้อง
 นุช คดี ไร่ ฤ
 รวมนุช รัก เรียม

- ยม โดย ประตู่ เจ้า จง โดย
 ไบ โบก คือ นุช ไบย เรียก ขำ
 เรียม เห็น เกษ เรียม ไหย หาก เกษ นุช นา
 วัต โอบ เอว ไม้ ขำ ช่อน ช่อม เอว เรียม

- เต็ม มือ นาง นี้ ดัง เต็ม นาง เรียม นา
 ชม ม่าน นาง วง ค่าง ม่าน นื่อง
 ชม ภู ไร่ ไบ บาง นุช คดี ลง ฤ
 งาน บ้าน นี้ ไม้ ปด้อย เปดง ปด้อย คอ ศรี

- ชาร ไศก ๆ ร่ม ท้อง ชาร สำนาน
 ไศก เรียก ริม ชาร บาน ช่อ ช้อย
 เห็น ไศก สด สดสาร เหมื่อน ไศก ตั้งนา
 ชาร ดัง ชาร เนตร ย้อย ษาค น้ำ คา ตรอม

- ไพโร โคน ดวง ดอก สร้อย เถาวคณร์
 หอม รศ รำ ดวน กด กถิน แก้ว
 รำ เพย พระ พาย ดด แด คร่ำ ครวญ นา
 เดือน ว่า ดวง ภาศร แฉ้ว พี่ ให้ หา สมร

- หวด หา หอม กถิน พุ้ง มติ จรณร์
 เปรียง ประยง หอม หรรษ หั้น ห้า
 หอม กถิน จอม ขวัญ ขวัญ พี่ มา ฤ
 หอม ห่อน เห็น หน้า หน้า ไกร กถิน ใจ คาย

- ๑ เห็นสิ่ง ทั้ง ๆ คง
สิ่ง ภริมา เวณ
คิด รัง วัศ มฤ
สิ่ง แผ่น ส้มร แม่ ม้าง
คา ตู
แนบ ข้าง
ทายาท
แม่ มีม หมายถึง เหมื่อน
- ๒ จ้า ๆ จัก จันแจ้ว
หรีง ๆ เร ไร พาน
หึ่ง หึ่ง สิ่ง ชม มาตย์
แหว่ ว่า เตียง ส้มร ว้อง
เจียร ตำร ตำรวรรคณา
พาทย ฆ้อง
มวน ว่อน
เรียม แถ้ว เรียม ขาน
- ๓ แมตง ภู ห่วง ว่อน เคตย์
ใจ จ้อ ค้อ โกมต
ระดู ระดี คต
อิม อาม เขา วัศ ได้
คตัง คนธ ก็ มี
มุ่น ใกล้เคียง
โดย เพศ
ตบ หต้อย คอง มาตย
- ๔ ชนึ โจน กุ ก้อง
ห้วย วิเวก เตียง หลง
ยาม เย็น พื เอ องค์
มา แม่เพือน เรียม น้อย
กาจ ดง
ตะ ห้อย
อก เปตียว เปต่า นา
หนึ่ง แถ้ว จัง ไบ
- ๕ ถ้า สวา ว้อง ไม่ร้าย
หัก ผัก ขาม ขบ พตอน
หมู่ ค่าง ชู ถึง หลตอน
นาง แนบ นาง ถึง แยม
โจน รร
ไฟต์ แก้ม
โตน เต่น
ยั่ว ให้ เรียม อาย

- ๑ หาดทรายเห็น มฤค นื้อ
 เถลิง โดด โดม ศุข สอง
 ตำรากแห่งนวดตของ
 เคย ครอบงว กว เกี้ยว
 ทราย คนอง
 แค้น เลี้ยว
 โอย แม่ กู เขย
 กอด ได้ โดม เหมือน
- ๒ ตา วัน พาด ไม้ ร่ม
 ขุน มฤค ระเมียน มอง
 ล้วน เลี้ยง สัตว์ คนอง
 เย็น อรุณ เรียม เรือ
 เขา คนอง
 มั่ง นื้อ
 แคว บ่า
 สัน งาม รน สมร
- ๓ นางทราย อามเรศว์
 คือ นุช ล้วน คน
 ตา ยอน คอบ ตา ยด
 โคม แม่ บาด ตา ย้อย
 รัก ขน
 แค้น น้อย
 ยวน เนตร นาง เขย
 อยู่ พัน ด้น ไต
- ๔ ขุน พาด พยัคฆคต
 ล่าร ลู่ เสาว คชดี
 ปวง สัตว์ เปรียก ไพร ศรี
 ลังเวศ สมน มา เว้น
 พยัคฆ์
 ถอบ ด้น
 ลัง วาศ
 พี่ เว้น วาย ชม
- ๕ ราชพิภพษชาติเชื้อ
 ใบ บ่อ ไหว เทียม ธง
 จัง เวง วิเวก ธงค์
 สมน สัตว์ เลี้ยง ถิ่น เคี้ยว
 ชาว ดง
 ทม ท้าว
 เขา เขตร นื้อ เฮย
 ช่วย เคี้ยว ทรวง เรียม

- ขุนสัทคังคัง กุ่ เกด้า สาวดีห์
 สาว นอบ นาง คชดี ตาศ์เหตั้น
 ของ ทราญ ราม รมย์กรี่ ราชัน ชม นา
 กระค่าย กระ แด เต็น คอบ เต้า ความกัน
- ๑ กษร ตั้ง เสวิต ลัน โดย คง
 กถ กับ ทรพี ทะนง แผ่น ผ้าย
 หาญ เดียว ศิขร ผง ผุ่ย แหกก ละเอียดเฮย
 เต็นง์ ดับ แหกม เขียบ ย้าย โยคค้ำ คาคิน
- ๑ นม สวรรค์ ถัญ พ้า ผาก ในไพร นี้อา
 นม พฤษณ์ เพรง ไคร ไศต คธาศ์คถ้อย
 ถาน ถัญ แม่ สาย ใจ จอม สวาสติ กุ เฮย
 แดเถห มั่น ไบ ย้อย เยียง ไม่นม
- ๑ ตาเลื้อ เลื้อ พัง ผาด มอง ทาง
 กวาง แหมบ ๆ หูกวาง พัก เร้น
 ทราญ เสพย ยาง ทราญ พตาง ผดุน แถ่น
 ช้าง ถอด อ้อย ช้าง เหล้น บ้า ถี้ ดับ คน
- ๑ ตาง ถึง ถึง ถอด ไม ตาง ถึง
 เถง ถูก ถึง ถึง ชิง ถูก ไม
 ถึง ถม ไถ่ ถึง จริง ถึง โถด หนึ่ นา
 แด ถูก ถึง ตาง ไถ่ เตห์เลี้ยว ถวง ถึง

- กา จับ กาฝาก ต้น คม กา
 กา ถอด แด การรา ร้อง ร้อง
 เพกา หมู กา มา จับ อยู่
 กา ม่าย มัด กา ต้อง กิ่ง ก้าน กาหลง

- ◎ นก หก โหน พ้อพฤษ เรียง วัน
 จะ ร้อง จับ ขวัญ ช้อน ช้ำ
 กะลา กะสรวณ คัดย ดำร ดัง ก้น นา
 กระ ห่ม กระจา จ้า จับ ร้อง กระทาทา

- แอน เคดำ เหมือน แม่ เคดำ คดอ คดถึง พี่ นา
 ไกล กัดิน เรียม คัด ถึง กัดิน เจ้า
 สุก กรม พยอม พัง ใจ พี่ นัก นา
 เหมือน กัดิน อร หน่ม เหน้า พี่ ต้อง คัด ใจ

- ◎ นาง นวด นาม เสนาะ เหนือ นก ไก่ คุจ นา
 นวด ตั้ง สีนวน ใต้ ห่ม เจ้า
 นวด ภาติกร คุ ขะ ไซ หมด เมฆ มยุ แม่
 วัย รุ่ง ร้อง คา เคดำ ห่อน สัน เสน่ห์ นวด

- เรียม พัง โน เวศ ร้อง ริม ดง
 รูน มยุร เวียนวง กู้ ก้อง
 เรือก นาง มยุรตง สัจ วิชา
 ฉาย แก่ นก เรียม ร้อง เรือก เจ้า ใน ใจ

๑๑. นก แก้ว จับ กิ่ง แก้ว
กต ที่ กต แก้ว นอน
นาง กวัก นก กวัก จร
หวัง ว่า กร นุช เกื้อ
กต คือน
แนบ เนื่อ
จับ กวัก ไกว แม่
กวัก ให้ เรียม ตาม
๑๒. เรียม ยถ มนุเรศ พื่อน
นาง มยุร หมู ยุง
บรรพค พิศาด ส่อง
ดู คำ เนิน นก คติาย
ฝ่าย ฝูง
ย่าง ย้าย
สังวาส
แม่ คติาย ยุง เติน
๑๓. แหก เค้า ตามตุ้เจ้า
ถาม ขาว นก แหนงจร
สัควา สัควาอน
บอก สุมร เรียม ให้ ให้
แขก สุมร มา ฤๅ
จับ ไม
วาน หน้อย นก เฮย
ขาว หน้อย มา แถง
๑๔. เสนาะเสียง สุนทร ร้อง
สาดิกา มา บัน
นาง นก กระ สรวณ คัตย
คือ นุช แหม โอฐ อ่อน
ระ ม วัน
เหยื่อ บ่อน
สุม เสพย์
แอบ ให้ เรียม โถม
๑๕. ดอกบัว บิน ร่อน ร้าง
เพียง ที่ ร้าง ทวาม ชม
ยาง เจ้า จับ เจ้า ธรรม
เหมือน ที่จ่อใจเจ้า
วัง รมย์
ฉาก ห้อง
เตรียม ออก นกนา
จอด เจ้า จำ ครอบ

- ๑ นาง นวด นึก ว่า หน้า นวด เตือน
 เคี้ยว เคี้ยว โมง เหมือน แม่น แก้ว
 แซก เคี้ยว ตก บ่ เตือน นุช ไต่ มา แม่
 โอ้อว่า แก้ว ไหน แก้ว ไซ้ แก้ว ตาม เวียน
- ๒ ปาง ห่าง พระเขต โอษฐ์ ช้อย ชอนน พี่เขย
 โอ้ออ้อดัม ไปงอน เทอ เทอ
 ทาง เชน คิด คู่ กร ทาง กอด
 กนัต ตรีใน นึก เนื้อ แพน เนื้อ แพน ใน
- ๓ กณฺณ ภู เฒ่น จับ คั่น ดำ พู
 พง จาบ หมู จาบ พดู จับ พร้อง
 บน เขา นก เขา คู วัน เรียก รั้ง นา
 แก้ว กอด กิ่ง แก้ว ร้อง เรียก แก้ว กาน ดา
- ๔ กิน ปลัด จับ เปตา เปตา รั้ง รมย์
 เขียง แอ่น ตม เถ่น ตม โตด เคตา
 เปต น้ำ แพน น้ำ ตม เต็ม คัด ตัว นา
 เหมือน พี่ ตก ทุกข์ เคี้ยว สรวัก หน้า ตา หมอง
- ๕ นก เขา รั้ง จะ ใจ จับ เขา คู่ แอ
 นาง แอ่น นก แอ่น เขา เขยอบ บอน
 เคี้ยว โมง มุ่ง เตตา เตา คู่ เขา ฤ
 มุ่ง จับ ยง ฝน พื่อน ไข ยี่ นาง ยร

๑. ชมภู พ่าง ผ้า ชมภู แม่ฤ
 นก ชมน เถิดอง ดิง เจ้า
 ด้วชัย ร้า เรือง ด้วชัย พรุ ถนิม มาศ มือแม่
 นาง แอน เออ อร เคถ้า แอน เคถ้า เรียม คดถึง
๒. ต้าติกา วาน ตัง ด้วชัย ต้าร ภู หนึ่ง รา
 แถดง แต่ผ้าว พรุ ที่ หอง
 เรียม ให้อยู่ชาน หู หา อ่อน วอน นา
 เทน แต่ นก หก ร้อง ร้าร้อง รน สมร
๓. ตัดดา วาน ช้วย ร้อน เร็ว ไป
 บอกว่า เรียม แรม ไกต กดิน ชู้
 อยู่เดียว ดุจ หัว ใจ จัก ขาด แถ้ว แม่
 จง อนง หุช รู้ พี่ร้อน เรียม คัดย
๔. โนรี เร็ว เร่ง ผ้าย แผยอ นิน
 ไป ตู ตำพนัก ยุพิน พร้าพร้อง
 เรียม ถ้า ฤไทย ถวิด หวัง พบ พอน นา
 นก ม่ รัน คำ ร้อง เรียม แถ้ว นิน หนี
๕. นางผาผาแผ่น กัดง กตาง คง
 ไฉน ม่ มีองค์ ทรง เปด้า ไซ้
 นารี ที่ ยรวรง เยว รูป
 ผาจะทำ แทน ให้อ แก่น้อง นาง น อน

โคลง ตั้ง วาศ

หน้า ๘๒๓

๑. เคย คุชไธยาศันคูน เคียง เขมม
 เคย ประคอง บัว เขย ชื่น ชู
 เคย ร่วมร่วมนาง เสวย รศ โภชน
 เคยภิรมย์รศ รั ร่วม รั รมย์ นาง
๒. เรียม หวัง วาญชีพ น้อย ฤา เห็น
 โทมัส ต้าเคญ เขญ ใช้น้อย
 น้ำ ตา ตก กระ เข็น เต็มอหยาต เหม แด
 ออก พี่ จัก หัก ร้อย ทอน ด้วยดวงใจ
๓. ยาม หนาว ๆ เหน็บ พัน พัน ทวี
 เขา ห่ม นวม ตอง ตี สดุด เสือ
 เรียม นอน เป้า อินทรีย์ ครอบม ตาก คน นา
 ขเคา ดุจ เพ็งถึง สุ่ม นื้อ ร่ม ร้อนฤา วาย
๔. หน่าย เขย หนัก ออก ช้ำ ไข้ ทรวง
 เจ็บ พ่าง ภู ภา หดวง ห่ม แด
 หนัก หาม หาก ชน ปวง ปลง ปลด ได้นา
 หนัก รัก เรียม จัก แก่ ม่อพให้ เมา โฉน
๕. ครัน ๆ เกรง ไข้ พ้า เรียม ครอบ
 ฝน ไข้ ฝน ตก อวร พี่ ให้
 ถม โขย ไข้ ถม หวน ใจ หาก หวน นา
 ไฟ ไข้ เพ็งถึง พดุง ไหม ราก ไหม ใจ เรียม

- ๑ พันเนตร ภวนารถ คัง
ภักตร์ ตี ไส้ตร แผล พัง
กฤษณ นินทร เชน หดัง
สอง พิไซค วำ รือ
- ๒ บ้าน นี อร เข้าแม่
คัง กระคาน จัตุรงค์
จัก เท สกา ตง
ฤ กถาว คำ ถวง อ้า
- ๓ ตำร ถัง ส้มร แม่ ไช้
ตรอง พี่ เกรง ชาย ถวน
ไทด ถถ่อม ถถ่อจ จัก ปรวน
เรียม ก็ เสี่ยง ใจ เจ้า
- ๔ เรื่อง รัก รวม ใส่ สัน
เศคง พิโยค เขาวมาตย์
ควร ถงวน ร้าง ลำน่าน
ยาม เมื่อ อ่าน ถั่ว เจ้า
- ๕ ตำร นี นุชแนบ ไว
ควรว คุช จิ่ง เขว อร
ยาม นอน พาวุธ เอา นอน
รัก ออย่า รอย วน เว้น
- การะวัง ได้ แส
อื่น ช้อ
นาค หดับ ฤ พ้อ
เทพ ท้าว ทำ เมิน
- เกตา องค์ อ่อน ฤ
ม่าน ม้า
ทวย บาด
อร แกดัง กถาว ด้หัท
- จัก ถงจน ได้ ฤ
ถ่วง เคฉ้า
เปนอื่น ออก เขย
พี่ย ด้วย ดวง ใจ
- กระเชียร ตำร
หมื่น เครั
แนบ นินทร นา แม่
จัก ให้ หา เรียม
- โน มร
อ่าน เหล้น
เปน เพื่อน
คำ เข้า ชม โคตง

- ๑ รำ รัก รำ เรือง ร้าง
เสนาะ สนั่น ดิน ครอบ
สาร ดัง พิ กาสวณ
ควร แม่ ไร่ ค่าง หน้า
- ๒ คื่น ฐ ฐ ใช้ หาก
นม ไก่ ฐ ตำคัษ
หมู โจร ต่อ โจร หัน
เชิง ปราช ฤทธาต ผู้
- ๓ ฐ น้อย ว่า มาก ฐ
กต กน เกิด อยู่ ใน
ไป เห็น ชะเอ ไกธ
ชม ว่า น้ำ บ่อ น้อย
- ๔ เลื้อ ผอม กวาง วัง เข้า
ไม่ว่า เลื้อ มี ฤทธิ
เลื้อ เลื้อ ตัง คม กฤษ
ครัน ปะปาม ถัม ขจ่า
- ๕ ข้า ท้าว เอา จิตร ท้าว
บ่ารท้าน เอา ใจ นาย
ศัศย์ ท้าน ผ่อน ผัน ผาม
อยู่ ที่ เรือน ศิว นัน
- รม นวด
ครัน พ้า
แสน แสนที่ นุช เษ
พี พัน ภาย หลัง
- เห็น กน
หาก ฐ
เห็น เล่ห์ กน นา
ปราช ฐ เชิง กน
- เริง ใจ
บ่อ จ้อย
กลาง สุ่ม
มาก ต้า ฤก เหลือ
- โถม ขจิต
เวียง ถ้า
เลื้อ ช่อน ไร่ พา
จึง ฐ แวง เลื้อ
- เหมือน หมายถึง
แม่น มั่น
โดย จิตร ฐ ฐ
แต่ หน้า ใจ เอง

- ๑ รัก กัน อยู่ ชอบ พ้า
เล่น อยู่ หอ แห่ง เคี้ยว
รัก กัน บ่ แด เหลียว
เหมือน ชอบ พ้า มา บ้าง
เขา เขียว
ร่วม ห้อง
เรือน คอ กัน นา
บ้า ไม่ มา บ้าง
- ๑ หายาก เริง รบ รุ
หายาก เริง ขาญ ขิด
หายาก ยอด ความ กิด
หา ขาก เริง ข้าง ให้
การ กิจ
ชอบ ไซ้
คิด กู้ ใจ นา
ชอบ น้ำ ใจ จริง
- ๑ ด ขำ ด เมื่อ ไซ้
ด ญา ตี ประยรร รัก
ด เมีย เมื่อ ไซ้ จัก
ด าจ จัก รุ จิต ไร
การ หนัก
เมื่อ ไร
จน ไซ้
อำ ร้าย ฤ ตี
- ๑ พิศ ม์ ร้อน ใน โลก ย์ นี้
ร้อน เมื่อ พิศ ม์ เพลิง ตาม
ร้อน จริง ก็ มี ยาม
ร้อน สิ่ง เคี้ยว ร้อน ไร
มี ส่าม
ถวก ไหม
หยุด หย่อน เย็น นา
ยัง ร้อน ฤ วย
- ๑ หวาน ไต ใน โลก ย์ นี้
หวาน หนึ่ง คือ รศ กาม
หวาน อื่น หนึ่ง แสน ทราม
หวาน ไม่ ปาน รศ ถ้อย
มี ส่าม สิ่ง นา
อีก ถ้อย
สรวพรศ หวาน เอย
กล่าว เกด ถึง คำ หวาน

- ๑๑ ขรรคมดา ยา โรค ร้าย รัชชม
กิน ก็ บำบัด ถม และ ไซ้
คน ชื่อ กล่าว ใคร ชม ว่า ชอบ หุ ไซ้
จริง ไม่จริง นั้น ไซ้ ฝ่าย หน้า นาน เห็น
- ๑๒ พึง อวษ โอวาท ไว้ ใน คน ก่อน นว
จึง ตั้ง สอน ตำร ชน ทัก หล้า
แต่ แรก เว้ง ผจญ จิตร ยาค มานา
สัตว์อื่น หมิ่น แดน อ้า อาจ แท้ ทรมาน
- ๑๓ อาษา คึก ฐ์ ไป เสรีงาน
คน จะ ตาม เขา อาน บิด ไว้
จึง นับ ว่า ทหาร หา ยาก
ผลของ พระเดช พระคุณ ไท้ ท่าน เลี้ยง บำ รุง
- ๑๔ อย่า ไซ้ เข้ม เด็ด ดอกฟ้า มา ถนอม
สูง ฐ์ มี มิก ทรอม อก ไซ้
เด็ด แด่ ดอก พยอม ขาม ยาก ชม นา
สูง ก็ ฐ์ รอย ด้วย ไม้ อาจ เข้ม เขา ถึง
- ๑๕ คอง เตือน คาว บ่ ห้อม เห็น งาม ฤา พ้อ
หงษ์ บ่ มี หม่ ตาม แวด ถิ่น
ตำรา ขาด คณ ทรม โสภาค
ราช จาก ชน หอก ห้าม แท้ แล ฤา งาม

- ๑ ไม่ ถอย ท่อน ล่อง ไซ้
ไม่ ถด ถอย เจริญ
ไม่ คั่น อีก คือ ขา
ไม่ กัดบิ คั่น ชีพ แค้ว
- ๒ รู้ คิด คำ ที่ ม้วน
รู้ รอบ เรือน ฤา จุน
หลับ ตา บ่าย กระตุน
หมาก รู้ แปร ด้าน
- ๓ เหวย เลื้อย ตู อ้าย อ้าง
เอง หาก พึ่ง กานน
จึง ได้ เล็ด ถอด ขวน
เพราะ บำ รก ร่ม ให้
- ๔ บำ เหยย อ้าย กัดว แล้ง
ชม ว่า เณร นาง แด
เพราะ เลื้อย ไม่ ห่าง แห
ไม่ จึง รก ร่ม ช้อ
- ๕ ทาษ ไถ่ ทาษ เล็ด ท้อง
ทาษ ทาน ยก ไป ตี
เจ้า ใช้ เ็บ บวย มี
ทาษ รุติ มาท ไท้
- สุริยา
ถิ่น แถว
ยุศม์ ถ่วง
รอด บีม ปาง ไค
- หมด ทุน
ช้อ ค้าน
ชวด แม่น
ไม่ แจ้ง คา จน
- ชวด ถกนธ์
แม่น ไม่
ชววย ภาษณ์ ภูษณา
ห่อน รู้ คุณ ดง
- เดียด แด ภูนา
อด ช้อ
หวง ถิ่น
ชวด ผู้ มา รอน
- ทาษ
คัก ได้
มัน ผัด ได้นา
บวย ใช้ คง จร

ร่าย

ศรี สัทธวิวิธนิ บวร

อตุลย์ เตช พั่ง พ้า

เกียรติ ปรากฏ ทวี ต้า

เนก หดก โดกย ภูต เกษม

เปน มงคล จักรพาพ

ปุน แมน มา รังสิตย

ยศ ยิ่ง ยศ ภา อ่าง

นคร ศรี อยุทชยาเยศ

จบ แห่ดง หด้า เกรง ยศ

ทุกข ไท ท้าว พานักนี้

เปรม ใจ เมือง มิ่ง เย็น

วิศาล ศุข สัมบรรณ

เพื่อบ พิตร เจ้า ช้าง

อาจ ให้ พั่ง แสง

๑ จบ โคลง นิราศ สังวาศ แต่เท่า นี้ ะ

โคลง พระยา ทรง

- ๑ ขยททยา ไถภิก โพน มาแปดง เปน ฤา
ฤา ว่า บุญ เพรง แดงดง พระ สร้าง
สิงหาค พิมาน แสง สยมน โดทย
แสง สวรรณ พราง แพร้ว พ พร้ม พราย คา
- ๑ พราย ๆ พระ พุทธ แก้ว มรกฏ
ศรี สวรรณ แจ่ม จรด รุ่ง พ้า
ภิหาร เดือน มฆ ถด รุจิเรช เรือง แด
ไทรย โดทย เต่ง คำเข้า นอบ น้อม กร ถวาย
- ๑ ดิเรช กรุง เกษรติ เจ้า จักรพาพ
จุจจิตร พด เมื่อ สภาณ ถู พ้า
กัตถยาง นิคม ชาญ ชาย ชื่น ชม แด
ไถภิก ภพ เตื่อง หล้า แห่ต้งตวันฤา เกษม

- ๑ เสนาะ สาร์ เสาอณิศ น้อย
ปราง นิรา แรม ขวัญ
อก เรี่ยม ตรีถึง คัตย
แสน กระตัก โคก ไร่
- ๒ แอบ องค์ นาริศ น้อย
อุบ อุทร เซน ควง
อ้า โฉม วิมต พวง
ควร เกรียก กาย เรี่ยม ไร่
- ๓ เกษ นี อมรศ เอี่ยม
ฤา สุเรนทร รุ่ม แผลง
ลง ตา ธรนิศ แดง
ถัก สุเรนทร ยวน หน้า
- ๔ คัมภีศ ทิพรศ น้อย
พาง พิโตร ทรวง งอน
งอน ขจรฐ จันทร
งาม แม่ งอน สมาร ค้อน
- ๕ เคาะ ควง ตุจ เค็ด ตั้ง
พูน คำตรง ตรง นา
ถ้ำ ทรวง ทิพย์ ฐา
คถา แม่ คถา ฤา ถิ่น
- รำพรรณ แถดง นา
เนตร ไร่
สุด สิ่ง รัก แม่
จัน ไร่ ไร่ เรี่ยม
- แนบ ทรวง
สวาส ไหม
มาเทศ เรี่ยม เฮย
ทรวง ห่วง ทรวง สมาร
- องค์ แผลง เจ้า ฤา
หลาก หล้า
ถอง รูป ฤา แม่
พี แดง เนา โค
- ดม สมาร ปอง แม่
โอฐ อ่อน
เนื่อง เนตร ฤา เฮย
คว่ำ ข้าง ไร่ เห็น
- คิต ตา อยู่ แม่
ภิศ พัน
เพ็ญ สาก พี ฤา
ยอบ เข้า คั่น งาม

- ๑) จักร พรวติ ภูวนารถ ไท ทศ องค์
ชม วิเชียร เชย อนง เมือง หน้า
ภิรมย์ รศ ยรรยง ยุกโยค แม่ ช่า
สนุก ที่ สุด รศ ห้า แห่ง น้อย ถด เตียว
- ๒) ถวิลรศฯ ช่อน ไอ้ เอา ใจ พี่นา
สร้าง สระ ทิพ มาโดย หลั่ง น้ำ
จาก ส้ม พิเศษ ไต ฤ มั่ง เหมือน เดย
ชาย แต่ ด้าย เนตร ช้า ทราบ รู้ เรียม ถวิล
- ๓) อยู่ เทอญ สุด สว่าง สร้อย สงสาร
เรียม จาก นุช ไบ นาน เนิน ช้า
ถ้า โรธ รศ สวมาถย์ วาย กัด แด้ว แม่
รัก จัก โรย แรม หน้า แม่ หน้า นวดผจง
- ๔) เสรีฯ โถม เสรีฯ ตั้ง ถิ่น สอน สมนร
ถง ชู่ ลำภา จร จาก ค้าง
รอย ยาก น เคย รอน รักพราภ ออก แม่
ใจ หนึ่ง นาม เจ็บ สดุ้ง เมือง ร้อน รุม กระคัดย
- ๕) จาก มา เรือ ต้อง หน้า เนตร ใหญ่
เวรวิบัติ กรรม ไต พี่ สว่าง
แรง บาบ จิ่ง จง ไกล สมนร มิ่ง กุเฮย
แรง พี่ เตียว สุด มั่ง จาก ร้อย แรง กรรม

- ๑ ถึง วัด ถ้าม ปลัดม ชึ่ง
คิด แม่ ปลัดม ใจ ใจ
นับ วัน จะ คอย ใคร
ไอ้ ที่ ปลัดม กัดบ ปลัด
- ๑ มา ถึง ถิ่น ท่า ตัง
ปาก พี่ จาง ใจ เผื่อ
เกิดอม คิด ภานนะ เจือ
ทวน ว่า เกิดอ เจือ ส้ม
- ๑ วัด ทอง ทอง อวาม เพ็ญ
เรียม ชึ่ง ทุกข ฤๅ มลาย
ทวน จิตร คิด แทวน สาย
ข้า แม่ ถอด จาก ก้อย
- ๑ มดัก เห็น นาม ทำ บ้าน
ควาย บ เห็น กัดบ กตาย
เดก โฉม วิเชียร พราย
มี แต่ นาม นุช ก็
- ๑ เรียม มา ฤๅ ฤๅ ค้าว
เชิญ เทพ นำ สว ส่นอง
ดาว นาม คนอง หมอง
คือ อยู่ ดอก ขย่ำ เคว้า
- อาโดย
จัก ขว้า
ครวญ ปลอบ นาง นา
เปลี่ยน ร้อน มา เรียม
- นาง เกิดอ
ถึง ถ่ม
ดง เสพ รัช แด
ม่อนน้อย นาง แกง
- ศ ศิ ฉาย
ระห้อย
สวสดี พี่ มา ฤๅ
ส่ง ให้ เรียม มา
- คอก ควาย แม่ นา
ดั่ง น
มา โนช เรียมเฮย
เมื่อน้อง เรียม เห็น
- ดาว คนอง แด้ว แด
ข้าว แจ้ง
ดาว ฤๅษ บน พา
โศก ร้อน รุม กวิต

๑	วัดราชบูรณ เบื้อง
นามราช ฤๅ ราช ไต
ข้า แม่ มี โท ไฉน
เหมือน ราช ให้เรียม ร้าง	บุญ ไคร ทำ มา
สืบ สร้าง
นะ นาฏ เรียม เฮษ
ไม่รู้ วัน สม
๑	ถับ ถึง บาง ผึง ย่า
แถบ เห็น ผึง ตง
อก เรียม นิราศ จง
แถบ เห็น หนึ่ง น้อย	อัยยงค์
ถิ่น ถ้อง
จิตร จ้อ แม่ นา
คู่ คด้าย นาม บาง
๑	เห็น วัด ดอก ไม้ ม่วง
หวน ถิ่น ทาน พิศรา
ฤๅ มี รัชบุผา
เฉก ดอก มติ เจ้า	เมิน หา
รอด เจ้า
พรรณชาติ ไค เถย
พี่ ร้าง ถิ่น ขจร
๑	ถึง ถัด จะ ถัด หน้า
ข้าแม่ ถัด เป็น ดอน
กริ่ง ใจ พี่ อาวรณ์
เรียม ก็ บิด ภักทร ให้	เรือ จร
บิต ไร่
สร้าง สวาศ แม่ แม่
ร่า เสร้า ตา นาง
๑	โฉม แม่ ถอด รูป ไว้
รศ โอฐ โบก นาสา
ถนัด นาฏ เสาวนา
กริ่ง ที่ กาย เรียม ปล้ำ	โนย ตา พี่ ฤๅ
ทราย ซ้ำ
เสนาะ โสตร อยู่ แม่
ปลอม ห่วง รศ สมร

๑. กำ สรด ไห หับ ห้อง ทรวง อา คุร แม่
 เขย แต้ รศ พัตรา เปลี่ยน น้อย
 รือ รอย แหน่ง นักชา แนวนัด ทรวง เขย
 ค่อ ประจักษ์ รอย ต้อง พี่ ไร่ เต็ม ไต
๒. โอ้ โอ้ ตะ พินัย มัว เมา มืด แย
 จิตร พี่ เฒ่า เหลือ เฒ่า โฉด แก้ว
 จาก นาง ตั้ง ตก เขา เมร พลาด ลง เขย
 ฤจะ สอด ตา แผลว แผ่น พ้า ดิน หา
๓. สอด โศก ทุก คำ เข้า ชาติร์ ทั่ว เขย
 เพียง พิกัด กาย ต ตั้ง น ^๕
 ออก นาง กับ ออก ฤ เหมือน ตั้ง นี ฤ
 ฤว่า นุช แยม มี ริ เต็ม กต ไต
๔. เจ็บ เรียม สด หอบ หิว หาม หาม แม่ อา
 ยอก ชึ่ง หนาม เขา หนาม แตะ เรียน
 บ่ง พิศม์ พี่ จาก ความ เจ็บ แม่ แต้ แม่
 ฤจะ เปลี่ยน ใจ เรียน พี่ ไร่ ครอบ ตา
๕. ถึง แกว แหว บ้าช ช้อง นนทรี
 เรียม ก็ เป็น ทฤษดี หมู ไม่
 พิศ พง ฟูม สด ศรี เหลือง โสด แม่ เขย
 เรียม ก็ ไร่ ไม่ ไร่ ช่วย ไร่ ใจ ครอบ

- ๑ พระแมลง เรื่อง ฤทธิ ไท
ถึง สติยศ สาร์ สม
แน่ จัง จัด บุษ
คาต เคียด ทรวง ให้ ให้
เทพา รัช น
ชื่อ ไร่
เชิญ เทพ ท่าน แช
เคียด ร้อน แรม กระคัย
- ๒ มา เห็น โชน เขียว บ้าน
บาง ไบ เปรียบ บาง ทรวง
ชนง โฉม แม่ สด ว
บาง ไซ เอว บาง ให้
บาง ชนง
แม่ ไซ
หาง เนตร นาง นา
จาก เจ้ามา บาง
- ๓ จำมะโรง ลำเหนียก ไผ่
บอก พโยค เขาวนาง
เห็น คัด ตรี เวจ พดาง
เจียบ ดึง เค หา ห้อง
บอก บาง
เนื่อง นื่อง
กาญ สุวาสดี แม่ นา
พี่ ร้าง แรม เกษม
- ๔ มา ถึง นาม ชื่อ คึง
จาก บ่ แดง เรียม แสง
แดง เคียด เนตร เณก แสง
จาก บ ปราน จาก ขัว
จาก แดง แด้ว แม่
สยบ หน้า
ฉาย เนตร นาง นา
ขึ้น ขัว รัช ใจ
- ๕ เรียม มา ถึง ทำ คึง
นามมะ บาง คาว
เห็น บาง พร่าง วารี
กลอง ราก แปน เกลือก กถน
นท
หนึ่ง นน
แปดน แปดออก คม แช
พี่ ไร่ กถ บาง

โคลงพระยา ครัง

หน้า ๑๓๗

- ๑ ถึง คำน ดาด เดือด คั้น
เมือง สมุท ปราการ กร
เพลิง คำน ที่ สมุท
ร้อน ไบ่ ปาน ราก ร้าง
แด สมร
ก่อ สร้าง
เรื่อง โรจ
ยั้ง ร้าง เพลิง สุ่ม
- ๒ คิต เคียง สารศ เมือง
นอน กระทรง ใจ คราง
นาง เอย จะ สระ ต่าง
บัน ทุก ทุกข์ เรียม แหน่น
บัว ปราง เจ้า นา
ครัน แค้น
ไศกสิ่ง ไตเถย
อก แถ้ว ฤา เห็น
- ๓ เจ็บ จัน กินเรศ ครัน
ศร สอด เสียบ อรุณาง
ครา ครัง กระ หน้า ปาง
เจ็บ ไบ่ ปาน เจ็บ ด้วย
ครวญ คราง
เมื่อ ม้วย
ปอก ยอด ทรวง แม่
พี่ ร้อง แรม เถย
- ๔ ทรู ทรู เหม ราษ ฝ้าย
นาค พเนจร จง
ทบ องค์ พระ สงฆ์ สย ของ
เรียม จะ คั้น ดัก เต้า
ผาด ผยอง
จอด ท้าว
สยบ ตั้ง เหม นา
ดูจ ไข่ ท่อน องค์
- ๕ พิโยค จาก รศ แก้ว
เรียม กระศัถย ไศก หา
น้ำ เนตร พี่ ดวง ตา
ทรวง ยั้ง ดาด เดือด เต็น
กามา กู เอย
แม่ เว้น
ตก พร้า วัน แม่
ตาก ร้อง พัน แสง

- ๑ ขาม ตึก เลียบ สัตต ค้าว
 วัณ วาบ ตำภู พราย
 หิง ห้อยจับ พฤษ ราย
 แต่ง ตั้ง พตอย เพชร ก้อย
- ๒ นาพิ กา นุช พีเฮ้ย
 ทวาย ระริน โรย ตาม
 บ่เห็น นุช บอก ความ
 ทวาย ตั้ง สาย เนตร ย้อย
- ๓ รุ่ง แหถม พ้า ผ่า พัน
 สาย สุธต โรย ริน
 เจ็บ จิตร เพื่อก คน ฉิน
 กนัต ตั้ง ขวาน พ้า ขว้าง
- ๔ ปาก น้ำจืด ตั้ง น้ำ
 เค็ม ก็ เค็ม ส้มร เทียม
 ตาก ตา ตระ ห่อง เติรม
 ฟาย สุธต ปน ช้ำ
- ๕ เห็น หาด หลั่ง เต่า ตั้ง
 ผุด โขด ยาม เรียม จน
 เพียร พิศ ณะ กต กต
 สุนก ไม่ ปาน เต่า เค้า
- เดือนฉาย แม่ ช่า
 พร่าง พร้อย
 เรียง กิ่ง ไกว นา
 กรัด หัว นาง เฉวียน
- บอก ยาม
 ช้อง น้อย
 ใน ย่ำ ยาม แม่
 หยาด น้ำ ตา เรียม
- แหถม ดิน
 พร่าง พร่าง
 จาก สวาส แม่ แม่
 ช้อ ไว้ ฤา หาย
- เนตร เรียม แม่ ช่า
 เทียบ น้ำ
 คอย แม่ มา ฤา
 ที่ น้ำ เค็ม ไหล
- กลาง ชด
 ยัว เย้า
 เต่า โขด เชน เอย
 โกล โพน พุด เกษม

- ๑ คั้น หน ทอด ตั้ง คั่ว
 ด้าย ค้าง ด้าย ใจ ยด
 เรียม พราว แม่ แกว่น กต
 เหมือน สุ่มท นุช ฐ
 ๒ คร คุ้ม คัง ค่อ คั้ม
 กต เนตร นุช เมียง คม
 คา เรียม สอด ประสม
 พิศ ยิง คร คุ้ม ย้อน
 ๓ ด้าย แสง สร้อย ใต้
 พอ ประจบ ถม ดี
 นายนาน นก ถัด ดี
 ใบ ส้ม ใบบอก ย้าย
 ๔ คก ฤก เลี้ยง คณ ครัว
 อก พิเพียง พัง พอง
 กุ เอย จะ คณ ครัว
 นบิ แก้ว วน จัก ปล้ำ
 ๕ เห็น เกาะ บันฑิตย ท้อง
 นาม ชื่อ ดี ชัง ค
 แสดง เหตุ ุบด ศรี
 เกรง จัก มาก ใจ ได้
 ๖ ชต
 แบบ ชู
 กาย พิ
 หยั่ง ฐ ใจ เรียม
 ๗ คา ถม
 ค่อย คั่น
 ด้าย เนตร นาง นา
 ยอก ย้อน ทรวง ชาย
 ๘ นาท
 ถัง ท้าย
 เพดา ชัก ช่อ นา
 พี่ย้าย ใจ กระศัย
 ๙ ครัว ญ ฟอง
 พุ ฐ
 นุช เมื่อ ไต เถย
 โสภ ฐ ครัว ญ หา
 ๑๐ ชต ฐ
 ออก ให้
 เสดา ภาคัย เรียมเฮย
 อื่น แก้ว ชัง เรียม

- สมนุช ขับ แข่ง หน้า
คึก เมื่อ ยาม นุช แปร
อิง องค์ แอบ แกล แล
หมาย ว่า นุช นาง ถ้า
พวดธะ แม่ ฤา
ประ หน้า
เมียง ม่าย
พี่ ถ้า รับ ขวัญ
- สมนุช นุช นาง ภูแม่
ว่า ว่า นุช นาง พิศ
โฉม ภาศกร แม่ แด คึก
งาม ไบ้ วาย วัน สัน
เนียร มิตร
สวาศ ดัน
ตา พี่ ถิ่น ฤา
สุด หน้า พรหม สรรค์
- เกาะ ความ เชี่ยว เก๋ หได้
พิศ พาง พัตรา อนงค์
กนอม ปลิด จาก อรวงศ์
โหย รทศ ทรวง นัสม
คราม ดง
นุช ย้อม
มา พี่ แม่ นา
แนบ ผัว นาง กระศัลย์
- มลัก เห็น ไผ่ สร้อย
ไผ่ บ่ ผอม เรียม ผอม
งอก ราย รุ่ง เรียงจอม
เรียม รุ่ง โฉม นุช เข้า
โคก ครอม ใจ เขย
ไผ่ เสร้า
ผา ผาด คึก แม่
ยั่ว เข้า ยวน ใจ
- เกาะ ส้ม กต ม่วง น้อย
จัต ประจง วาง จาน
พิศ ผด พี่ แด ตาญ
คึก ชิ่ง รทศ มื่อ คัน
นาง ผ่าน
เรียม ชัน
ดง สวาศ
ตุจ ได้ ชิม ผด

- ๑ บาน นี ศรัทธาดี เจ้า จอม ตมร ที่เฮย
 กัน จุไร ฤา นอน นั้ง เหล้น
 แซม พวง ภู เกษร มุบผชาติ ชม ฤา
 ฤา ว่า นุช สระ เล้น เกษ น้อง นาง ตนาน

- ๑ ถม ถง หนาว สู้ ไซ้ ออก อวร ออก เขย
 เวื่อ ถ่น ถม หอบ หวน ห่วง หน้า
 ถม ไอรู รศ คำ ชวน ชม พิ
 ถม กระศัลย์ เลี้ยว ช้า ชาน ช้า ทรวง พนา

- ๑ เห็น วาน คำ แหวก ว่าย ชลธิ์
 หาง โบก ปาน บาน คี คัดิน ค้าย
 กระบอก กระบัต หนี หลีก ปาก
 ปอง แม่ หลีก ปาก ร้าย เพื่อน ชู้ ชวน เก้ง

- ๑ พิศ เพี้ยน ทอง ทอง ท้อง ชม วัง
 ถม ละเกิงถอยหวั้ง แหวก หว้าย
 ปาง ตมร แม่จร ยัง เวียง ราช
 รูป ตะเพียน ทอง ค้าย แม่ ค้าย เพี้ยน ทอง

- ๑ คตาย ๆ อรุเวท เลี้ยว เลว ชดา
 มารู โบก ไบ พา ได้ ช้า
 ถนัต โฉม เสพ รศ กา เมศ พิ เจี้ยว แม่
 เวื่อ กักรู้ ที่น้ำ นาฏ วั ที่ เรียม

- ๑ ถึง ปราณ บุช พี ให้
ปราณ ประจักษ์ ไนยนา
บอก ทาง ชีพ เรียม ตา
เรว แม่ มา มา เจ้า โหย หา
นีก เสร้า
บุช พี แด้ว แย
ตั้ง น้อย นาง เขย
- ๒ เจ้า ตาย ตาย ฉาก กัง
เขี่ยน เก่ ตาย คี ขร
ไผ่ ใจ จะ ขอ พร
เขิญ เทพ เจ้า ตาย ถึ
เคียง นอน นาง นา
เขตร นึ
นบ เทพ ท่าน แย
ลาค ให้ เห็น องค์
- ๓ มา ดล เข้า เขตร แคว้น
นาม เจ้า ไชยถก เขา ฉั
ละดอก เปรียบ พราย คี
โคตง ชั่ง เรือ เรียม เต็น
ชต ชี แม่ ฮา
หลดอก เหล้น
ฟอง ฟาด
คราบ ท้าว อัมมวงค์
- ๔ นม สาว ๆ ไป ไต่
เห็น แต่ เกาะ เรียม นาว
คิด ถัญ นุช งาม จาว
บุช พี เจิม รศ ไว้
เห็น สาว แม่ นา
จิตร ไซ
วิมต มาศ เรียม เขย
หวาง เต้า ทรง นาง
- ๕ เห็น พ้า หมอก เมฆ แผ้ว
ศรี สไบ นุช คอน
ทรวง ถัญ ยพา สมาร
เพ้อกระซง หัดถ์ ท้าว
อามร แม่ ฮา
ชอก เต้า
ครัดเคร่ง ทรวง แม่
ทอด ใจ มื่อ เผย

- ๑ ทยาน ใจ ใจ บ่ ได้ เหมือน ใจ ภูเขย
เจ็บ ที่ เทอญ เทียม ไคถ เกอน ถ้า
สอต เนตร ทักนา ใน ภาคกร แม่ วาย เถย
แถบ บ่ พบ นุช ค้า คัง แค้น ทรวง ขนาง
- ๑ คิต วัน เรา แวก สร้าง สอถ สม ศุข นา
สอถ ประยทธิ ชาญ สม สะแล้ม
เถย ถ่วง นิรารมย์ เริง รื่น ยาม แม่
เกรง จะ พถัน พถาง เจ้ม จอด ถ้า คอย สมร
- ๑ ทูปทิพย์ หอม ไป เว้น วัน หาช เถย แม่
นาสิก ทิพย์ ยัง กตาย ถิ่น พร้อย
เสาว คนธ์ ด้ว วาย เวณ ชื่น สม ฤา
เบือน ชึ่ง นาสา คต้อย จาก น้อย ดอย เเหิน
- ๑ ว่า ฝาก ทุก ย่าน น้ำ แดง สิ้น ธุ
อาจร เมื่อ รทูป ยิน ชึ่ง ร้อน
แรม นาง สุรางค์ อินทร สาม โลกย์ แรม ฤา
ร้อน นิราศ ช้อน พี้ ใต้ เตี้ยว โดม
- ๑ แต่ เขาวน เยาวยอด สร้อย ศวี สม บุรณ เขย
แสน แสน หั แสน สนิท สม ชื่น ธุ
ควาบ ไค นิรารมย์ รม เยศ ไค แม่
ยัง ไบ่ ควร เคียง คู่ สุต สิ้น สม เกษม

- ๑ ถึง สาม ร้อย ยอด ไช้
 สุด สุด ไศก สมร
 สุด ยอด ยิ่ง ศิขร
 สุด ยอด รัก รัก เจ้า
 อารวณ
 สุด เคร้า
 สุด สุด นาง เขย
 ยิ่ง ร้อย พัน ทวี
- ๒ ข้าว เกิดยว เกิดยว น้ำ วัง
 เกิดยว กลับ พิกต กต
 เหลือบ เหลี้ยว ข้าว เกิดยว ฌน
 เย็น แม่ เกิดยว กลับ กต
 เวียน วด
 ดั่ง นั้น
 ฉายา เปตา ใจ นา
 อันเนือ ทรวงเรียน
- ๓ เห็น เขา มอง ไถ่ หัว
 ไช้ แม่ โฉมงาม พวง
 เขา ไถ่ แด ดวง
 เหมือน พิ เมิน มอง หน้า
 หวาด ทรวง
 ภู พ้า
 ภักทร แผ่น ผา เน้
 นุช ใจ เวียน หน้า
- ๔ เมือง ใหม่ ไว้ ถิ่น ร้าง
 เข็ม ก็ แรม นุช ทน
 ฤทธ ขย ราช มา จน
 เพียง พิ บำราศ เสด้า
 แรม คน
 เทวศ เคร้า
 จำ อยู่
 ศดาศ น้อย มา ไกล
- ๕ เคี้ยว วาน เข้า เขตร ชน
 วาน ช้อย บอก ว่า กุ
 แม่ ม้วย ชีพ จัก ดู
 วาน ม่ วัณ คำ ร้อง
 ดินธุ
 กรรม น้อย
 กัน ยาก แลัว แผ
 ว่า ให้ กัง วาด

โคลง พระ ยา ครัง

หน้า ๙๔๕

- ๑) อำนาจ ความ ศักดิ์ ภัย
ทรวง ทุเรศไฟ ฟอน
อรรณพ เทพย ตำคร
วัก ซึ่ง สด เทญ ทั้ง
๒) ละ ลิม วัศ เกด กัด
กอบ แต่ สด ทด ทา
ฐ์ ชวน กระ ยา ฮา
เหียร ระกาย เคียง ช้อง
๓) ชรรถึง อตก ด้อม
หุดง สเทิน พิศ เหลี้ยว
ระทวย ระ ทด เลี้ยว
เฉื่อยง ซึ่ง กร กาย แก
๔) แต่ง เทียน สาย ส่ง ส้อง
คาถ กระเวน ใจ เหมือน
คิด ภาทคร วาย เตือน
ละพีเมมา มัว หม้า
๕) ตำคร ครอบ วัธ ห้วน
เริ่มม รำ สืบ สวร สรวง
เล่มอ โศก พืจาก ควง
มา แม่ ยาใจ ให้
๖) ค้อ สมน ภู เฮย
พวด พั้ง
ควร แม่ รา แม่
ทำน้ำ มา ทรวง
โกชา
ทาม ท้อง
คร มิ่ง กเฮย
บิต หน้า กัน แดง
ดูเดียว เจ้า นา
เหลียม เสร้า
สาย สวาส ครอบ แม่
กอด หน้า เคียง ขนง
แต่ง เตือน
จก บ้า
ควง ทวี่ป รัก แม่
คำ เข้า คิน ยาม
หวาด ทรวง แม่ ฮา
ลอม ไม้
มา โนช เริ่มเฮย
พื น้อช ยา ใจ

๑	เคยชวนชม ชิง หน้า
มือ นวด นบ จัง เก
พลาญ โดม ถบ ธารเพ
พลาญ พี่ วอน นาง หนว	ส่วน เต
เกาะ พลิ้ว
ปราง มาศ แม่ แม่
นคร ค้อน เคื่อง คำ
๑	ศ เคียร แต่ง แดด ต้อง
เคย นิตร นม นม เพธา
ตำรวจ ตำเพ็ญ เขา
ไอ้พี่ เคย กัดว เกด้า	ตัดเงา แม่ ฮ่า
พี่เคด้า
เขาว รูป เรี่ยม เอ
กดิน เกดียง เกตา ใจ
๑	เท ทรวง ถลับ เกดออก กัดัง
ฤๅ อรินทร ยถ
อาทว่า นาฏ จาก คน
เคียง ขิธา มา ตั	มอง หน หา แม่
ยอด ตั
พราภ พี่ เขา แม่
โคก ดิน เตียว สมร
๑	ถม พา นาเวศ เตือง
เขา ชื่อ นาง วาพัง
อา แม่จะ คำ นัง
เรี่ยม กั วาพัง อน	กับ ถึง
อยุ่ นัน
นึก เตห์ เขา ฤๅ
อก ข้า เดก เขา

โคลงนิราศพระยาทรง (๑๑-๑๗๑๖)

ศรี สิริ วิจิตร
 อดุเดช พังฟ้า
 เกียรติปรากฏทั่วต่าง
 แดก หดก โลกย์ ฤๅ เกษม
 เปน มงคลจักรพาฬ
 งามนมา รังษติ
 ยศยิ่งยศภาอ้าง

๑ อยุทธยา โสภิณี

ฤๅ ว่าบุญ เพรงแดง
 ดึงหาศน์ พิมานแดง
 แสงสุวรรณ พรวัง

๒ พรายพราย พระพุทธแก้ว

ศรีสุวรรณ แจ่มจรัส
 พินาร เตือน นุชต
 ไตรโลกย์ เจง คำเข้า

๓ ตีเรกรุง เกียรติเจ้า

จุจิตร พลเมือง ถาน
 ถัดยารักษ์คมชาญ
 โสภิณีภพ เลื่อง หด้า

นคร ศรีอยุธยา
 จบ แห่ต่าง หด้าเกรงยศ
 ทุก ไทย ท้าว พานักนี้
 เปรมใจ เมือง มิ่งเย็น
 พิศาล สุขสมบุรณ์
 เพื่อบพิตร เจ้าช้าง
 อาจให้ พังแดง
 มาแปลง เปนฤๅ

พระธำม
 สยบโลกย์
 พระพรหม พรายภา
 มรกอ

รุ่งเร้า
 รุจิเรข เรืองแสง
 นอบน้อม กรถวาย

จักรพาฬ
 ด้ พ้า
 ชายขึ้น ชมเศ
 แห่ต่าง ถ้วน ฤๅเกษม

หน้า ๒

วิจารณ์

๔ เสนาะสาร เสาวนิศนง
ปาง นีราบรมชวัญ
อกเรียม ตรีถึง คัดย
แด่นกระชิก โคกไซ้

๕ แอบองค์ นาริศนอม
อุบอุทร เขื่อนดวง
อำโนม วิมลพวง
ควร เครียก กายเรียม ไว

๖ เกษนีอม เรศ เอี่ยม
ฤา สุเรนทร ชุมแปดง
ดาดง ขรณิศ แดง
หัตถ์ สุเรนทร ยวด หน้า

๗ สิบทิศ ทิพยรศน้อง
พวงพิโคตร ทรวงอร
งอน รุขรถ จันทร
งาม แม่ งอน ส้มร ค้อน

๘ เคาะ ดวง ตุจ เตจ ตั้ง
พูน คำตรง ตฤชณา
ถ้ำทรวง ทิพยสุธา
คด้า แม่ คด้า ฤา ถิ่น

รำพรรณ แดงหน้า
เนตรไว
สุดสิ่ง รักแม่
ขุ่นใจเรียม

แนบทรวง
สวาทิใหม่
มาเดศ เรียมเอย
ห้วง ห้อง ทรวง ส้มร
องค์ แดง เจ้า ฤา

หุดาก หุด้า
ดอง รูป ฤา แม่
พี่แก้ว เนา ไต
นม ส้มร ปอง แม่

โอบอุอ้อน
เนื่อง เนตร กุเอย
เคว่า ช้า วัน เห็น
คิตดา อยู่แม่

พิศ พิน
เพญภากย์ พี่ ฤา
ยวบ เข้า คิ่น งาม

๘ จักรพรรดิ ภูวนารถ ไท	ทศองค์
สมวิเชียร เชย อนงค์	เนื่อง หน้า
ภิรมย์ รัชชบรรยง	ยุพโยค แม่แม่
ต้นกุ่ม ที่ สุด รัชห้า	แห่ง นอง กต เดียว
๑๐ ถวิตรศ รัช อ่อน ไช	เอาใจ พี่นา
สงระ ติพพมาไฉย	หลัง น้ำ
จาก ส้ม พี่เสพย์ ไต	ถา มั่ง เหมือน เถย
ชาย แค ด้าย เนตร ช้า	ทราบ วั เรียม ถวิตร
๑๑ กร กุม โกเมศ ช้อน	ชู เชย
กถิน สุกนธร เหย	หัน พัง
นาถา ประสงค์ เสดย	จูบ สัก หลาย ครัว
ทรวง ทับ ทรวง สดุด สดุ้ง	สดวก แถ้ว ภาศรี
๑๒ อยู่ เทอญ สดุด สดวก สดุ้ง	สงสาร
เรียม จาก นุช ไป นาน	เนิน ช้า
สาโรช รัช เสาวมาถย์	วาย กถิน แถ้ว แม่
รัก จัก ไรย แรม หน้า	แม่ หน้า นวต ผจง
๑๓ เสระ โดม เสระ ตั้ง สั้น	ส่อน สมร พี่นา
ถง สู้ สำเภาร	จาก คู่
วัยย ยาก บ เคย รอน	รัก พราก ออก แม่
ใจ หนึ่ง หนาม เหน็บ สดุ้ง	เนื่อง วัยย รุม กระถัน

หน้า ๔

ฉวีรญาณ

๓๔ จาก มา เรือ ต้อง น้ำ

แวว วิบัติ กรรมใด

แรง มาป จึ่ง จู โทธ

แรง พี่ เดียว สุด มถ้าง

๓๕ ถึง วัด สาม ปถัม ยัง

คิด แม่ ปถัม ใจ ใจ

นับ วัน จะคอยใคร

ไธ ที่ ปถัม กถับ ปถำ

๓๖ มา ถึง ถิ่น ทำ ตั้ง

ปาก พี่ จาง ใจ ฝื่อ

เค็ดม คิด ภาชนะ เจือ

หวด ว่า เกดือ เจือ ถ่ม

๓๗ วัด ทอง ทอง อร่าม เพียง

เรียม ยัง ทุกข์ ฤา ถาย

หวั่น จิตร คิด แหวน ถาย

อ้า แม่ ถอด จาก ก้อย

๓๘ มถัก เห็น นาม ทำ บ้าน

ควาย บ เห็น กถำ ถาย

เดก โฉม วิเชียร ถาย

มี แต่ นาม นุชัก

นคร ไทศ

พี่ สว่าง

สมร มิ่ง กุเอช

จาก ร้อย แรง กรรม

อาไธย

จัก ขว้า

กรรม ปรอบ นาง นร

เปลี่ยน ร้อน มา เรียม

นาง เกดือ

ถิว ถ่ม

จง เสพย์ รัช แะ

ม่อ น้อย นาง แกง

ศศิฉาย

ละห้อย

สวาท พี่ มา ฤา

ส่ง ให้ เรียม มา

คอก ควาย น้า แม่

ตั้ง นั

มานศ เรียม เอย

เมื่อ น้อง เรียม เห็น

๓๘ เรียม มา มา ดูข้าว	ดาว คนอง แฉ้ว แอ
เชอญเทพย์นำ ดาว ธนอง	ข้าวเจ้า
ดาว นาม คนอง หมอง	ดาว ถูกษ บน นา
ดี อยู่ คอก อย่าง เสร้า	โคก ร้อน รุม ถวิด
๓๐ วัด ราช บุรณะ เบื้อง	บุญ ไกร ทำนา
นาม ราช ฤา ราช ไท	สืบ สร้าง
ข้า แม่ นิโท ไฉน	ณะ นาฏ เรียม เขย
เหมือน ราช ให้ เรียม ร้าง	ไป รั้ว นัสม
๓๑ ถับ ถึง บาง ผัง ย่า	อัยยงค์
แต่ บ่ เห็น ผัง ดง	ถิ่น ถ้อง
อก เรียม นิ รา จง	จิตร จ้อ ผัง นา
แต่ บ่ เห็น ผัง น้อย	คู่ ค่าย นาม บาง
๓๒ ถึง วัด ดอก ไม้ มั่ง	เมิด หา
หวด ถัดน พาน พัดรา	รวด เว้า
ฤา มีวศ บุนผา	พรธนาติ ไท เกย
เดก ดอก มติ เจ้า	พี่ ร้าง ถัดน ขาว
๓๓ ถึง ถัด จัก ถัด หน้า	เรือจร
ถัด ก็ ถัดน เปน ตอน	บีด ไว้
ตรง ใจ พี่ อารณ	ต่าง สวาติ แม่แม่
เรียม ก็ บิด ภักตร์ ให้	ว่า ช้า ตามาง

หน้า ๖

วชิรญาณ

๒๔ โคมแม่ ถอด รูปไว้
รศ โอบุช โบก นาสา
ถนัด เสียง นาฏ เสดนา
ตรง ที่ กาย เวียน ปล้ำ

๒๕ กำสรต ไหย หัม ห้อง
เซย แต่ รศ พัตรา
รว รอยเน่ง นขา
คอบ ประจักษ์ รอย ค้อง

๒๖ โอ้ โอ้ ละ พื้ หม้าย
จิตร พื้เนา เหลือ เชา
จาก นาง ตั้ง ตก เขา
สุด จะ สอด ตา แล้ว

๒๗ สอด โคก ทุก คำเข้า
เพียง พิกต กาย ดู
อก นาง กับ อก กุ
ฤ ว่า นุช แยม ชู้

๒๘ เจ็บ เวียน สุด หอบ หัว
ยอก ชึ่ง หนาม เอา หนาม
บ่ง พิศม์ พื้ จาก ความ
ฤ จะ เบี่ยง ใจ เพียน

ในตา พื้ ฤ

ทราบ ช้า

เสนาะ สอด อยู่ แม่

ปดอบ หวัง รศ สมร

ทรวง อา คุร แม่

เปลี่ยน น้อง

ชืด แน่ว ทรวง เอย

พื้ ไว้ เต็ม ไต

มัว เมว มีด แ่

โศดแล้ว

เมรุ พลาด ดง เอย

แผ่น พ้า ดิน หา

อดสู ด้ว เอย

ดั่ง นี้

เหมือน ดั่ง นี ฤ

วิ เหล้น กตใด

หาม ห้าม แม่ ย่า

แ่ละ เลี่ยน

เจ็บ แม่ แต่ แม่

พื้ ไว้ ครอบ คาย

โคตง นิราศ พระยา ตรง

หน้า ๘

๒๘ ถึง แกว แหว บ้าน ช้อง

นนทรี

เรียน ก็ เม็ด ทฤษดิ์

หม่มไม้

พิศ พง พุ่ม สด ศรี

เหลือง โสด แม่เอย

เรียน ก็ ไร่ ไม้ ไร่

ช่วย ไร่ ใจ ตรอม

๓๐ พระ แผลง เรื่อง ฤทธิ ไท

เทพา รักรัษนา

สิ่ง สติดย คัด สม ญา

ชื่อ ไร่

แม่ จิ้ง จัก บรูชา

เชอญ เทพย ท่าน แะ

คาต เค็ดทรวง ให้ ให้

เค็ด ร้อน แรง กระสัน

๓๑ มา เห็น ไชน เขียว บ้าง

บาง ชนง

บาง ไม่ เบรียบ บาง ทรง

แม่ ไร่

ชนง โคม แม่ สดุดวง

หาง เนตร นาง นา

บาง ไร่ เอ็ด บาง ให้

จาก เจ้า มา บาง

๓๒ ตำ มะโรง ตำ เหนียก ไม้

บอก บาง

บอก วิโยค เขวอนาง

เนื่อง นื่อง

เห็น คัด ตระเห็จ พดาง

ถาน สวาทิ แม่ นา

เจียบ ดั่ง เคหา ห้อง

พี ร้าง แรม เกษม

๓๓ มา ถึง นามชื่อ คัจ

จาก แดง แด้ว แม่

จาก บ แดง เรียน แดง

ดียบ หน้า

แดง เค็ด เนตร เณแดง

ด้าย เนตร นาง นา

จาก บ่ ปาน จาก ขำ

ขึ้น ขำ ไร่ ไร่

หน้า ๘

วิธีร่าย

๓๔ เรียม มา ถึง ทำ ค้าง

นที

นาม ชื่อ บาง คาวิ

หนึ่ง ไฉ

เห็น บาง พร่าง วารี

แปด นเปือก คม แส

คตอง ราก แปด น เกดือก กัดัน

พี ไร่ กัด บาง

๓๕ ถึง คำน ดาด เค็ด ดัน

แด สมร

เมือง สมุท ปราการ กร

ก้อ สว่าง

พดิง คำน ที่ สม ขอน

เรื่อง โรจ

เรือน ไบ่ ปาน ราก ร้าง

ยั้ง ร้าง เพดิง สม

๓๖ คิต เคียง สวรรค์ เบื้อง

บัว ปราง เจ้า นา

นอน กระชง ใจ คราง

ครัน แค้น

นาง เขย จัก สระ ส่าง

โคก สึง ไต เถย

บรรทุก ทูท เรียม แหน่น

อก แลัว ฤา เห็น

๓๗ เจ็บ จันท กิณเรศ ครัน

กรวญ คราง

สร สอด เสียบ อูรภางค์

เมื่อ น้อย

คราตรง กระหน้า ปาง

ปวด ยอด ทรวง แม่

เจ็บ ไบ่ ปาน เจ็บ ด้วย

ที่ ร้อน เรียม เถย

๓๘ ธค รก เหม วาฬ ฝ่าย

ผาด ผยอง

มาศพ เนจรงของ

จอต เท้า

ทบ องค์ พระถง ษยของ

สยบ สึง เหม นา

เรียม ก็ ดัน ตัก เต้า

คุง ไร่ ทวน องค์

โคลง นิราศ พระยา ครัง

หน้า ๘

๔๘ พิโยค จาก ยศ แก้ว

เรียน กระสัน ไศก หา

น้ำ เนตร พี่ ดวงตา

ทรวง ยิ่ง คาด เคียด เค้น

๔๐ ยาม คึก เจียบ ดังดี คำ

วัย วาม ตำรา พราย

หึง ห้อย จับ พฤษ รวย

แสง คัง พดอย เพ็ชร ก้อย

๔๑ นาฬิกา นุช พี่ เข้อย

ทราย รวิน ไรย ตาม

ประ เเห็น นุช บอก ความ

ทราย คัง ด้าย เนตร ย้อย

๔๒ รุ่ง แห่ม พ้า ผ้า พัน

สาย สุธด ไรยวิน

เจ็บ จิตร เพื่อ คน ฉิน

ถนัด คัง ขวาน พ้า ขว้าง

๔๓ ปาก น้ำ คุจ คัง น้ำ

เคม ก็ เคม ส้มร เทียม

ตากตา กระห่อง เกรียม

ฟาย สุธด ปน ข้ำ

กามา กุ เขย

แม่ เค้น

ตกพร้า วัน แม่

ตาก ร้อน พัน แสง

เคียน ฉาย แม่ ษา

พรวัง พร้อย

เรียง กิ่ง ไกว หง

กรัด นิ้ว นาง เฉวียง

บอก ยาม

ช่อง น้อย

ใน ย่า ยาม แม่

หยาด น้ำตา เรียม

แห่ม ดิน

พรวัง พรวัง

จาก สวาคี แม่ แม่

ชื่อ ไร่ ฤา หาย

เนตร เรียม แม่ ษา

เทียบ น้ำ

คอย แม่ มา ฤา

เช่น น้ำเคม ไท

๔๔ เห็น หาด หั่ง เต้า ตัง	กลาง ชต
มุก ไชย ยาม เวียม จน	ยัว เย้า
เพี้ยน พิศ จะกอด	เต้า ไชย เชน เชน
ตื้นนี้ ไบ่ ปาน เต้า เต้า	โคก โพน ภูต เกษม
๔๕ คั้น หน ทอด คึง คัว	คู ชต
สาย คึง สาย ใจ ยด	แยบ ชัว
เวียม พราว แม่ แก้วน กต	กาย พี้
เหมือน ต้มท นุช รุ	หยั่ง วั ใจ เวียม
๔๖ คัว เวียม คึง ค้อ แต้ม	คาถม
กต เนตร นุช เมียง กม	ค้อย ค้อน
คา เวียม ค้อด ประสน	สาย เนตร นาง นา
พิศม ยั้ง คัว เวียม ย้อน	ยอก ย้อน ทรวง ชาย
๔๗ สาย แสง สุริเยศ ไต้	นา ที้
พอ ประจบ ถม คี	ตัง ท้าย
นางงาน นุช ถด คี	เพธา ชัก ฉ้อ นา
ไม่ สบัต โบก ย้าย	พีย้าย ใจ กระตั้น
๔๘ ตก รุก เสียง คตั้น คตั้น	กรวญ ฟอง
อก พี้ เพียง พัง พอง	ทุ ชัว
กุ เชน จัก คิน กรอง	นุช เมือ ไค เชน
นมั แต่วัน จัก ชัว	โคก ชัว กรวญ หา

๕๘ เห็น เกาะ บุรพ ทิศ ท้อง
เกาะ ชื่อ สีสัง คี
แสดง เหตุ ยมด ศรี
เกรง จัก บาก ใจ ได้

๕๙ สัมมุข ชัย แข่ง หน้า
คิด เมื่อ ยาม นุช แปร
อิงองค์ แอบ แกล้ง
หมาย ว่า มุข นาง ตัก

๖๐ สัมมุข นุช นาวา แม่น
ซ้ำ ว่า มุข นุช พิศ
โฉม ภาณุ คร แม่ เดดิด
งาม ไฉน งาม วัน สิ้น

๖๑ เกาะ คราม เขียว เด็ด ได้
พิศ พ่าง พิศรา อนงค์
ทนม ปลิด จาก ขรองค์
โหยรทก ทรวง น้อม

๖๒ มดัก เห็น เกาะ ไม้ เสร้า
ไม้ บดอม เรียม ผอม
งอก งาม รุ่ง เรียง จอม
ริม รุ่ง โฉม นุช ย้า

ชดริ
อก ให้
เจ้า ภาควัย เรียม เขย
ขึ้น แล้ว ชัย เรียม

นวด แะ แม่ ฤ
ประ หน้า
เมียง ม่าย
พี่ ถ้า รับ ขวัญ

เนียรมิตร
สวาค์ คั้น
ตา พี่ ถิ่น ฤ
ตัก หน้า พรหม สวรรค์

คราม ดง
นุช ย้อม
มา พี่ แม่ นา

แนบผ้า นาง กระถัน

โคก ครอบ ใจ เขย
ไม้ เสร้า

ผาผาด กิด แม่
ยั่ว เข้า ยอด ใจ

๕๔ เกาะ ต้ม กต ม่วง น้อย	นางผาน
จัด ประจง วาง จาน	เรียบ ชื่น
พิศ ผล ที่ แด ถาญ	ดู สวาคิ
คิด ชึ่ง รัช มีอ ต้น	ดูๆ ได้ ชิม ผล
๕๕ ปาน นี ศรี สวัสดิ์ เจ้า	จอม ส้มร พี่เฮย
กันต์ ุไร ฤา นอน	นั้ เหลน
แซม พวง ภู เกสร	บุบผชาติ ชม ฤา
ฤา ว่า นุช สระ เต็ม	เกษ น้อย นาน สรนา
๕๖ ถม ถง หนาว สุก ไซ้	อก อวด อก เฮย
เรือ ถ่น ถม หอบ หวน	ห้วง น้ำ
ถม โขษ ฐรศ คำ ชวน	ชม พี่
ถม กระถัน เตียว ช้า	ช้า ช้า ทรวง หนาว
๕๗ เห็น วาน คำ แหวก หว้าย	ชลธิ
หาง โบก ปาก ปาม ตี	กลิ่น คด้าย
กระบอก กระบัต หัน	หลัก ปาก วาน แม่
ปอง แม่ หลัก ปาก ร้าย	เพื่อ ชู้ ชวน เกียง
๕๘ พิศ เพียน ทอง ห่อหุ้ม ท้อง	ชม วัง
ถม ตะเือง ถอย หลั	แหวก หว้าย
ปวง ส้มร แม่ จร ยัง	เวียง ราช
รูป ทุระเพียน ทอง คด้าย	แม่ คด้าย เพียน ทอง

โคลงนิราศ พระยาตรัง

หน้า ๑๑

๕๘ มังกร กระหวัด เกี้ยว	ก่าย กัน
แด่ ประหลาด สัตว์ พรณ	พวง น้ำ
ชก เรียม เร่ง กระสัน	เสียว โศก แม่แม่
ถนัด คัง กอท เชื้อ ย้า	นุช ยัย เรียม ตาม
๖๐ รุก ร่อน อ่อน	อง องค์ พี่อา
โหย กระชก ชิด หนอง	เนือง เนือ
ชเล ชดา ดง	ถม ถาด ออก เขย
โอ้อว่า อุ่น ฤา เตื่อ	เบรียบ เนือ นาง เตียว
๖๑ ประโศก เทเวศ ขว้าง	ขวาน ขวัญ แชน แม่
หวาด ตลก แด่น	ผาด พ้า
เวหาศ บ้วน เปน ควัน	กลี กลิ่น น้อย ฤา
แดง ซึ่งเปดว ปลาย จ้า	จ้อ จ้อง ทรวง กง
๖๒ คด้าย คด้าย ขว เวศ เตียว	เดอ ขวา
มารุต โบก ใบภา	ได้ ช้า
ถนัด โคม เตพย รัศกา	เมศ พี่ เตียว แม่
เรือก็ รู้ที่ น้ำ	นาฏ รู้ที่ เรียม
๖๓ ถึง ปราณ นุช พี่ให้	โหย หา
ปราณ ประจักษ์ ใน นา	สิก เศร้า
บอกทาง ชีพย์ เรียม ตา	นุช พี่ แถ้ว แซ่
เรอ แม่มา มา เจ้า	ตั้ง น้อย นาง เขย

หน้า ๓๔

ฉวิรญาณ

๖๔ จ้าว ถาย ถาย ฉาก กัน
เข็น เด่ห์ ถาย ถึงขร
ไฝ่ ใจ จะ ขอ พร
เชอญ เทพย จ้าว ถาย ถั

๖๕ มาตถ เขาเขตร แคว้น
นาม ชื่อ โขตก เขา ผี
ตดอก เพียบบ พราย ตี
โคตง ซึ่ง เวือ เรียมเต็น

๖๖ นม ส่ว ฤา ไบ่ ไค้
เห็น แต่ เกาะ เรียม หนาว
กิด กัน นุชงาม จาว
จุม พี่เจอมรค ไว้

๖๗ เห็น พ้า ขอด เมฆ แฉ้ว
ศรีต ไบ นุช กอน
ทรวง ถัน ยุพาสมนร
เพือ กระชง หักถ้ เท้า

๖๘ ทยาน ใจ ใจ บ ไค้
แด จบ ที่ เทิน ไส่ถ
ตอด เนตร ทักนา ใน
แถม พบ นุช ค้า

เตียง มอน นาง นา
เขตร นั
นบ เทพย ท่าน แด
ถาศ ให้เห็น องค์

ชเรชี แม่ ฮา
หุดอก เถดิน
ฟอง ฟาค
ควรว เท้า อัมพงค์

เห็น ส่ว แม่ นา
จิตร ไซ้
มดมาศ เรียมเอย
หว่าง เต้า ทรวง นาง

อัมพร แม่ ฮา
ขอด เต้า
กรัด เกร่ง ทรวงแม่
ทอด เลือ มือ เผยอ

เหมือนใจ กุเฮย
เถื่อน ถ้า
ภักตร์ แม่ วายเดย
กั้ แค้น ทรวง ขนาง

๖๘ คิด วันเรา แรก สว่าง	สอง ส้ม คุชนา
สอง ประยุก ขาญชม	ชะ เถิน
เคย ถอง นิกรารมณ	เว้ง รื่น ยาม แม่
เกรง จะ พัดัน พดาง เค้น	จอก ถ้ำ คอย ส้มร
๖๙ รูป ทิพย หอม ไร่ เว้น	วัน หาย เคย แม่
นา สิกทิพย์ ยัง กดาย	กดิน สร้อย
เจ้าคนธ ณี วาย	เว้น ชื่น ชมฤ
เมื่อน ชื่น นาสิก คต้อย	จาก น้อย ดอย เเทร
๗๐ ร้า ฝลาด ทุก ย่าน น้ำ	แนว สิ้นชู้
อาจร เมียด ทุกขนิ	ซึ่ง ร้อน
แรม นาง สุรางค์ อินทร	ตาม โดกลัย แรมฤ
รอย นิราศ ชื่น	พี่ ไร่ เตียว โคม
๗๑ แต่ เยาวี เยาวยอก สร้อย	ศรี ส้ม บุรณ เอย
เด่น เเด่นห์ แ่น สนิทชม	ชื่น ชู้
คราบ ไค นิ ทรรมณ	ส้มเฉย ไร่แม่
ยัง ไร่ ไร่ เคียง สู้	สุก สิ้น ส้ม เกษม
๗๒ ถึง ตาม ร้อย ยอด ไร่	ฮาวรณ
สุก สิ้น สุก ไศก ส้มร	สุก เสร้า
สุก ยอด ยิง ถึงขร	สูง สุก นาง เอย
สุก ยอด รัก รักเจ้า	ยัง ร้อย พัน ทวี

๗๕ อ้าว เกิดยว เกิดยว หน้าจิ้ง
 เกิดยว กับ พาด กต
 เหลือบ เหลือบ อ้าว เกิดยว ฌน
 ยืน ไม่ เกิดยว กตม ฌน
 ๗๖ เห็น เขา มวง ได้ หัว
 โอ้ แม่ โฉมงาม พวง
 เขา มวง ได้ แด ดวง
 เหมือน พี่ เมต มอง หน้า
 ๗๗ เมือง ใหม่ ไร่ ถิ่น ไร่
 เรียม กั แรม นุช ทน
 ฤๅ รอย ราช มาจน
 เพียง พี่ บาราศ์ เสด็จ
 ๗๘ เคียร วาน เขา เขตร ชัน
 วาน ชั่ว ยบ บอกว่า กุ
 แม่ ม้วย ชี พย จัก กุ
 วาน บร เวศ คำ ร้อง
 ๗๙ อำนาจ ความ สัตย์ ตั้ง
 ทรวง กุเรศ ไฟ ฟอน
 อรรณพ เพทย ศาคร
 จัก ชึ่ง ชดธาร ทั้ง
 เวียร วด
 ตั้ง นั้น
 ฌนาย เปด้า ใจ นา
 ชุ่น เนอ ทรวง เรียม
 หวาท ทรวง
 ภา พ้า
 ภาศร์ ฌน ฌาแม่
 นุช เวี เวียร ทน
 แรม คน
 เทวศ เครีรา
 จำ อยู่
 ศดาศ นื่อง มา โทศ
 ดินช
 กั บ นื่อง
 กั น ยาก แด้ว แย
 ไร่ ให้ คัง วาน
 ค่อ สมร กุ เอย
 ฟาท พุง
 ควร แม่ ไร่ แม่
 ทำ น้ำ มา ทรวง

๗๙ ละลีม รศ แก้ว กัด้า	โกษา
กอบ แค ชด ทัก ทา	ทาบ ท้อง
ชู ช้อน กระยา อ่า	ดู มิ่ง ภู เขย
เหียนรกาย เคื่อง ข้อง	มิดหน้ากัน แสง
๘๐ ประติง อร ดัก ค้อม	ดู เคียง เจ้า นา
หลง สะเทิน ทิศ เหลี้ยว	เหลือบ เคี้ยว
รทวย ระทก เสี้ยว	สาย สวรรค์ ครอบแม่
เดื่อง ชึ่ง กร ก่าย แก้ว	กอด หน้าเคียง ขนง
๘๑ แสง เทียน สาย ส่อง ส่อง	แสง เตือน
คาล กระเวน ใจ เหมือน	จัก บ้าง
คิด ภัคตร บวาช เตือน	ดวง ทวีป รักแม่
ละ พี่เมาน้ำ หน้า	ท่า เข้า คั้น ยาม
๘๒ ตำคร ครอบ ร้อง หวัน	หวาด ทรวง แม่ ช่า
เรียม รำ สืบ สार สรวง	ชอบ ไซ้
เด่นธ โศก พี่จาก ดวง	มา ไนศ เรียมเขย
มาแม่ ย่า ใจ ให้	พี่ น้อย ย่า ใจ
๘๓ เคย ขวน ชม ชึ่ง หน้า	สรวดเสี สวรรค์นา
มือ นวท แบน จัง เก	แกะ พัด
พลง โถม ดูป ฤาเพ	ปราง มาศ แม่ แม่
พลง พี่วอน นาง หิ้ว	เนตร ค้อน เคื่อง เรียม

๘๔ รเคียร แสง แดง ตี้อง

เกษนิทร เน้น นามเพดา

ตำรวจ ตำ เพ็ญ เยา

ไอ้ พี่เคย กัดว เกด้า

๘๕ เททรวง กัดบ เกิดอด กัดง

ๆ อวินทร ยด

อาทวา นาฏ จาก คน

เคียง ขิดา มา สู้

๘๖ ทมภา นาเวศ หวาย

เขา ชื่อ นาง ว้าพัง

อ้าแม่ จัก คำนี้

เรียม ก็ ว้าพัง อัน

๘๗ มดัก เห็น เกาะ ทดุ เคว้า

คุ ดัก คน เกาะ พัน

เคก วัน เมื่อ จาก ขวัญ

เก็บ ทอดทรวง สดุ้ง

๘๘ ม่าน วิ่ง ผั่ง เด่ห์ ย้อม

เห็น ผั่ง ด้าย สีนรุ ชัด

วัง เวจ วิเวก ทน

คิด ค้าง นม กั้น

สด เจา แม่ ช่า

พี่ เกด้า

เขาวรูป เรียม เออ

กัดน เกดียง เกดว

มอง หน หา แม่

ยอด ชู้

พราก พี่ เอา แม่

โศก คั้น เคียว สมนร

กัณ ถึง

อยู่ นน

โกก เด่ห์ เขาๆ

อก ช้า เณก เขา

แสน ศัณย์ ออก เขย

เกาะ วัง

เนตร นาฏ เรียม นา

คุจ พัน เกาะ สมน

ตอง กต ชาตนา

เนตร ชัน

ทุกซ์ เทวศ รา แม่

ม่าน ให้ ครวญ หา

๘๘ เจ้า หมอน หนึ่ง น้อย ร่วม	เรียง เชนย
ถร ครอบงาย ก่าย เกย	ถอด เกื้อ
อาตุร อร องค์ เอย	ควร จาก คอก ฤา
เชนย จะ แลบ แทน หนึ่ง	นึ่ง นือ ทรวง นาง
๘๙ ฤา เชนย ทวย เทพย ทำว	องค์ ไค นา พ่อ
มา สติคย์ สถาน ใน	ที่ หนึ่ง
พระเอย นุช เจียน ไกด	จาก สวาติ กุเอย
เชิญ นิยม จิตร ฐิ	ช้อง ให้ คื่น สม
๙๐ เกาะ เวียง วัง ราช หนึ่ง	เยี่ย ดงน
แด บยด วัง ยด	หนึ่ง น้อย
ฤา วัง ราช วิจิต	ใน ที่ หนึ่ง
กต พี่ แกลง แม่ ร้อย	ซึ่ง เจ้า แกลง เรียม
๙๑ เกาะ โทณ แด เล่ห์ แกล้ง	สาบ สรร ไร่ ฤา
กต เมื่อ ยาม สายัณห์	ย่า ช้อง
เสียง ไค จัก เทียม ทัน	เสียง สวาติ แม่ นา
กร ประทับ โทณ ร้อง	ขับ ถ้อ เรียม เกษม
๙๒ ถึง แดนม ไทร ย้อย ย่า	อัสรวงค์
ฤา พระ ไทร ฤทธิ องค์	เขต หนึ่ง
อัม โฉม อนิรุทธ์ ทรง	ส้ม เสพย์ ทำน ฤา
เชิญ ช่วย ภา เรา ฐิ	ตาศ ห้อง นาง นอน

หน้า ๒๐

วิจารณ์

๑๔ หีน หอม รศ มิ่ง ไม
หวด ว่า กต ถัด นวด
กาหลง ฟี่ หลง หวด
ถิ่ม ถมถึง หลง ร้อง

๑๕ มาตุก็ มาตุตัว
หวด ถัด ถัด ปรอง ดวง
โถม หอมแม่ หอม หวง
มาตุ คี ทรวง ใจ

× ๑๖ ถัดควน ควน เต็ม ก้าน
หวด ถัด ศรี หวด นม
เห็น เกษ ถุก กรม กรม
กต แม่ เต็ม ควน แก้ว

๑๗ มติถา หอม อบ ไช้
เหมือน ระ เบียบ มาถิ
มาโดย จัก แรม ศรี
นุช จะ กรอง ภู ห้อย

๑๘ นิธุมถ นิธ เนตร น้อย
นพ มณี นิธ อาย
เห็น นิธ มุณดา ชาย
นุช จะ ต่าย เนตร ค้อง

ใน ส่วน นั้น นา
แน่น น้อย
หา ถวาคี แม่ แม่
เรียก ให้ หาสมร

กต ทรวง
คอก ไม้
เหม ถวาคี ฟี่ นา
เฟื่อง พุ่ง แทน นาง

เชย ชม
นุช แท้
ทรวง ฟี่
เกษ เจ้า ชม ถนอม

โค คี
แม่ ร้อย
สุดถวาคี รา แม่
ยื่น ให้ ไกร ชม

นิธ พราย
เนตร น้อย
นิก เนตร นาง นา
คอบ ค้อง ชาย โค

๘๘ ช่อน ชู้ ช่อน กดิน นั้น	นาม ใคร ไม่เคย
รัก พี่ รัก สาย ใจ	ยิ่ง ชู้
ข้า โฉมแม่ กต ไต	ฤา ทราบ กต เคย
เกรง คัง ตอก ไม่ รู้	ชื่อ แท้ เรียม แทน
๙๐๐ เรียม พัง มยุ เรศ ร้อง	ริม ตง
ขุนมยุระเวียร วง	กุ่ม ก้อง
เรียม นาง มยุระดง	สังวาศ
ฉาย แก่ นก เรียม ร้อง	เรียม เจ้า ใน ใจ
๙๐๑ เห็น หงษ์ เคียง คู่ เกตุ	ดาว หงษ์
ภักตร์ สิริทิ เกตุ ทรวง	เพ็ญ พ้อง
ปาก รับ ช่อ หักบง	พิ โยค หงษ์ แม่
คิด คู่ รศ โขษฐบั่น	เปลี่ยน ชู้ ขาน สด
๙๐๒ โนรี โนรีศรีร้อง	บัน เติ่น เติ่ง นา
ชวน สุ โนรี เติ่น	ยั่ว เย้า
งาม สดงามยิ่ง สดับเขียน	ชน ชาด ปาน ฤา
ศรีส ใบ บ่า เจ้า	พี่ โพน ปอง เสมอ
๙๐๓ ทาง เชน นาง นก ค้าว	โค นา
จับ ไศก ส่ง สารา	ข้าว ชั่น
คุหรุณฐ วาจา	สาร สัก นก ฤา
นก บ่ คอบ คำ นั้น	นึ่ง แก้ว ตา เรียม

๓๐๔ นกแก้ว รัก แก้ว เซ่น
โถม แม่ คือ แก้ว จัก
เบญจวรรณ ตั้ง วัน ชัก
แก้ว พี่เขย จักดี

๓๐๕ สุริยาตา โลกย์ เว่า
เมิน พี่ มาน เดอถง
อก เรียม ครอบถึง หลง
ดูเหว่า ชื่น เสี่ยง แฉ้ว

๓๐๖ เหลือบ เห็น สุริ เขศล้อง
ฤา สุริย บัว กาย
ฉาย โคม ยุกพา ชาย
ร้อง เรียก นุช ใจ ใจ

๓๐๗ ะนี โทณ กู้ ก้อง
หุ่ย วิเวก เสี่ยง หลง
ยาม เย็น พี่เขย องค์
มา แม่เพือน เรียม น้อย

๓๐๘ ประหวัด ประเวศน้อง
เคย แพน ภาชน ยอด
ยาม กิน พี่เขย หน
จับ แต่ รัช แก้ว ถัม

เรียม รัก
ขุนี้
ชวน ชื่น
ดัม แก้ว แด สมร

รท ทรง
ด่วง แฉ้ว
หาสวาทิ แม่ น้า
ว่าเจ้า ตั้ง สรร

สับ ฉาย แสง น้า
แม่ ใจ
ดีดาศ มา ฤา
แม่ เร้น เรียม ไย

ภาค คง
ละ ห้อย
เอกเปลี่ยว เปด้า น้า
หนึ่ง แก้ว จัง ไป

ใน ส่น ทยาแม่
จอก จัม
หาอร เจ้า น้า
ด่วง แก้ว เคื่อง ทรวง

๓๐๘ วาฬวี่ ตี่ ทุ่ม ฆ้อง
ควรว จะ เขียว ช่ม เม็ด
รด จันทร เทพย บรหิ
รศ ฤดี เณ ข้า

๓๑๐ วิจิต จิตร จ้อ เจ้า
หัดบ ละ เลิง หา องค์
จาก แสงง ฤดี พงษ์
เภา ละ โป นุช เกื้อ

๓๑๑ เคย นอน อิง แอม เจ้า
นาสิก สุกดิน น้า
จูบ โขษฐ แม่ รับ สดา
ฤา นิราชม ห้อง

๓๑๒ บเริม นุช รว่ม รุ
เกรง จะ เคย ใจ คดอน
นุก คิด พี่ อารวณ
เหตุ จัก เปน เพื่อน เหล้น

๓๑๓ ทุกข์ พี่ สิ่ง นี้ แม่
เกตุอก มียด ใจ เบ้น
หุดาก หุดาก ชั่ง นาง เห็น
เกรง จะ แนะ ให้ ฐู

ชาน เขิน ใจ นา
มุง ม้า
ผยองเมฆ เรว แม่
ขึ้น ชี เชื้อน ฅงาย

เรียม หอง
ชะ เคื้อ
เพี้ยภาคย์ ควรว ฤ
กอด เกียว ทรง แทน

ใน รา ครี แม่
ตึก น้อง
โษษฐ พี่
ห่าง หน้า นาง โกล

เรียม สอน เจ้า นา
เกตุอบ เกตุัน
หวาด หวน ใจ แม่
หุดาก ไฉ่ นาง ตาม

เขิน เข้ม ใหญ่ แด
เข็น ฐู
เหตุ พี่ สอน นา
คอบ เหตุัน เรียม สอน

๑๑๔ บุญ ไต เวียม นุช สร้าง	มาน่า สม ฤา
บาป สิง ไต หนอ จำ	จาก เจ้า
ผาย พี่ ไป เคื่อง คำ	ไต แม่ หนึ่ง เดย
อก พี่ ร้อน ผ่าน เฝ้า	กริ่ง นื่อง เคื่อง เวียม
๑๑๕ ปาง โฉม รา เมศ น้าว	ศร ทรง
แดง ราว วาย ชีพ ด้ง	แหดก หตุ
เด็ว ัก ษิตา คง	คิน บาท พระ นา
คัก ที่ ทรวง เวียม สู้	รม แพ้ ฤา ถอย
๑๑๖ หนึ่ง องค์ รท เริ่ม ร้าง	แรม สมร
โฉม นาฏ เมวี จร	จาก ห้อง
ยัง เขตร มั่ง ตำกร	คง ภาศคร นาง แม่
ควร หนอง นุช นื่อง	นึ่ง ให้ ครัว ญา
๑๑๗ สี่ กร รอนนุทธ ดั้น	รณวินทร
เด็ว ัก เด็ว ัก บรรทม ดิน ุ	ดมุนั้น
ลักษ มี อรรค ุพิน	โทย เด็ว ัก พระ นา
รอย ว่า นุช แกล้ง กถัน	กถัน ให้ ชาย เขียว
๑๑๘ ปาง หลาน กฤษณ เจ้า	จาก องค์
ศรี ุษา เขาวงกต	นึ่ง น้อย
พถัน คิน ุ สม ทรง	ยุพราช แม่ แม่
เวียม จะ พถัน สม สร้อย	เด็พย์ เจ้า ปาง ไต

๑๑๖ ศรี ปราช นิราศ ท้าว
รำ เรือง รำ รัก ทก
ทวาทศมาสศักดิ์
ยัง ไบ่ ปาน เรียม ร้าง

๑๒๐ ฤา ทวย เทวศ ไท
เตรียก ภักทร เจิม ส้มร มา
ศรี ภักทร พระ รักษา
จึง อมงค์ นุช หน้า

๑๒๑ เออ องค์ อม เรศ ท้าว
โฉม แม่ ยัง เขาวี นก
เยี่ยว องค์ ราช ไตร จักร
ฝาก แม่ ไล่ หีบ ห้า

๑๒๒ นุช เอย แต่ พี่ ร้อง
แม่นี่ ว่า เหว บ่อ บึง
รุม รับ สุธล พัง
สาย พรุน โทกย์ แต่ง

๑๒๓ อสุรินทร ฆาฏ คั่น
เวหาค์ อากุฏกร
ทีกา นุทิส ปน
มัว มีค แค้น ทุกข์ หุ้ม

จุลา ถักชน
น่าน กว้าง
สาม ปราช รั้ง แส
รำ ให้ หา ส้มร

ธาดา ทาน นา
สู่ หล้า
สาม โลกย์ ฤา ช่อ
หนึ่ง หน้า เอ็นดู

จักรภักทร พ่อ ด้
ใหญ่ หน้า
จัก เสน่ห์ นาง พ่อ
ซ่อน ไว้ ทวีป พรหม

ครวญ ค้าง ถึง แม่
หุบ แห่ง
เพี้ย เพียบ แด้ว แส
ไต้ แต่ง เทวศ เรียม

เคียง สุธัย แม่ ด้
มีค คดัม
ปวง เมฆ มัว แม่
พี่ ไว้ ปอง เณมอ

หน้า ๒๐

วิจารณ์

๑๒๔ เริ่มจาก เริ่มใหม่	จน จน ฟัน
สุดจะ ยายเยื่อ	จวบ รู้
หยิบ ยา จัก ยา คน	คบ เริ่ม ได้ เสร
เว้น แค ยา ใจ ชู้	ขึ้น เพื่อ เริ่ม หาย
๑๒๕ ว่า พรรณ ว่า อาร อ่าง	ออก องค์ อร เอย
เข้า รคน ทรวง ลง	ว่า ไว้
สาร สมุท สมร คง	คำ พิ แทน แม้
ยาม เมื่อ นอน จัก ได้	ก่อกม ชั่ว แทน นาง
๑๒๖ ร้อยยี่สิบหก ดั้น	แบบ ดนัย โคลง แส
ฉิวาห์ ครัง ไป รับ	เค็ก ตั
ฉวาง นอก แห่ง เทกทัฬ	ทุกาม คิค ฉวาง นา
ควร แก่ ส่ำ ปราชญ์	อ่าน อ่าง อยม ผล

เรื่อง นี้ ละ พิมพ์ ใน หนังสือวิจารณ์ ฉบับ ที่ ๘๓ ซึ่ง ออก เมื่อ
เดือน ตุลาคม วันโกนขึ้นทศ ศก ๑๑๘ ครั้ง แห่ง แล้ว แต่ ไม่ ถูก ถ้วน
บริบูรณ์ แต่ ไม่ จบ เรื่อง ด้วย จึง ได้ รวบรวม ลง ใหม่

โคลงนิราศพระประทุม

โคลงนิราศพระประทุม

(คือ พระ ประทุมเจดีย์ บัด นี้)

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท
แต่ครั้งเป็นกรมหมื่น วงษาสนิท ทรงแต่งไว้

ร่าย เปรม ปรีดา ร่ม เยศ

๐

หวัง บูรฉึก ชิน ธาตุ
ไพ พนาคัน นุชระเทศ
นครไชยศรี สัมญา
พิศุทธิ สุนทรภาพ
สักการ สักจ เคารพ
ทำงาน การ ปราศ
ปอง ปรีชา ชำนิ
ฮาวรณ์ คุช ส่ำเรอง
กิจ กระฉือรชาติ
เฉดอม ชยททยา ยงยศ
ภอ เกษมด้านต์ อภิโมทย์
แต่ง คำบด ทก คำว
จิราษ ผู้ผ่าน ถวักย์

เหตุ กุศล สุกวิค

พุทไธยาคัน สกูป สกาน
เขตร แฉวง แก้วน นคร
โดย ศรัทธาธิมุต
มดะ มต้าง บาป บำบดี
อ้ายคัมภ หวง ผด
เรียม นิราศ พจน
วิรงงสุษติกลกถอน
บำเทอง ธรรม บัณฑิตย
โศภาษ ฌ่น พสุธา
เจ้าวภาพย์ พจน์ บรรหาร
มาโนช นิก นิพนธ์
ผดุง พระเกียรติไท ท้าว
ราช นา

๑ โกลินทร์ บุรินทร์ รัตน์ อ่าง	ไอศวรรย์ สวรรค์ฤา
ยศ ยิง ชยุทธยา อัน	ล่อง แฉว
ไตร รัตน์ จรัส เจียรจันทร์	จรรณโถกย์ แด แย
โอภาส พระสาส์น แพ้ว	เพรช หล้า กว้า เพรง
๒ มรกตใหญ่ ยอด แก้ว	ปฐิมา กร ฤา
คือ ธนัตถวิวัฒนา	เดช ถัน
เมือง หมื่น อื่น ห่อน ทา	เทียมเท่า ถึง เถย
เพน คิดกโธ เกศร พัน	พิภพ ต้าวโต เตมอ
๓ เรือง รัตน์ บวิศั พว้อม	ธรรมขันธ
แปด หมื่น เสศ สี่พัน	ท้าว ถ้วน
ภูวเรศฤช ติรง สวรรค์	จบ ฌบับ หลาย แย
ชินวาท สาส์น ถ้วน	เดช ถัน ผดบุญ
๔ แดน ธงษ์ บวิศัธิ สร้าง	ศึกษา ไตร เยย
ตำมะ ธรรมจิรา	อะ คร้าว
เดือก ถ้อง ขวักกาธา	อพัตร เพรช ภาท พ้อ
ธง รัตน์ จรัส รุ่ง ต้าว	ดิน พัน แผ่นไฟท
๕ ปราสาท สูง สุด ห้อง	เวหา คัด แย
อร่าม รัตน์ ประภักร์ ประภา	ผ่อง แฉว
สิงหาคัน ราช ทวารว	รจ เวช แด ฤา
เถกของ ถ้อง ทอง แกม แก้ว	กระจำง แจ้ง แสง สุริย์

๖ โสภ อาวาส ถ้วน	โอฬาร หาดาย เสง
อุโบสถสถูป ชาติ สถาน	ทั่ว ทั่ว
เจดีย์ วิหาร การ	บุเรียน เทศ ขรรณ นา
รเมียง รเมียบ เพียบ พระธำรง	ประเสริฐ ดิน ถิ่น สงฆ์
๗ เสร็จ ธาร ขาน ยศ เฒ่า	อวยุทธยา ภพ แส
ห่อน วิหาร กฤษณา	บ ยัง
จัก เรือม เรือม รจนา	นิราศ พร้า พจน์ พอ
ไป ภิกขุ มหาชาติ ตั้ง	ชื่อ อ่าง ประถม ประโทน
๘ ถวิล วัน เรือม ร้าง รัก	แรม รอย
ไป แต่ กายใจ โห	ห้วง นื่อง
จัก ภา สุตสวดี โดย	โต สรวก แคนา
เพราะ แม่ อยู่ แยก ห้อง	ห่อน ได้ สัม ประสงค์
๙ สุตาคว ดิน ห้อง ห่อน	ภา ไป
เด็ด ภา กัฏฐ จัก เสียใจ	โคตรก เสร้า
เมื่อ หมด ทูรศ สถาน ไกล	เรือ มาก ถ้า แม่
ถ้ามาก บ่า ไพร เต้า	ต่าง ต้อง คิด ตาม
๑๐ ประสงค์ แด่ สุต สวดี สร้อย	สาย สัมร เตียว แม่
กิตติภา วนิชฐ์ จร	เพื่อน พร้อง
แรม เรือ เมื่อ หนาว นอน	แนบ อุ้น อก เขย
บุง กัด หวัง วน นื่อง	นั้ด เบื่อง ปฤษฏางค์

หน้า ๔

วิจารณ์

๓๓ ด้วยอันหิ สวิโยคเยือง

นาย มหาต ขน เครือ ของ ตง

พด พาย บ่าย เวื่อ ตรง

หวด ห่วง สดสวดดี แก้ว

๓๔ จวน ดง เวื่อ จาก แก้ว

ไกร ตั้ง ดาว สมร ถา

จนใจ จักไปมา

ได้แค่ ตั้ง ถมถ้อย

๓๕ นาวา คดา เกด็ชน คด้อย

ถวิล บววย ฮาวรณ

เกด็ชก พี่ ห่าง แห สมร

วิตก แต่ รัก จัก ค้าง

๓๖ โอ้ศรี เสดวภากย์ผู้

ยาม นิราศรศรัก

ปรานี่ นุช นงดกษณ

ไกร จัก แอบ แอบ ช้าง

๓๗ ถึง สพานตรง ช้ามคิด

เคชดัคย์ สจวิศ สมาน

เรียม จาก นุชไป นาน

ขอ จิตร สด ส่นห้ นั้น

อับมุงค์

เสด็จ แก้ว

ประทับ ท่า รับ แะ

เกษ น้อง นาง เดียว

แด หา นุช เฮย

สัก น้อย

ถา แม่ แก้ว แม่

บ้าย หน้าตา สมร

สพาน มอญ

สวดดี ร้าง

จัก กัดบ ใจ แม่

คู้ ชื่น คณ แชน

เพ็ญ รักศรี พี่เฮย

เรศร้าง

ถาญ เทวศ เดียว แม่

คู้ เกด้า คดถึง ถมอม

อริษฐาน ใจ เฮย

มิตร หนั้น

เนา เนิน วัน แม่

แน่ว เพียง สพาน ตรง

๑๖ เหน็ดเยวอยู่ห้อง	โหย หวด
ภักตร์ที่ ผ่อง ผิด นวด	จัต คัด
วันทวย รทก กรวญ	ใคร ปดอบ เป็ดอง แม่
ด้วย สดุด ต่าง น้ำ	เนตร น้ำ นอง เชนย
๑๗ มาตุ สพาน ช้าง ช้อง	ดุจ คิต
สพาน ก็ ก่อ กอบอิฐ	แน่น แท
ขอ สดุด เสน่ห์ สนิท จิตร	าง แน่น
ทั้ง สพาน ช้าง แก้ว	ตาก ถ้อย ฤาไหว
๑๘ ขอคุณ คดอง คดาก คดาศ์ เสร้า	เสียใจ
แต่ ถับ ชดในยไทด	หลัง ย้อย
ใจหนึ่ง จากจรไป	ใจหนึ่ง เนา แม่
โอ้อว่า กรรม จำ คด้อย	คดาศ์ คด้าย วายชนม์
๑๙ ภอ ออกแม่ น้ำคำ	แซ หงาย
เห็น แต่ เวื่อ เพ รวย	เรียบ ร้อย
บ เห็น สาว เหล่า เพ ขาย	สรวพลึง ของ นา
ยิ่ง สดุดใจ ละ ห้อย	ห้วง น้อย นาง เตียว
๒๐ วิกถิตยานมิตร แมน	มิตร กุศล ร่วม ฤา
ผดุง ร่วม รศ ฤดีคด	แนบ น้อย
บำเพ็ญเพื่อน กุศล ผด	เพรง ภพ ฤาแม่
ใน ภาพ นี้ จึ่ง พ้อง	เสน่ห์ สร้อย สดุด สพาน

๒๑ บาง หดวง ชด เชี่ยว ช้าง	เวียน วน
เปน ชวาก แฉว รคน	คณีน คณ้อย
เด่มอ เรียม เม่อ จรวด	เค็ด สวาคี มาแม่
ใจ พ้วนกลร้อย	ตระหลบ รือ คั่น สดงาน
๒๒ วิไซเณทร ก่อ บ้อม	ปราการ
บ้อง ก็ ปรากฏ นาน	อยู่ช้า
เรียม ก่อ รัก ส้มัก สมาน	เด่มอ ชัพ พี่แม่
ขอ อยู่คู่ คิน พ้า	ขยำ รุ เดื่อม สดาย
๒๓ วงง ชุน หดวง ตาก สร้าง	สรวพสรวรค์ ใจแฮ
สัน กุศด กรวม ทัน	ปลิด เป็ดของ
ราชทาน บ ยืน พลัน	ตก ต่าง กรม แม่
แต่ ราช วงง ยัง เยื่อง	ยัก ย้าย หลาย ถด
๒๔ เห็น สดงาน สดิกขัย ราช ร้าง	เรียม กรม ทรวง เขษ
พระนิเวศน์ ยัง นิยม	ยัก ย้าย
เรียม จาก นุช แรม ชม	ทัน กัดับ มาแม่
รัก เกดออก ยัก รัก ร้าง	เรอค์ ร้าง แรม เรียม
๒๕ นาวา สุกหน้าวัด	เชคุนัน
ไพร จิตร พิก สบตวรพ์	ราช สร้าง
โอฬาร ตระการ บรร	เจอด เนตร ยิ่ง พ่อ
ดาวาคไตไต้ อ้าง	เทียบแท้ ถึง สดง

๒๖ หวด หวด บ่วน จิตร พัน	รำพรรณ
เห็น แต่ ดวง ดาว จันทร	แจ่ม พ้า
พิศ พัน ชตา ฝัน	ภาพ แต่ ชด เอย
บงบดบ หนุ่ม หนา	แม่ หนา นวด เถลอม
๒๗ วัด อรุณ คิค นิม เนื่อ	นาม อรุณ เรียม เอย
เคย ประทับ ทรวง ทุมุน	แนบ น้อย
ยาม หนาว แม่ มี คุณ	แอบ ออก ชุ่ม เอย
เอก อรุณ เรือง ห้อง	ต้อง ให้ หาย หนาว
๒๘ คดอง นกร บาด ชื่อ ตั้ง	แต่ บุรพ
บัด นกร บาด สุธญ	เลื่อม บ้าน
กิด ยาม พโยก พอด	เออาตม์ มา แม่
สุญ เลื่อม ดังวาศ ค้าน	ชาติ ค้าง ท่าง เชนย
๒๙ ถึง ทำ นา เวศ จ้าง	เอาทรัพย์
ข้าม ทุก ขญิง ชาย รับ	ตั้ง ชว้อง
นำ นาน แยก จัก รับ	เงินค่า จ้าง นา
จ้าง รับ นุช เนา ห้อง	เร่ง เต่า ตาม เรียม
๓๐ นาง น้ำ ตาด เอก น้ำ	คำ หวาน อด เอย
พร้อง พร่ำ ดัดย บัฏ ญาณ	ว่าไว้
เว้น เรียม ฤ ห่อน สมาน	ดมก ขึ้น เถย นา
จิตรไม่ ไว้ ใจได้	เดห์ ถิ่น ดม หวาน

๓๑ โบราณ ท่าน ว่าได้

ซุรูป ด้วย ๑๐๐๐ งาม

ใจ ใจ แต่ ใจ ตาม

ทลัว เกดออก ถม ปาก ค้อง

๓๒ กะเจ้เจ้เซ็น แหก เต็น

ให้ รัก จน ตา ฟก

เต็มอ พี่ จาก สด วิศก

ให้ บ่ วายให้น้ำ

๓๓ ถึง จนวน ตำหนัก น้ำ

งาม เงื่อนโพยชนต์ อินทร์

นฤนารถ ประพาศ วาริน

มี ที่ ฝ่ายใน หน้า

๓๔ ถวิธกาถกติกะมาศี เมอ

เคย พี่ภา อร หนองค

เที่ยว ชม กระทงบง

แสง มุหัดัน ค้อง ค้อง

๓๕ วัด ระฆัง ผั่ง ผากโพ้น

กิด ระฆัง เสียง ขาน

ยาม ส้มส้มรมาดย

พดาง พี่โถม ถา น้อง

ใจ ความ

อยู่ ห้อง

ใจ ห่อน เทียง แซ

ติง เต้า ตาม ถม

ตี ออก

ฟอก ข้าง

แต่ หุ้ม อูระเอย

เนตร ถัน นอง เชนย

ใน ถิ่นรุ

เอี่ยม พ้า

รมเยศ

ตมุกนี้ ถ้า เหลือ เกษม

ถอย กระทง

นุช น้อง

ประทีป คอก ไม้ นา

ภักตร์ เพียง เพ็ญแ

ชดชาร

คู่ ช้อง

ตดับ ศัพท ระฆัง นา

รับ ร้าง ปาง อรุณ

๓๖ ทำพระเชษฐา พระขนิษฐา	หึง กาด
ชื่อ ก็ ปรางค์ นาม	เหมาะ ห่ม
แต่ คำแม่ ปฐมนาม	กับ พี่ ณะ แม่
จง อยู่ ทำเล่น หัน	อย่า รู้ สัม หอง
๓๗ วัด มหาธาตุ ชื่อ ตั้ง	เถดง นาม
ตั้งราช สถิตย อาราม	เขตร นัน
เป็น ปิ่น แก่ สงฆ์ สยาม	ยศ ยิง ยง เขย
ขอ พระเศียร กาง ก้น	คู่ ช้อย คน เดียว
๓๘ มา คต ฌพน น้า พระ	บดินทร ประทับ เฮย
ทำหนัก ก็ ร้าง แรม สุน	เลื่อม เสร้า
เล่น แด พี่ อา คฤ	เค็ด สวาคี มา แม่
ชม แต่ ชื่อ ต่าง เจ้า	จาก แด้ว แด หาย
๓๙ วัง หน้ากิด หน้านุช	นวดนม หอม เฮย
งามเนตร เนตร ขำคม	แซม ช้อย
บัง เจา พี่ ประดอง ชม	ขวัญ ข้วน พี่ นา
รอยนขา นว น้อย	คิด เนื้อ มา ชม
๔๐ วังหลัง แด ขนาดไฮ้	อนิจจัง
ไร้วราช ผู้ผ่าน วัง	วิบัติ สัน
ถวิล นุช แม่ เนา หลัว	ถับ เนตร พี่ เขย
ร้าง คู่ คู่ จัก คั่น	ประกาศ เพียง วังหลัง

๔๑ เห็น วัง ร้าง คิด ร้าง
 ร้าง เรือ รัก เรียม จร
 เจียรใจ จัก ซาต รอน
 หวด ถัดบ คิด ขาย ต้อง

แรม สัมภ แม่ ๆ
 จาก น้อย
 รนสวดี ราแม่
 คัด น้ำใจ จร

๔๒ ถับ ถึง บาง กอก น้อย
 เรียม ขยาก กอก รัก กรม
 วาน กอก ชั่วย กอก รตม
 กอก รัก เรียม เหลือ ทง

นอน รบม
 คราก ครัง
 คุดอก เรียมเคย
 กอด ทง กอก ถอน

๔๓ ปรานี สุด เสน่ห์ น้อย
 สุด จัก โศก สืบ พัง
 กรรแสง สุด จัก หวัง
 แม่ แม่ เตียว จัก เข้า

เนา วัง
 ชั่วว เสร้า
 ใคร ปดอบ เป็ดอง นา
 ตู้ ห้อง สุด โหย

๔๔ วันทวย ระทดท้อ
 ทวี เทวศ ถวิลใน
 ผ่าว ผ่าว พิศม พิศมัย
 แสง โศก แสง ทรวง สักอัน

ถอน ฤไทย
 ธร ระอัน
 พิศม ยิ่ง พิศม นา
 แสง เสร้า เสีย ใจ

๔๕ โรง เรือ เรือต ผัง ตั้ง
 ไชย กิ่ง ตั้ง ไชย ชู
 วาน เรือ ชั่วย รับ พร
 เชิญ ร่วม นาเวศให้

คา ดู
 ทาน ไว้
 พถัน พราก มา เขย
 สว่าง ร้อน เรียมโรย

๔๖ เห็น เรือ คึก แม่เมือ	เรือ เก่ง
เรียม รับเรือ ตาม เถิง	ภักตร์ น้อย
เนตร สบ เนตร เรียม เขม็ง	เนตร นุช หดบ นา
ศร สวาคี เนตร น้อย ต้อง	แทบ สิ้น สมบัติ
๔๗ อัมรินทร์วาทะเพียง	อัมรินทร์ ตฤณทัฏา
โสภากย์ พ่าง ภพินทร	อาจ อ่าง
ขอ เศรษฐนาม บดินทร	พำนักนี้ นุช แม่
กำจัด คัษกร มตัง	เหต่า ชู ชิง โคม
๔๘ บ้าน บุ ภูพาน พ้อง	อรุณางค์ พี่ เขย
ซ้อน ซ่อน เพียง จัก วาง	ชีพ ม้วย
ดูเขย พี่ไท่ นาง	นับ ทุ่ม โมง แม่
แม่แม่ มาได้ ด้วย	คัม ร้อน ซ่อน หาย
๔๙ โอ้ สาย สุด สวาคี ถ้า	เลอสมร พี่ เขย
เรียม บววย อวรณ์	กว้าง เว้น
สมนัษภัทร ศศิธร	แทน ภักตร์ แม่ แม่
น้ำ เนตร คดอ เนตร เร้น	ซ้อน หน้า จาบด้วย
๕๐ วัด สุวรรณบรรโบสถ์ ถ้า	ถาย สุวรรณ
กระ จ้าง แจ้ง แสง จันทร	แจ่ม จ้า
ถวิลภักตร์ พิมลพร	โณภาษ นา แม่
ยาม เมื่อ ผิด ผิด หน้า	พิศ หน้า ขวน ชม

๕๑ หอม พิกุล ดูน กัดิน พั้ง
 เถก กัดิน มุหงา ยีหวา
 วินวิน กัดิน มลิตา
 เหมือน กัดิน น้ำ คอกไม้

๕๒ ชีปะขาว นาม ชี้อ อัง
 ฤา ว่า ชี้อังคน
 ชวน ตาปะขาว ชน
 เหตุ จึ่ง ปรากฏชี

๕๓ ถวิต ปาง รเด่น คัดังไค
 เตมอ อก เรียม แรม วิ่ง
 ห่วง หน้า รวง หัด
 ห่วง สุด ห่วง ห่วง ห้อง

๕๔ บาง ชนน ชี้อ อัง
 รอย ชี้อ ชน นาม ชน
 ชน เอย นีราศ นาง
 ชน ช้วย บอก เสนอให้

๕๕ เตียง นก กตฤต ก้อง
 เตมอ อกฤ แรม สุรางค์
 ถวิต วัน ละ พัน พาง
 แต่ ทุกข์ ทุกข์ จม จมไว้

พาสา
 หัดให้
 หอม กระหอย ถม เชน
 เกล่ แบ้ง ชนินรู ประ

ชีดง
 แต่ กิ
 โฉม ดวก คชย แซ
 ชีอไว้ สำคัญ

เอหนัง
 คัดัง พ้อง
 หลาย ห่วง ห่วง แซ
 ห้างให้ ใจโหย

แต่ ปาง
 บอกไว้
 นอน เปื่อยว มา พ้อง
 วิว ร้อน ตาม เรือ

เรียม นาง นก เชน
 ว่าให้
 ชีพย์ มอด ม้วย แซ
 คัด แต่วใจ หาส

๕๖ บวง ผักหนาม นึก เตียน	ศักร หนู นา
เวียน บำราศเขาด้อย	รยาตร แถ้ว
อยู่ หัก เกดออกปลงวิญ	ปอง เต็มที่
ใคร จัก กัน ขนิษฐ แผ้ว	แผก พัน พาดโรย
๕๗ เห็น ค้าง คาว ท้อง ท้อง	เวหา หน แย
ดวง รศ ผด เพดา	คำ คด้อย
เสมอ ที่ ดอบไป มา	สมเด่นที่ หนู ญา
จอม รุ่ง เวียน ธาร ร้อย	ยัง เต้า คั่น ถัดน
๕๘ บวง บำพร เหมือน พิไร	บำรุง
จาก สถิตย์ ถัดถน กรุง	กถิน ต้น
เคย เนนา หนู ปรม ปรง	ศุคนธ์ ดัง พินา
มา ทรายาก แดก ถม รัน	เรศ ร้าง บำเรอ
๕๙ หอม ปาหนัน ถัดถน ถั่ว	กระหอบ หวด หอม เยอ
แดง เข่น แพร ศรี นวด	หนู ย้อม
หยิบ ผ่าห่ม หอม ขอน	ภา ขึ้น น้อย นา
ใจ ม่ สุกโอบ อ้อม	ฝาก ผ่า มา ณฑ
๖๐ มาถึง ศาต เจ้า ที่	ท้าย บวง
พดาง พี่บน บ่น พดาง	พราไห้ว
เจ้าเฮย ช่วย รวง นาง	เนา นิเวศน์ หดง ญา
ทั้ง สุก ด้วย สวาดีให้	อยู่ ห้อง ผ่อง โดม

๖๑ ถาจาก ค้าด เจ้า ถ้อง	ชดช้
ถึง วัด สุวรรณ คีรี	เรียก ช้าง
ขอ คุณ พระ ชินศรี	สรวม จิตร น้อย นา
แน่น ดุจ ศิขร ง้าง	จัด รื้อ ฤา ไหว
๖๒ วัน เริ่ม เรก รัก ชู้	เชย ชม
ฤา ห่อน เกย นิยม	อย่าง นี
ชรอย แรง กุศล ส้ม	เคย คู่ สร้าง ฤา
รัก ยิ่ง รัก กว่า ก็	มาก ชู้ หลาย เมีย
๖๓ บาง รมาต นาม แม้น มาท	หมาย มิตร
ประมาณ ดี ห้า ปี คิด	มาท น้อย
มาท นุช หนึ่ง สัจจิต	เวียน มาท
ห่อน มาท รัก อื่น พ้อง	เฉพาะ สร้อย สดุดา เคียว
๖๔ เมอถดออก เบญจมาศ แม้น	ผิว อหงค์
เหลื่อง แม่ เหลื่อง ถอด ของค์	อร่วม จ้า
งาม รูป รัต เศวท ทรง	ส่ม สดุด ด้วยเฮย
แบ้ง แม่ ผัด ผิว หน้า	ภักตร น้อย ผ่อง นวด
๖๕ เวื่อ ถึง วัดไก่ เตีย	ตา แสง
หาไก่ บ้า บ่แปลง	แต่ ก็
พระถอ ถิลาศ ส้มแพง	เพื่อน พี่ น้อย นา
วาน ช่วย นำ นุช ชู้	ช้อง เต้า ตาม เรียม

๖๖ ถวิล ถอราช คดงไค้	โหด หลง
ถึง เพื่อน แพง ของ องค์	พินัย
เสมอ พิศัยไค้ พวง	หวั่น สุก สวาทินา
รัก ฤศม เสน่ห์ ร้อง	ขัด ค้าง ขวาง เชิง
๖๗ วัด ท่า ถวิล ถ้ำ นุช	วัน จร จาก เขย
ถ้ำ จัก สัก สาร สมร	แม่ แค้ว
ถ้ำ ถ้ำ แท้ ทินกร	ยัง เทียง
จน ถ่วง สายธินห์ แล้ว	สุด ถ้ำ ถา ธนงค์
๖๘ หน้า วัด ต้น โสภ ชัน	ธำชา
เห็น โสภ พฤษัยยัง ภา	โสภ เคว้า
พิศใบ อ่อน โสภ ปรา	กฐ เช่น สไบ แม่
ฝาก เมื่อ วัน เรียม เต้า	บอก เมื่อ โสภ สมร
๖๙ วัด น้อย นึก แน่ง น้อย	ทรง นาง
โฉม นุช สุก ตำอว	ธำชา เนื่อ
งาม ทรง สบ สรรพวงค์	เพ็ญ สกษณ์ เดิศ แะ
กอร ภิมย์รศ เกื้อ	กอดไว้ ห่วง ทรง
๗๐ สพาน วัด ไม้ สวาท ชัน	รุง รัง
เหมือน พื มุ่ง สวาท หวัง	แน่ง น้อย
สวาท ต้น พิศ พัง ชัง	ไร่ สวาท เรียม แม่
สวาท พื หวัง สวาท คด้อย	คดาศ แค้ว สวาท คด

๗๑ ส่วนแทนมาตุคาม	แทน ส่วน
ถวิล บวช วิชา	จิตรใหม่
เห็น ส่วน คิดใคร่ ชวน	สมร เทียว ส่วน แม่
แม่นไม้ ชัด มาได้	หยด ก้าง ส่วน สม
๗๒ เสนาะเสียง จักรจันแจ้ว	จับใจ
หวาด ว่า เสียง ทราบไฉน	หวัด ร้อง
ฉวาง ปดอบ เป่า หุไทย	ทูล เทวศ ถวิล แม่
หลง เรียง รั้ว ขวัญ ร้อง	นิ่ม นื้อ นฤมิต
๗๓ วัด พิกุล ดูน คิด ค่าย	พิกุล มา โดยเชย
พจนร สุด เต็มหา	แม่ ร้อย
ถุ ยาสุมได้ บุหงา	ผจ ตั้ง เรียม ฤ
นมขึ้น หันหาย ดห้อย	เต็ม สัน เสาอภรณ์
๗๔ ถวิลรศ ยาม เมื่อวัน	แรมขวัญ เนตร ฤ
วิกริก ฤทัยรร	ชั่ว เย้า
พิกุล พกนกรร	นิกาเกษ แก้วเชย
แม่ แม่ ไตย สดวก เต้า	พิช ชวน สม
๗๕ บาง ขวาง ขวาง ชัด ห้าม	ฤไฉน
ขวาง บ ให้ครรโดย	ละ น้อย
จก คั่น ฤ จก ไศ	โต แน่ ไฉน นา
ถวิล ยิ่ง รุ่ม รุ่ม ช้อง	ชัด ค้าน การ ฤศด

๗๖ รื้อรื้อ เอื้องน้ำ	ใจ คณ
เรื้อ แต่ เรื้อ เรียม รอ	เรื้อ คัง
จน จาก แต่จิตร ขอ	เนา เพื่อน แม่ นา
พอน บ เปน นอน สดุ้ง	เค็ด น้ำใจ จร
๗๗ มาตุ ค้าเจ้า ษาท	บาง ส่นาม
ส่นาม เล่น สิ่งใด ถาม	ห่อน แจ้ง
เทพารักษ์ แดง ความ	ชอก ห่มอย หัน พ้อ
ส่นาม ส่นกนี้ เรียม แต่ง	ขาด เคี้ยว เขา เกษม
๗๘ ค้าต คัด คัด คัด คัด ท้าว	เทพา พ้อ ญา
เชิญ ผดุง กานดา	แม่ ด้วย
ใคร อย่า รื้อรื้อคนา	หงัน แม่ อีกแม่
แม่ หลก สดุ้ง ม้วย	สวดี้ แล้ว เมา ค้าต
๗๙ วัด เกษ นึก เกษ น้อง	นงพาง พี่ เอย
หอม ยิ่ง หอม บพาง	ดระหอบ พัง
ยาม แพบ นุช นิทรา	รมย์ รื่น รวย แม่
กลิ่น ดระหอบ อบ มั่ง	ห่อน สิ้น กลิ่น หอม
๘๐ ส่งสาร ส่มร เกษ แก้ว	กานดา พี่ เอย
ยามวิโยค เยาจชานา	อย ห้อง
จักให้ จัก โทะ หา	หาย ชื่น แล้ว แม่
ใคร จัก ถ่อม ถนอม น้อง	แนบ เนื่อ นวต ของค์

๘๑ กุ๊ต ชลธ คิตไกร จ้าง
ไป ถอบ ชลธ บรรจุรณ
มา ร่วม ที่ เรือ นอน
กิต บ ถม คิต ร้อง

๘๒ ฉิวฉิว ถม พัด ช้อ
หนาว นอก กำเดา ดวง
ตากคน ประดาช ดวง
ถม พัด เพียง พิศมไว้

๘๓ บาง ดีทอง ช้อ พ้อง
หนังไก่ พุทธาน มี
พอใจ ห่ม คาบี่
เห็น ดอก ดวง เต่ง เต่ง

๘๔ รุกท ทรง ลัก น้อง
พดาง พี่ หยิบ สีนวด
คลุม องค์ ยิง หอม หวด
ไต่ แต่ แพร เสด้นไค้

๘๕ บาง อ้อย ข้าง เฉก อ้อย
คิต แม่เคย นำรุง
จาม เครื่อง ปริก ผูก ถุง
ขาม จาก รัก แรม ทิ้ง

กนาร
แท่น น้อง
แนบ หน้อย หนึ่ง นา
ชัก แค่น คำ ชลธ

เชย ทรวง
จิตร เคี้ยว
เคอม เทวศ มาแม่
อก ถักัน สุต ทน

แพร ศรี ทอง แม่
แก่ เอ็ง
ไป ปะ บ่อย นา
คิต ต้อง ตา เรียม

วิญจวน ใจเอย
ฉนิษฐให้
ยวด เดีให้ นุช นว
กล่ เกล้า กลิ้ง ชม

อบ ปรง
ทุก ครั้ง
อรเทียม ใต้แม่
รศ อ้อย อบ ปรง

๘๖ ถวิล บาง ช้อย ช้าง ช้อย	เรียน พัง
ฤฯ ว่า พลาย แรม พัง	เผื่อน กว้าง
เด็มอน ออก พี่ แรม วัง	ถวิล สวัสดิ์ วาย ฤฯ
ช้าง ก็ พัด พัง ก็ ร้าง	พี่ ก็ ร้าง แรม ธนงค์
๘๗ คด วัด ตัก น้อย น้อย	อนาใจ
น้อย ศักดิ์ จึง ไศก ใน	อก อึ้ง
เค็ม รัก จาก รัก ไถด	ถวิล เสน่ห์ มา แม่
ไศก ไม่ น้อย หนัก ตรึง	ตราถ ตรึง ทรวง เด่มอ
๘๘ หอม ไถก ยิง ไศก เค็ม	อิม ครีม
จิตร พี่ เพ้อ พำพิม	พรา พร้อง
ตบิณ เถียง วิหค ตระหิม	หวด สวัสดิ์
ถวิล แต่ ทุกข์ เทวศ ต้อง	นิราศ ร้าง แรม ชม
๘๙ แก้วฟ้า อวาศ ไว้	ตมญา วัด ฤฯ
เชก ช้อย แก้ว ขนิษฐา	พี่ ร้าง
แก้ว ทิพย์ เทียบ แก้ว ตา	ดู เพรชต์ กว้าง
แก้ว ทัว พ้า หล้า อ่าง	เบรียบได้ ไป เสนอ
๙๐ เห็น แก้ว พวง ช้อย ช้อย	เลวณม
เชก ถิ่น แก้ว เรียน ภิมมย์	รศ ฐ
แก้ว เขย พี่ ชอย ชม	ภอ ชื่น ใจ นา
แทน ถิ่น แก้ว นุช ฐ	ที่ ร้าง แรม เกษม

๘๑ บาง ชนุน ชนุน หนึ่ง ต้น
 ผล ตะเผลใหญ่ ยก
 เหมื่อน ทุกข์ ที่ ทับ ออก
 แรม รัก หนัก ออก อัง
 ๘๒ ชนุน หนาม ต่ นอ^๕ เนื้อ
 เผล เช่น หนิง รูป ประมาณ
 แต่ รู้จัก ประกอบ การ
 ชาย ฤ หน่าย เล่น หัก
 ๘๓ บ้านกระเบื้อง หนามกระเบื้อง นอก ตำบล
 โย กระเบื้อง บ ยด
 เผล โฉม นุช นฤมด
 โย บ ยด เขียวร้าง
 ๘๔ ทำ ไฉน จะได้ มีตร
 ภอ ค่อย คดา ย อารมณ
 แต้น ทุกข์ ลุด ทุกข์ รทม
 กว่ำ จัก ถลับ คั้น เข้า
 ๘๕ บางกร่าง กร่าง คั่นใหญ่
 ยด แต่ ไกร ริม นที
 ควร พงา ถี่
 กร่าง แต่ อ่าง งาม บ้าน
 เผล ดก
 หนัก คัง
 เออาคม มา แม่
 ปลด ปล้ำ ทำ ไฉน
 ใน หวาน
 ห่อน พรัง
 กิจ ลัก ตรี นว
 ทอด น้อง นาง แหนง
 ตำบล
 อย่าง อ่าง
 คิต เนตร มา แม่
 เผล ไร ไป เห็น
 มา ชม
 ร้าน เร้า
 ถม ออก อยุ่ เอย
 เนตร น้อง ยัง นาน
 ไม่มี
 ร่ม สอ้าน
 ตา เล่น ร่ม ฤ
 มอกไว้ ไม่ ส่ม

โคลง นิราศ พระปฐม

- ๙๖ เรียม จาก เสาวภาคย์ สร้อย โกลสนภ
เจ็บ อระ รัง รุม เร้า เร้า
เปรียบ เปตว อัครี ประชุม เฒ่าเฒ่า ออก เขย
วัน ละ วัน ครั้น เสรีว่า กว้า ร้อย คณาครวญ
- ๙๗ ขุน กอง รอย ชื่อ เจ้า ของ นาง
ตุจก งาม ย่ำ พราง เร่ง พ้อง
ยังไถด ฤไถด ทาง ประถม พระ สดุดพัส
เรียม ต่วน คั่น ถนอม น้อย จัก ชำ ฤา เรือ
๙๘ งามใครใคร ห่อน แจ้ง ภิจจา
ภอ เลื่อม โศกใน อูรา คล่อง คล่อง
คิดได้ แม่ มา นา เวศ รว่ม เรียม แม่
ขาม พี่ พร้า แม่ พ้อง พร้า พ้อง พา เกษม
๙๙ ถึง บ้าน จัน เจ็ก จัช เจรจา
เหต่า เจ็ก เคียง ภรรยา หยอก เย้า
เรียม เจ็บ จาก สุมร มา พัด คู้
ตาย กับ เจ็ก จิตร เสรีว่า โศก สักขัน ทรวง ด่เทื่อน
๑๐๐ นาวา คดา ท้อง ท้อง แดว ชด มารท เขย
หลาย ถ่วง นาง คำบด เค็ดอน คด้อย
หวด โหย ห่าง นฤมต มา เบ็ดยว ออก เขย
โศก ยิ่ง สุม ทรวง สร้อย หลั่ง ถัน ชดในย

๓๐๓ บ้าง นายไกร ชื่อ บ้าน

นาม บ หาย คน ประโย

ไกร เขย พระเวทไว

เขย เรียก กุมภีร์ กั

๓๐๒ จำจรร จำจาก เจ้า

พิไร รัก ว่า ว่าพรรณ

ก็ กั้น จัก คั่น ครร

ซ้ำ ฤ เร็ว ฤ วั

๓๐๓ ขุทยาน ขาน ชื่อ ให้

ยาม วิโยค เขียว วักรม

อระเรียม ระเบอม ระเบม

ใจ จะ ฟก ออก จะ ขว้า

๓๐๔ บุญใด ดาดได้ ประดับ

บาปสิ่งใด ตด ทน

จำเรียม นิราจ รัก

บุญ ก่อ บาป เกอ บ้าง

๓๐๕ บ้าง รนท นึก อนาถไอ

โย บ เห็น นก ดง

ยิน แต่ ชั่ว นก คง

นก ก็ ร้าง เรียม ก็ ถั

นายไกร ทอง ฤ

ถับ ถั

วาน หน้อย หนึ่ง พื่อ

เรียก หน้อง ดอง มนคั

จอม ขวัญ

พราก ฐั

โดย ฐั ดม น

เว้ง ร้อนใจ ถวิต

นคร สม ชื่น เขย

จิตร ฐั

ทุกซ์ ทุม ทับ น

ชื่นได้ ฉั่นใด

ภม กัน

จึ่ง ร้าง

แรม ทุเรศ ดา เน้

แบ่งให้ เห็น ผล

เอ องค์

แห่ง ฐั

คำ เรียก บ้าง น

ถับ หน้อง นาง น

๓๐๖ คำนึง เสน่ห์ นก แก้ว	กาน ดา ฟ้า เอย
เคย หมอบ รับ พจนา	ฟ้า พร้อง
ยาม เรียม วิโยค ธรธา	ดูร เบียด มาแม่
นก นุช จัก เนหา ห้อง	นั้ ให้นอนโหย
๓๐๗ คุ เวียง ไกร ชุต ไร่	เปน คุ
เวียง บ พม พาน คุ	เปด้า อั้ง
เหมือน เรียม นิราศ พุ	ดัด เนตร มาแม่
ชม แต่ นาม ช้าง ร้าง	อก ว่า อารวณ
๓๐๘ นอน เบียดว เหลียว ฝ่าย ช้าย	ชวา แด
เห็น แต่ สาย สิ้น รุ กระเส	เชียว คว้าง
บ สบ สดุดา แด	ดาด เทวศ
ถวิต นิราศ ร้าง	เร้ง ร้อน รุม ทรง
๓๐๙ วัด โบท โบท ก่อ ไร่	แต่ ปาง
คิด คุ รักตร์ นวด นาง	โบท แบ้ง
พิศ รักตร์ ผ่อง ผิว ปราง	เปดั่ง ปลั่ง บัดนี้ นา
นวด บราร ไร่ แต่ง	พิลาศ ถ้ำ นวด จันทร
๓๑๐ คำนึง นุช อยู่ ไร่	แรม ไร่
จัก ชื้อ สนิท เนหา หดง	ห่อน ไร่
ยัง คง ต่อ ตัก จัง	จริง แน่ ไฉน นา
ๆ แม่ หลง ดม ไร่	ขึ้น แล้ว ค้ม เรียม

หน้า ๒๔

ฉวิรญาณ

๓๓๑ วัด หลวง กิต ภู่วัง

เวียง หลวง

วัง คู่ข ถึง เกษม ทรวง

เลื่อม สัน

มา เดียวอตุร ทวง

แด เตจ สจวดี แม่

ยาม ตัก สดุ้ง ขุน วัง

เหลือบ ถ้อม คอมน กวน

๓๓๒ เถิง รก้า ต้าตตะเกี้ยว

กอ แกม

รกกัถะ สดะ หนาม แหตม

เห็บ สด้าง

เลื่อม ออก ฮาตม มา แรม

บาราค สมร ฤา

รกกัถะ สดะ รัก วัง

เร่ ร้อน นอน เรือ

๓๓๓ บาง ม่วง กิต ม่วง น้อย

นาง ฝาน

จิต ประจใส จาน

จอก แก้ว

รกกัถะ สดะ หวาน

วายุโษษฐี พี่ยะ

เห็น แต่ บาง ม่วง แด้ว

พีกถ้อยเรือ คดา

๓๓๔ เมตตไม้ม่วง ที่ ท้าย

ทาง บาง

เหมือน หนึ่ง นาม นุช นาง

ม่วง น้อย

พีก ผล ม่วง กต พาง

พีกคู่ ถัน นา

ยาม พีกโตม ถบ ค้อง

เต้ง เต้า เต็ม ทรวง

๓๓๕ ถึง ศักต ฮารักษ์ ช้าย

ทาง จร

เรียม แวะ บวง บน วอน

เทพย์ไท

ตุ บั นีราศ์ สมร

เลื่อม ชัพ นี นา

ขอ ฝาก สด สดัก ให้

ห้าง ว้าง อัน ทราย

๓๓๖ แค้น ถวิล สุก สวาที้ เพียง	หฤไทย พี่เฮย
แค้น ยาก ยาก รักใคร	เท่า น้อย
แค้น ทุกข์ ทน ทรธาไค	ฤฯ ทุกข์ ถึง เดย
แค้น โศก สุก โศก พ้อง	พี่ พัน ทน ทาน
๓๓๗ ถึง คำน ขาว คำน ตั้ง	ตามอง เวื้อ แด
ฤฯ ห่อน เห็น สิ่ง ของ	ราษฎร ค้า
ขด เครื่อง ย่อม เครื่อง ทอง	ต่าง คั้น ครอบ กะ เขษ
เวื้อ จึ่ง เรียม หวาด ว่า	เหว่ ว้าง จึ่ง เวง
๓๓๘ เห็น ตาเหลด บักใจ	ดำคณ
คุ่ม คำน แดจ โยยันต์	อย่า ช้อง
เจียม แรม นิราศ ขวัญ	เนตร ถับ เนตร เขษ
วาน ช่วย เกียจ กัน บ้อง	คัก ช้าง เขย
๓๓๙ บางใหญ่ใหญ่ เท่า หั	โหน ปาน
รัก พี่ใหญ่ ฤประมาณ	ใหญ่ แท้
คิน พ้า ทัว นทธาร	ใหญ่ เท่า โคน ฤฯ
รัก แม่ สุกใหญ่ แท้	ใหญ่ ต้า ว่าพรณ
๓๔๐ โศกโศก นาเวศ ร้อน	เวื้อ พาย
พดาง พี่ คำนึง สาย	สวาที้ เคระ
บ เทือก บ หาย วาย	วาง เทวศ
พาย เร่ง พี่ เร่ง เร้า	รุ่ม ร้อน ร่าจณ

หน้า ๒๒

วิธีบูชา

๑๒๑ วัด พระอินทร์ ชื่อ อ่าง
ฤา ของค์ สหัดไทย
เรียน ถูกลี ดุค สายใจ
อินทร์ ช่วย เคก เรียน บ้าง

๑๒๒ ยาม ดึก นึก เต็ม หัน นอง
กำสรวล สุก กำสรวณ
ไอ้ นิม ของค์ นวด
คู่ช ฤ ทูกร์ ชุก ไร่

๑๒๓ โรง ภาษี แต่ง ตั้ง
เรียน ถ่วง เรือ มา เคียง
ขด หลิง หมอบ มุ่ง เมือง
เรียน ชิง แค้น โคก สทวัน

๑๒๔ เปน แต่ เพียง เจ็ก เจ้า
ยัง บ ชาติ นารี
เรียน ฤา สัตว์ มี
มา นิราศ ชาติ ห้าม ห้อม

๑๒๕ ถึง วัด สัม เถียง ที่
ถวิล เมื่อ เทียว ถวน นาง
เคย พา คณานาง
เรียน ชักชวน สมธิ

อินทร์ ไตร ครึ่ง ฤา

เศก สว่าง

จิตร ร่วน รัก แม่

คู่ นอง ครอบ วง

หมอบ ครอบวน

หมื่นใหม่

เนา นิเวศ โฉน นา

ขุน ช้อง หมอง กระทบ

คาม คเคียง

เศ บ้าน

มือ พัก วิ นา

อูระ ร้าง ห้าง โฉม

ภาษี

นัง น้อม

ชเนก นับ เมือง นา

ห้อม ให้ หาย กระตั้นต์

กตาง ทาง

แต่ ก็

ไป ตู ถวน เขย

เก็บ สัม ถอย สดวง

๑๒๖ จน ต้ม ยาม เต๋ก แถ้ว	ต้ม หดับ
ก้น แถ่ ช้อน ทรวง กถับ	กถอก กถัง
ดาว เคือน ก็ เคือน ดับ	เวหาศ หาว เฮย
ยัง ทุกข์ ดอน ฤๅไทย ทั้ง	ทอด แท้ ทรมาน
๑๒๗ เห็น เคือน เคือน จิตรให้	ไทย หา นุช เอย
ยาม นิราศ สมร มา	ดับ แถ้ว
คิด ยาม เมื่อ ยัง ปรา	กฏ สติศย์ สภาณ ฤๅ
เคย เต่มะห์ สำเนียง แก้ว	เกษ น้อย นาง วอน
๑๒๘ บาง โสณ คิค โสณ น้อย	เรือน งาน
เคย ประโคม หุ่น ยาม	คำ เจ้า
มโหรีวิรายังค์ ทรมาน	สวาค์ ผีก สนม
เห็น แถ่ โสณ แอน เกร้า	สุค เกร้า เรียม คั่น
๑๒๙ บาง เชือก เคิม เชือก กถ้อง	คชธาร
เชือก อยู่ ค้าวโต วาน	สัก น้อย
ช่วย พันธุ์ ผูก รัก สมนาน	สมร มิ่ง ใจแม่
จง ขยำ สว่าง สวาค์ ข้อย	เกร้า ถ้า คั่น สนม
๑๓๐ เห็น รัก กับ จาก ชื่น	เคียง กัน
ถวิล เห็น จาก รัก วัน	ทอด แท้
รัก จาก พราภ ทรวง ศัตย์	แสน เทวศ
จาก รัก หนัก ถก แท้	กอบให้ เนา โสน

๓๓๑ ทางโยงโยง เชือก รัง
เรือ ก็ ถ่วง ถูบนอน
รัก เรือน ที่ติด คอน
ไหน จัก ผุดโยง คด้อย

๓๓๒ ขาวรณ นอน นั้ง เคี้ยว
โศก จี ฎา คี ดวง
คุใด ยิง เคียน ดวง
เคย ขึ้น ขาด เขย ดัน

๓๓๓ ถิวิวิ ตูแหง คั้ว
ปน ที่ พัก นาวา
เรือ ราชูรี เรียบ เรียง รตา
แถบ ถิ่น จิตร เคี้ยว

๓๓๔ ถิวิ คั้ว ตูคา อยู่ ว้าง
ประยุรญาติ ยัง บยก นาง
ฉวยใคร เขรกร ผ่า กดาง
เรียม ถัดบ เกตอก เรศไร่

๓๓๕ ถัง คง ทั้ง ถิ่นให้
ทั้ง หุสไว้ ไม่ ควร
ยิ่ง คิคยิ่ง รัญจวน
ไทร ถ่วง ถอบ ถัก ถัก

เรือ จร
นับ ร้อย
ศาล สวาคี อยู่ แม่
เกตุณ เข้า คดอง ทรวง

กระสันต์ ทรวง
รต่ำ ดัน
เดิม แต่ ทุกชีนา
เลื่อม น้ำใจ เกษม

คำตา กดง เขย
ออก เขา
คุตุนกนี้ ถิ่นาน แะ
จาก สร้อย ตูญ เกษม

ไต้ ว้าง ใจ นา
พญาตให้
ขอ ตู สมน แม่
ชีพ ร้าง ฎา คง

โหย หวด
ประมาท แท้
ใจ จ่อ นุช นา
เล่ห์ ถ่วง คงใจ

๓๓๖ พินิจ ทั้ง ถิ่น ดัน	ตอรอน
แดง เชนไมตรี ทอน	ทอด กัด
ยด อย่าง พฤกษ์ ดงดอน	ศาล เทวด
เหมื่อน พี่ ทั้ง แม่ ทั้ง	ห้อย ทั้ง เชนม ดอง
๓๓๗ ย่าน ชื่อ ครหังดังโล้ง	แด ดอง
เหมื่อน พี่ ชื่อ ค่อ อนงค์	นช นัน
อยู่ หลง นช วง คง	สัตย์ ชื่อ เรียม นก
ชื่อ ค่อ ชื่อ สัตย์กัน	เกียร พัน พาดไทย
๓๓๘ ถรรดง เหลือ อด กัด	กัถหาย
รัก บ่ รวง ว้าง วาย	กรุ่น ครัง
นอน นัง นึก เสน่ห์ สาย	ถมร สุก ดวาคี เชน
ครุ หนึ่ง พัง หยอน ย้ง	อยู่ได้ ไป มี
๓๓๙ ถุตาพ ตาก พ้า ผัง	นที โนน นา
พอ รุ่ง สุริยรังมี	สว่าง แจ้ง
ตาก พ้า เชน ตากรวี	แสง ด้อง อด เชน
อก พี่ หิวโหย แห่ง	ห้าง นื่อง หมอง ทรวง
๓๔๐ มา คด คำน น่าน นัว	นอง สาย ชด เชน
คดาค คำน ภาณี นาย	นอบไหว
นำ เนือง เครือง ของ ถวาย	อเนก นับ สิ่ง นา
แฟง พัก ผัก ผลไม้	อีก ช้อย ตาด หวาน

๑๔๑ รับ ของ ค้าง น้อย	อนงค์ นวด
แม่ แม่ มา จัก ชวน	ขึ้น พร้อง
เล่น เพื่อน ที่ ลำ รวด	บาราศ ไศกนา
ดู แต่ เตียว เหลี้ยว น้อย	ถับ หน้า หา หาย
๑๔๒ เรียน จาก จร จวบ บ้าน	บาง นาง เกว้ง เขย
เกร็ง แต่ นาม นึก บาง	รูป ฝรั่ง
โถม แม่ พิศ อย่าง กตาง	ฤา พ่วง ผอม นา
เกร็ง บ เกว้ง ร้าง น้อย	ประ หลั่ง อ่าง นาง เกว้ง
๑๔๓ งาม ภัคตร์ งาม พิศ น้อย	งาม ผิด
โถม แม่ งาม ตูฯ ปลิว	จาก พ้า
งาม นัว หักถั จั้วหวี	เรียว รัก นาแม่
งาม โขจรู เมื้อ ธร อ่าง	ออก เอ็ม สาง เสนอ
๑๔๔ จั้ว ราม รวย จั้ว เรียม	เรียม รีม เณียร์ ฤา
ออก ตั้ง สี่ หับ ทิม	แถบ จ้า
กิด ธร อ่า องค์ ฌนิม	ภรณ์ ผ่อง ผิด เขม
ศรี จับ ศรี นวด หน้า	เนตร หน้า จั้ว ศรี
๑๔๕ แรม ชม เรียม แต่ ขำ	ขำ จื่อ
รุ่ม รุ่ม ธุระ ฤา	สร้าง เกร้า
โศก ทรวง มี หนัก คือ	เขา ทุ่ม หับ เขย
รอา ต่อณ ศรี ไศกเร้า	เร้า ว้อน แรง รุ่ม

๓๔๖ บ้าน ดาว แด เหลือบ ถ้วน	ดาว กาว
เต็ม แต่ ดาว พง ขาว	โคตร เข็
พิศภักตร์ พวงหญิง ดาว	ประโดม เนตร โทท เฮย
ดู บ มีอ เกื้อ	คู่ เท้า ขุด นาง
๓๔๗ เต็ม ดาว รุ่ง รุ่ง ถ้วน	ดาว ดาว
ถ้วน นุ่ง ชื่น ถู ดาว	จิต จ้าน
หน้า ตา ก็ ขาว ขาว	เขิน เคอะ กระ แว
ดู เบื่อ คู่ ก็ ครวญ	กรำ ให้ หา สมร
๓๔๘ ถ้า ปทวน ประเทศ นี	นาม คดของ แด ๆ
กิด ไกร ทำ ปทวน ส่นอง	เล่น หั ด้อย
ประทับ ประทวน สอง	ลม สู่ กัน นา
รับ ประทวน ชุระ น้อย	หนึ่ง จ้าง เขียน ประทวน
๓๔๙ ถวิล ทวน คราว ครั้ง เมื่อ	สอต สार เล่น หั นา
ก่น แต่ เทียว สู่ สมาน	ห่อน เว้น
ไป ค่อ คอข พพมาน	สัก ฉบับ เดย แม่
ตงวน คักดี มิด รัก เว้น	ห่อน ให้ ไกร หยาม
๓๕๐ ทำ นานา ไกต้ หถึง	แตะ เห็น
ชน พวง ขาว นา เข็น	พ่อน เข้า
คำนึง พอด เฮย	ดู อยู่ เตียว แม่
แม่ แม่ ตาม เรียม เจ้า	จัก ช้ ชม พา

๑๕๑ เริ่ม เม็ด ทิว ท่ง ท้อง
เห็น แต่ ชาว นา ประ นัง
มอม เมม กราบ ไคต ครัง
ชม ห่อน ขึ้น ใจ เศร้า

๑๕๒ เริ่ม ดู โรง เล่า แล้ว
ถดิน เล่า ก้าวร เจือ
เมา รัก พี่ เมมา เหลือ
เมา มีด ดิน พ้า กตุ้ม

๑๕๓ เมมา เล่า ชัก ชัก ให้
เมา ถั่ว ไป มก พา
เมาย ศ หยั้ง ยศ หา
เมา รัก เซ่น พี่ นี

๑๕๔ ถับ ถัง บาง แก้ว ถิน
เด่นย ชื้อ นคร ไชย ศรี
ชาว แขวง แห่ง นที
เริ่ม เร่ง เวื่อ ฤฯ ยั้ง

๑๕๕ กตาคามา เกิดอน กต้อย
ทุกข์ พี่ พราก พัด นาง
อาวรณ์ ห่อน จิต งาม
ถดิน แต่ ทุกข์ แทน เจ้า

นา ทั้ง ทัว เขย
นวด เข้า
ตรา ตีต คน แส
เด่น ห่อน เนา เวียง

ดอย เวื่อ
จิตร กตุ้ม
เมมา เล่า ชัก เขย
กตัง เกล้า ฤฯ คตาย

เฮ ซา
ดับปลัด
ฤฯ เหลือค หยั้ง แส
นัง เพื่อ นอน พิม

ธานี
ทำน ตั้ง
คตอง หนึ่ง แวะ นา
ท่วน เดี่ยว คตอง ไคต

คตอง บาง แก้ว นา
หนุ่ม เหน้า
ใจ ลี โศก เขย
กั้ง แก้น คา คอ

๑๕๖ ทดวัดปากน้ำนกก	ในกระมด
ฉานปากน้ำนกก	บอกน้อง
เวียนนิราศนุชมาทน	ทุกข์เทวศ ทวีเอย
ปากบรบีเรียนพร้อง	พริ้วเพ้อวอนวาน
๑๕๗ ยินนามเรียกปากน้ำ	เวียนมดัด
ถึงโอรุอรุณ	พี่พร้อง
งามโอรุอรุณกันนิน	โรเรียน โอรุอรุณ
ยดแต่ปากน้ำพ้อง	ชื่อเพียงโอรุอรุณ
๑๕๘ โปเตยโพเตย	พระยาพาด
นถ้างนิตรวายปราณ	ปลุกไว้
มหาโพธิ์พิภพ	คิดคำ เตยเข้
เหตุซึ่งปรากฏให้	หากแจ้งมดกรรม
๑๕๙ พระยาพาดนิตรวาท	กรรมถึง เห็นเข้
รักพิภพมใดคัง	เจ็ดมล้าง
ทอดเรียนนิรารัง	โคกรัก มามัน
ถวิลบเห็นกรรมวัง	เร่งเศร้าทรวงกระสันค์
๑๖๐ วัดไทรโพธิ์พยัค	เทพา รักษณา
ชั้นอนิรุทธมณฑล	สร้างเศร้า
เวียนมรภาศมรธา	ครุปรดาษ เตียวพ่อ
เจริญด้วยอุ้มอรเต้า	สู่ชัยกอยม

๑๖๑ ถวิลไทอนิรุทธครั้ง

ส้มสุชา

เต็มอพิไลยสมยิหว่า

หับห้อง

อรุณกลับลูกฤหา

หอมจับ ทรวงเอย

หวดกนึ่งนุสน้อง

แผนเนื่อนวลกลมอม

๑๖๒ ถุศาดเจ้าเจ้าอยู่

ถึงศาล

เจ้าอยู่เดี่ยวกันดาร

คู่เกล้า

เหมือนเวียนนิราศสถาน

เดี่ยวเด็ด สวาท์พอ

ไร้นุสสุตสมรเศร้า

โศกใหม่ ใจหมอง

๑๖๓ อารักษย์ยังไร้คู่

อยู่เดี่ยว

เรียนก็ไร้คู่เหตียว

ว่างว่าง

ถวิลทูลชู้กันเจียว

จริงเทียบ เต็มอนา

อารักษย์กับเรียนอ้าง

ออกว่าวราวกัน

๑๖๔ วัดบางแก้วแก้วที่

โหนดมี

เห็นแต่ดงเทพ

รกเรือ

ดีดอกกุญแจพรดี

อรห่ม หอมนา

ถวิลภิรมย์รักเกื้อ

กอดแก้วกอดกัน

๑๖๕ พิศเทพที่คุ้ม

ควรแต่ยง

ยดแต่หนามตามแรง

นักรย่น

เทพที่เมิดดวง

หมายสวาท

พิศไช้เทพอัน

ออกไช้เทพ

๑๖๖ วัดถึงถึงหัดถิยเบ้อง	โบสถ์บรรณ
ถึงหัดถึงด้าญ	เขตรคัง
เรียมแรมสถานขวัญ	เนตรมคั กายม
ใจพิถึงตม้ง	แม่หมื่นถ่มรเดมอ
๑๖๗ อารุภุทธทวศรัอัน	อรุครวญ
ศุคโคกศุคก่าธรวญ	ศุคเคว้า
ศุคโคกศุคก่าธรวญ	จิตรขึ้น เคยเคย
ตั้งแควจากคุเคถ้า	คตังคตัมสติเพือน
๑๖๘ วัดท่าท่าวัดร้าง	รอยชน
เปด็ยวพบเห็นถักคน	อาบน้า
เหมือนมาเปด็ยว ถกนชัทน	ทุกขักับ ออกเคย
เปด็ยวจิตร ปดิดทุกขปด้า	ปดิดเปด็ยง เปด็ยง ไฉน
๑๖๙ ใจหนึ่งนึกหน้าบ้าย	บุชิต ต่ถูปเคย
ใจหนึ่งคั่นถักคิด	ตู่ห้อย
บตกบถจจิตร	คั่นแน ไทหนา
บุญยังถึงตม้งนัถ้อง	คตฝ้ายฝ้ายกศุถ
๑๗๐ วัด น้อยเหมือน นึกน้อย	ใจเอง
ยังนถิทธิ กิดย้าเยง	ญาติน้อง
จะหาพวงเกรง	ใจจ้ง โศกนา
จักโทษใครไปต้อง	นึ่งน้อยใจตน

ศัพท์ ๓๖

วิธีปฏิบัติ

๓๗๑ น้อยใจไปจวบแท้

ทางความ

ตรองแต่เดิมคงาม

อยู่แล้ว

จักพาสู่ภพตาม

ใจรัก ขวามหา

ยังบอชอวยแก้ว

คิดแต่ความใดน

๓๗๒ ดลท่าพเนียบจับข้าง

แต่บรรพ

เหตุเพราะตามพึงพลัน

ถูกลด

ถวิลดูนพิภพจรัด

ดอมต์ ด้ถนแม่

เคียงจะจับเรียนต้อง

แอบเร้นดูคณ

๓๗๓ ดั่งดาวคงเวศรวิ้ง

กิริณี

กันแต่ของสูงดตี

อกร้าง

เต็มอเรียนนิราศศรี

ศฤงษณ์ มาหนึ่ง

เทวศบรายถวิลน้อง

อนาถฟ้าตากกระเด็น

๓๗๔ ทำข้างรอยท่าร้าง

โธงตรง นีนา

พลายเถื่อนคิกโธงหลง

โธงเกล้า

คิดคู่กับตวง

เคียงเทียบ กันนา

หลงแต่กามกอนเฝ้า

รุ่มร้อนฤาโรย

๓๗๕ เรียมร้างท่างแนบน้อง

พาหวัน

กรวญคร่ำท่าสรวยคังย์

กตังคณ

เต็มอแม่นคชเมามัน

รินสวาค์

มันคกอกกตังคณ

จิตรบับนกระหิม

๑๗๖ ห้วยตโกเดิมห้วยเหตุ	เกตุรา
บันทุกคกักรัยมมา	ลุ่มไร่
คั้งบัญญัติตมญา	ห้วยตะ กัวยะ
คนทุกวันนี้ให้	ชื่อห้วยตโกแปลง
๑๗๗ หวดถกวิตสุตสวาคีเว้น	ว้ายตงวน หุชเชย
จักห่วงฤจกหวด	ท่อนรู้
บางยังกลับแปรปรวน	แปลงเปลี่ยน ไปแม่
รักเกิดออกยักรักชู้	เอกห้วยตโกถาย
๑๗๘ มาดด้าวเขตรบ้าน	รวมศา ลาเอย
เป็นที่ประชุมเมธา	แตก
แก่ วิมตย์บันหา	แห่งราช
ชื่ออยู่ชั่วเดียน	เนินข้าถาวร
๑๗๙ แด่นรทมกรมออกอัน	วชิครธา
เหล็ดทุกขันทนเวทนา	ขัดค่าง
แต่เรียมจากตมรมา	วันครั้ง คัพแม่
ดุจถักสิบปีร้าง	รักน้องแรมนาน
๑๘๐ มาเดี่ยวเปลี่ยนออกโต้	ฮาหาว
คณิงนชตคณันหา	ห่างห้อง
ก็กันจกกันคณา	ยังเย้า เยือนแม่
เรยชิตชุมพิน้อง	แนบเนียนวถกนอม

หน้า ๓๘

วิจารณ์

๓๘๓ วิ่งเวงวิเวกอ้า	อานาง
วิ่งคั่นหน้านาง	คู้เกล้า
วิ่งเขยอังกักปาง	ไถนวิค วิ่งนา
วิ่งจักเย้อกเย้นเข้า	คำถ้ำคั่นถึง
๓๘๔ แ่ววแ่ววดเหว้าขึ้น	เลี้ยงหวาน
ถกติดเมื่อนาถกติดสถาน	ถินพ้อง
เคยถัดกับคัมภีร์มังฆวน	ถกของพิฆาฏ รุ่งแสง
เนาปากานกขรื่อง	คัมภีร์ราชทรงกระเด็นค
๓๘๕ ครอบงมครอบงมรุ่งเร้า	รังษี สุริยแสง
เลี้ยงไก่กาดกถุณี	พร้าพร้อง
พวคนายไพร่เปรมปรี	ประสงฆ์คู่ ด้กูปเขย
รับเว้งวิพดขรื่อง	แซวด้นเสร์จขบวน
๓๘๖ ชาวช้างมุกช้างเทียบ	คชดาร์
ประทับรับหมอกความ	นอบน้อม
เสร์จเสัพ โภชนาหาร	เสร์จคู่ คชแสง
ถกลงคเชนทรไพร่ห้อม	แห่หน้าหลังหลาม
๓๘๗ ถกติดเค้นเทวศร้าง	หมันหยา
ไคกรักแรมจินตหรา	เว้าร่อน
อนงค์นางถกการวา	คิตุค ด้วาคีเขย
ภกตรเค้นหมันหยาร้อน	อกให้ตุ้จวียน

๓๘๖ เนาในกบกังนัง	เอองค์
เดินคัตวณั้คแต่ตง	ดินไม้
มาโพนประพาศพง	พฤกษ์พราก ตมรนา
เรียนจักชมเฉอให้	ขึ้นชั้โครม
๓๘๗ แม้นแม่มาด้วยพี	เปนต้อง
จักมุงจักเมิดมอ	แมกต้าง
ชั้ชวชั้ชมผอง	พรรดอก หดายเข้
น้องจักชวชมบ้าง	พื้งชมชว
๓๘๘ โฉมหอมหอมยั้งไม้	คอกหอม
กถันยั้งกถันประยงพยอม	รศเร้า
รฤกกถันเกษกั้มครอม	ทวิเทศ ถึงแม่
ฉุนกถันบุหงาพาเศร้า	โคกชั้กั้ถรวณ
๓๘๙ คอกช่อนชั้รฤกชั้	เอองค์
ชั้มากหมื่นพันองค	ห่อนแม่น
ศรีเสาวภาคยพิมตทง	สายสุต ตวาคีนา
โกรธเท่าโกรธเด่นคั่น	ตบหน้าพาเกษม
๓๙๐ ถ้าตวนชวตบพั้ง	สุกนชั้จ
กถันกถันถ้าตวนอร	อบเนือ
นมตวรรคนี้กนตมร	เคยช่อน ออกเขย
หวดภิรมยรศเกือ	กถันกถั้ถ้าตวน

หน้า ๔๐

วิจารณ์

๓๘๓ ชมพยอมชูช่อช้อย

ชวนถกิด

กตพยอมอรยุพิน

พิพ้อง

โฉมเจ้าคุณกินริน

ไกรธาศ นาม

จากนุชบ้านนี้พ้อง

เนื่องน้ำตากดอ

๓๘๔ นางแย้มแดงเช่นแย้ม

เนาศกาน

เคยหยอกยิ้มแย้มหวาน

เด่นะถ้อย

ไว้ชีวิตรอบการงาน

ทุกสิ่ง ด้รวพ้อย

บ้านฉะนี้จะระห้อย

หอมให้ ไทหา

๓๘๕ ดาวหยุกหยุกขยี้

ยถก

ดาวไว้ดาวหยุกยด

ห้อยมไม้

ดาวเคยบะเห็นหน

โคหยด

จักตั้งถาวรดาวไว้

ตั้งแจ้งทรวงดาว

๓๘๖ บุณนากนิกนากน้อง

เนาจ้ง

จักจะห้อยคอยฟัง

ว่าวเศร้า

นุชเคยไว้จะรัง

เกียเกีย โฉนนา

จงก่อยอยู่เกิดเจ้า

จากเจ้าจำใจ

๓๘๗ อบเรยเรยกลิ่นกดำ

กตางทาง

ถวิลว่าอบเรยนาง

ชื่อน

เวียนโดยพนาพตาง

เชยช้อย เฉอเคย

เรยไว้อมเรย

ช้อยพ้องอบเรย

๑๗๖ ซอเมณเฑียรอั้งซี่	ชาวชม
เชกเข่นเขมเวียนนิม	หยอกเย้า
กรรณเกษเนตรจำคม	กิดขึ้น ใจนง
เขมจักอยู่เคียงเควร้า	ไศกหน้าตาหนอง
๑๗๗ ดาวซึกหนุ่มหน้า	ดาวภี
กรรเจียกเพ็ชรวิชัย	ห้วงห้อย
ประดับห้อยดาบ	สมภักตร์ แม่แม่
นิวนซึกโสมทวนน้อย	เพ็ชรพริ้งเพราดง
๑๗๘ พิศพรรณดรรพมิ่งไม้	ชายตง
ซื่อพ้องนามองค์	นิงเควร้า
รฤกอรเอกองค์	สัตสวาทิ ยิ่งนา
ทวิทศรุมอรุเร้า	รักอันนทรดง
๑๗๙ เรียมนิมยุเรศรัง	เรียมนาง ยุงเอช
พียงเคียงอรุณรังค์	ผาวเควร้า
โอ้แต่ดีดักยั้งคราว	ครวญไคร่ กัณหา
เดมอพิรมณ์เห็นเต้า	แต่คังครวญดมร
๒๐๐ ไนรีเนารัก้อง	รว.เสียง
นกกุ่มแนบคางเคียง	คู่เกด้า
รจนากร่ายนางเรียง	เรียมเพื่อน
พระจามกรจับแปล้า	จิกปลัดอนพลอนผด

๒๐๑ โมงเมียงแม่ม่วงไม้

บางเหียนบยตยาเยียบ

คั่งโคตงคด้าคด้า.คตีย

อ๋อแอ่นอกแอ่นเออ

๒๐๒ อัญชันอบชุ่มชุ่ม

แก้วจับแก้ววันพรรณ

หกโหนกึงเหียงหัน

นกพริกจับพริกแก้ว

๒๐๓ คดิงปดิง ๆ ปดุกคี้

วังแน่นวังน่านเตียง

คณคณคณคณคณ

โมงแมกเค้าโมงยอ

๒๐๔ คับคา ๆ คานคตั่ว

กระตุ่มพุกกระตุ่มพุง

กระทุ่มกระทุ่มประนัง

แก้วเกาะกึงแก้วช้อง

๒๐๕ กรวไภยกระพ้อพรัง

หงษ์เห็จหามหาหงษ์

รวงไพรวรอนรวงพง

ไผ่ตุงไผ่ไร่

มองเมี่ยง

ชาครเขื่อง

คดอคด้อ

ชอกเขียงช้องต

อัญชัน

คอกแก้ว

หาหก

โตคเค้นกามเมี่ยง

วังเวียง

แชร้อ

คูปอดต ก็นนา

ยอคโย โผนิน

คตารัง

พักพ้อง

คัพทชัวร์

ตืออ้อยแกตงดำ

พรตง

แห่งไค้

ไพรเพรียก พรังแป

มีกน่อนเหือกกัน

๒๐๖ เห็นวิหคณกไน้	ไปเพดิน
ซบคย้างบาทเดทิน	เร่งเร้า
ถึงพนัศพนมเนิน	สถปพระ ประถมแม่
ประทับข้างค่างเจ้า	ผู้เบองบันโค
๒๐๗ ขึ้นบนถานพระแก้ว	ปรีดา
จุฑารูปเทียนบูชา	ทุกผู้
แต่เริ่มนึกปราถนา	จักเลี้ยง เทียนแช
หวังจิตรคติไกรวั	ร่วมได้ฤาเสีย
๒๐๘ จุกเทียนดองเล่มตั้ง	อธิษฐาน
แม่จักได้ วิวาหการ	กับน้อง
จงเรื่องโรจเสมอสมาน	ทั้งคู่ เทียนแช
หาก่อนได้ร่วมห้อย	ดับสิ้นแสงสูญ
๒๐๙ เห็นเทียนเรืองรุ่งเร้า	รัศมี
จิตรยังเกศยนิค	แก่กล้า
ตั้งได้ร่วมภิรมย์ศรี	สดสวาที้ แด้วเยย
ถึงมากแม่นเร็วชั่ว	เชื่อได้ โดยทาย
๒๑๐ ก่าสรณศรีปราชทั้ง	ทวาทศ มาศฤา
อักษิพิธด่าทัพ	พร้าพร้อง
ครังนิราศนรินทร์	เรขเรื่อง ครอบงม
ดาวโคกเวียนแรมน้อง	ยังถ้อยทั้งมวณ

๒๓๑ ชื่นนิพนธ์นิราศร้าง

ไม้ดักเทียบคำโบราณ

ตริภักษ์รวบรวมสาร

ประสงค์แต่จริงจิตร้าง

๒๓๒ เต็มเรื่องนิราศร้าง

นิพนธ์พจนกถกถอน

เฉลิมพระเกียรติยศศิคร

ฉันทิกให้อรแจ้ง

๒๓๓ วันเตียรดับห้าคำ

กติกมาศมเมยศักดิ์

พันร้อยฉนวนุติศักดิ์

ปางแรกนาราศร้าง

๒๓๔ บันดาลคำขึ้น

บุษยมาศในพรหม

นิพนธ์พจนรศสาร

สัมฤทธิ์ฤทธิศกฤกษ์

๒๓๕ กรมวงษาตนิทนต์

เรียบรจเรชกถา

เนื่องเนกคณเมฆ

ควรรักยอยศรื่อง

แรมสถาน

ชื่นอ้าง

รจเรช เรืองเยย

รักให้ชนิษฐ์ฟัง

แรมสมร

กล่าวแก้ง

เกษมกฤ ศึกษมเย

เรื่องร้างไปประทม

ศุภมักษ์

ษัตริอ้าง

ราชจวบ จุลนา

เวดไว้ ไกลสถาน

ชีวา วารเยย

แสนน

นิราศเรื่อง นัฎ

ชวบค่างไทถึง

ปรีชา เชี่ยวเย

เพราะพรื่อง

ทุกทัว อำนเยย

แซวขึ้นตรรตริณ

โคลงนิราศหลวงนา

๑. ตำรายศกสรณเจ้านี้	หลวงนา
รับว่าพรรณพินิตา	ดอกสร้อย
กำสรดรวรว่าจวนจา	บัดยว่า รักเขย
ทุกขระเทารัษย์	ที่ร้างแรมนวด
๒. ยุทธยายศฟ้าผ่า	ชรณ
ปรารงค์มาศเมืองมณฑล	สืบหล้า
เมืองนาคนนทรี	ทิพมาศ หมั่นเขย
พระปรกักรุ่งฟ้า	เพ็ญพุ่มกรงสยาม
๓. เจดีย์มรณบท	ตากโพนม
โบถระเบียงบัวโตรม	เพ็ญพุ่ม
ราตรีอัคคีโคม	ไชรุ่ง เรืองเขย
จันทร์แจกแสงส่องยัม	เยี่ยมฟ้ามายต
๔. หีบไครในมุขม้าน	มีพรหม
สถิตทวยเทพยพนม	นาคตัง
เรื่องรองสัททามณ	รศเทศ ธรรมนา
ได้อุทธทวารพั้ง	ฝากฟ้าผั่งสุวรรณ

หน้า ๔๖

วิจารณ์

๕ โรงบุญรภาคเพ็ญ
พรณิพกผายผัน
เป็นยามพระสุริยัน
ไชระผิงแสงส่อง

เพ็ญจันทร์
เพื่อนชรั้ง
ยออย่า แสงนา
คาคัพพณเฏ

๖ เด็กรัถารพระยศยัง
กรรตถิธพร
จากขวัญจรัดจร
กามกระเวรทรวงเร้า

ยอกร
เพิ่มเข้า
จากนุช มาแม่
เรียกฟ้าดินครอม

๗ ลงสู่แนวเศวต
ดักตักขึ้นหฤไทย
เรือดอยเลื่อนถ้ำไกล
คังฤคัพพิน

หิวใจ
จากหั้น
กดยดวาคิ
เด็กร้างเรียมจร

๘ เยี้ยวมา ๆ น่านน้ำ
ออกอ้าเกอพรวย
พันพรณพัคราพรวย
เสียดอวอวนชน้ำ

นองสาย
เร่งเข้า
พรมาศ แม่เอย
นันท้องนางเรียม

๙ กือ ๆ วายูรเวกหุ้น
จากขวัญหวนไกล
เห็นขวัญอวอวนใน
มานิราแรมเกล้า

วายใจ
กล่อมเจ้า
หอหับ ห้องเอย
คธาคัสร์อัยเสาวคนธ์

๒๐ คิดไปใจจากเนือ
 ช้ำกระมลหม่นหมอง
 โคมศรีนั้ ที่ทอง
 ทรมนตระโมคมาะไร

นวดทอง
 มุ่นได้
 ทิพนาศ แม่เฮษ
 แม่ร้างแรมนวด

๒๑ จากไปใจจิวัว
 เยียวพิโยคยพินท์
 เพียงควักคักศรีน
 เจ็บตัวเตาเคียวคั้น

ชวญิน
 พืพิน
 เมรมาศ
 เตจดังเรียมจร

๒๒ วัจ วัจ วัจ
 ผายพะเยียพะเยา
 ทรตงแด่งถ่าภา
 รวพ็ร้างร้อยห้อย

นวดเหา นาม
 โยคน้อง
 พิมพมาศ ที่แม่
 รั่วให้เรียมทวน

๒๓ ปานนั้ นวดเน่งน้อย
 ครอบงักรักสุมาตย์
 ปรงปรนศุภนั้ธาร
 แฉวนภู่ถิ่นถิ่นห้อย

นงพาน พืๆ
 แม่พร้อง
 ทิพรศ ทาๆ
 ห่อสร้อยมเสาวคนธ์

๒๔ รวย วัจ มารุทเร้า
 หอมบุหงาร้าไป
 หวนหาสุมาโดย
 ถิ่นกระแจะจันท์เร้า

ร้อใจ
 บ้วนเจ้า
 รวยถิ่น มาๆ
 ร้าหน้านางปรุ

หน้า ๕๗

ฉัฏฐชาดก

๓๕ ตมถมถมถมถม	กำสรวณ
เสียดกถาครวญ	ครันหัตถ์
ธายทรวงตอตถถนถ	พญช พุชย
เวียมจะจวนใจว่า	ว่าวร้อยถาปน
๓๖ จอมเมรุมรรฐ	เวียมตถย
นพนนากเนืองนินทร	เวียมถถ
ยมเมศอามรณ	เกองเวียง ไรฤ
พระน้าวนนหน้า	นิงโตตุคย
๓๗ ทาวตึงตึงเตจเจ้า	ทองใจ พุชย
ตึงระตุเวียมโกถ	กถนเกถยง
ทาวตึงตึงนิง	พญช นาม
แม่ พุพพภักตเวียง	พุโตทาวตึง
๓๘ บายชนี้ ๆ หมายร้อย	เวียมหอ
คณตถนถนถนถ	ถือนเจ้า
นถนถนถถถถถ	ถอกนถ ถน
ชนถนถนถถถ	กถนถนถน
๓๙ บายถถถถถ	ถนถน
ถนถถถถถ	ถนถน
ถถถถถถ	พมพม
ถถถถถถ	กถถถถถ

๒๐ บางขุนพรหมพรหมเมศเมือ	มาคิน
ธาโภกภักษ์รณิน	น้ำนเผ้า
เรียมวอนว่าพรหมณิน	หมายฝาก นุชนา
เริงจะรักโฉมเจ้า	จากเมือเมืองพรหม
๒๑ โฉมแม่จะฝากฟ้า	จินบพ
ฝากทเดดมฝน	พักเผ้า
เกรงพิศพศาคด	ทอมสวาคี แม่เอช
โฉมพี่ฝากใจเจ้า	จั่งรู้เรียมส่งจน
๒๒ บ้านถาน ๆ ถักขันธ์แจ้ง	ใจผจง
ถานพี่ขอถานตง	เถชอ้าง
สังข์ตำรวจรอนงค์	นุชนาฏ นางเอช
ถานตะถานเถชค้ำ	ธาบักถานคอย
๒๓ ส้มอแครง ๆ กรุ่นสว้อย	โคกสวณ
เสนารเสนห์สวณหวด	นิงเคี้ยว
ส้มอแครงกรุ่นแครงกรจญ	กรางไกร กรโตเอช
แครงพี่แครงกรจญเจ้า	จากกร้งแครงกรจญ
๒๔ ตามเด่นตองชื้อช้ำ	สวณบพ
ชื้อช้ำเรียกตามเด่นชน	ชื้อชื้อช้อง
บันคานวีตินคน	คุดาก ใจนา
เกรงจะเงินใจนี้้อง	นิงเคี้ยวตองใจ

หน้า ๕๐

วิธีร่าย

๒๕ บางชื่อชื่อจาก
ชื่อเดิมชื่อตำแหน่ง
ก็มีขวัญที่นั้นจน
ชื่อดีกว่าบางชื่อเสีย

ใจส่วน
นำเปรี้ยว
ใจชื่อ ฝน
แต่บได้ส่วนบน

๒๖ บางชื่อบอกชื่อหรือ
บางชื่อส่วนส่วน
เทเวนส่วนส่วน
ชื่ออยู่ไหนส่วน

ทราบส่วน
นางน้อง
สุเทพย์ ท่านชัย
ชื่อให้เรียนเห็น

๒๗ บางโพ ๆ โพธิ์เพียง
เรียนโพธิ์เพียง
ขอบุญพระบารมี
เชิญพระโพธิ์

พุทธพงษ์
ยานุ
รัตนวาที มาแม่
ที่ชื่อชัยขวัญ

๒๘ คตาคถา ๆ เนตรน้อง
เมตมณีนางทอง
อาไธยราโพทอง
แต่คตาคถา ๆ

แนมทอง
ค่อนเกล้า
พิมพ์มาศ แม่ชัย
พี่วันเรียนฉาย

๒๙ ตะนาวดีเสียทุก
คณัตตะนางนางแก้ว
ฤๅไทยพวง
เรียนจะแปลปล่อยหัด

คอยแต่
ไคว่หัด
วานบอก ราชแม่
แต่หัดนางตะนาว

๓๐ คตาทวิญ ๆ ที่ร้าง	แรมไกล
ทวิญแม่ทวิญชวนใจ	จากห้อง
ทวิญเมืองแม่คือใคร	เคยอยู่ เวียนเคย
มาอยู่แขวงทวิญน้อง	นั่งเมียนเมืองนนท์
๓๑ บางทวิญน้ำน่าน	ฝากสมร แม่เคย
ทวิญทวิญนรินทร์	นั่งนั้น
ตั้งเวททวิญวอน	วานบอก นุชนา
เวียนมรดกทุกขันธ์	เท่าต้องทวิญ
๓๒ ตั้งเวทวรวกแก้ว	การระบำ
เคียรตุกรแกงยำ	ย่างหัด
คันทาธรรมา	คุณเวท ท่านเคย
เชิญพญาวินธัย	ที่นั่งดม
๓๓ ปากเคียวเคียวคาน	คาเหว
โคมคณินาเปต	เปล่งไต้
วอนอกพิศกเหว	โหยสวาคี แม่เคย
ถนอถนอถนอได้	โศกร้างแรมสมร
๓๔ ถึงคาน ๆ คุราย	แรงรณ
คานเว้งเว้งเว้งคน	แย่งยื้อ
เว้งเว้งว่าเว้งรณ	ทุกข โศก มาพ้อ
ยังบ่มคนชื้อ	โศกคังเค็มเรื่อ

หน้า ๕๒

วิธีญาณ

๓๕ บาง พุคยาพุทธาน	ดวงดวง
จักแก่งค้ำ วายสรวง	เช่นเกล้า
เขี้ยวโกดกำไรพวง	มาดย์มาศ นาค
พุทช่วย ความเตือน เต้า	พิ้งศา คอย
๓๖ บาง พัง ๆ แห่งน้ำ	นองสินธุ์
พัชราวาริน	รวไร
บางพังพิ้งกินท์	พิ้งอก พะยอม
โยคยพินพิ้งได้	สืบบ้านบางพัง
๓๗ ถึงบางกุวัดวิ	เวถวน
กุวัดกิดวันครวญ	กรุ่นเจ้า
คุช้อรธ่ายวน	ยดัก่อน กิดเขย
วัดม่มุเจ้า	กิดเค้นเคื่องใจ
๓๘ บ้านใหม่จระหัดน้ำ	ทราษกรจ
เสพยรศกระคางคาง	เถียนทอง
มังษาคะนุจ	พวดนุ้ม เนื่อไม้
เรียมอว้อยเนื่อฮ้อง	พูนน้ำวบปาน
๓๙ บางใหม่รายถอศนียง	ช่างาย
นาเวศวานิชราย	เรื่อยรัง
บ้านใหม่บใหม่หมา	มอญเก่า
เรียมอย่หอใหม่ห้อง	हांร่างเรนหวด

๔๐ ดาวมอญด้นคัมภีร์	มวยฉม
ฉิวอ่อนควรรระเื่อกถม	ถฉฉกถฉ
โถงถูงนึ่งเนี่ยนนม	นางหนุ่ม นาม
พิศยุพิณพิเพียง	พุดฉฉฉฉฉฉ
๔๑ โกลาพัทฯ เพี้ยน	พุดก่า
พดบเห็นเก็บคำ	ฉฉได้
พดของพุดทำ	ฉฉฉฉ ฉฉ
นุชแม่จับเงินได้	ฉฉฉฉฉฉ

ห่มดมบับเท่านั้น

โคตงนิราศนี้ กล่าวหาหลวงนาแต่ง จะเป็นหลวงนาคนใดเมืองไหนไม่ได้
ความ แตกต่างกันว่าแต่งคำไม่จบ แต่ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
จึงนำมาลงพิมพ์ จะแต่งคำเพียงเท่านี้ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
พดบับคำนี้ไปอีก ก็คงห่อพระสมุทวิริญาณได้ ก็จะเป็นการดี นึกหนา ๖๕

กาพย์ห่อโคลง

พระศรีมโหสถ ครึ่งกรุงเก่าเป็นผู้แต่ง
ทราบว่ามี ๔๓ บท แต่ในฉบับนี้มี ๓๖ บท ขาดไป ๕ บท

หญิง ชายหลาย ลำซ้อง	มามี ก้อง ถ้องแถว ทาง
ฝูงบัว ดำดำง	รางราง แก้ง แต่งงาม
หญิง ชายหลาย ลำซ้อง	โนเน
ฝูง บัวดำดำง	ยังยิม
คู่กัน ผ่านใดเก	ศวรรร
แต่งแ้ว เพ้ว พรวพรว	พริบ พริบพรวมา
ราตรี ศรี ต่องฟ้า	แสง ตว่าง หล้าฉ่า ดาวชด
คัม คัมมั่งเสียด ดน	ตุกตเหตน์เต้น หนึ่งว่า
ราตรี ศรี ต่องฟ้า	แสงคงโฉม
แสง ตว่าง กตางโพยมโฉม	แจ่มฟ้า
มหร ศพจน การโฉม	ใจโฉม
เบียง น่ายรายเวียงหน้า	นัง ถ้อมแต่งแถ

ดาว ขายตาย นุ่งเกี้ยว
ทอกไม้ ใต้ ห้อยหู

ดาว ขายตาย นุ่งเกี้ยว
ยกย่าง พดาง จงใจ
ทักเพี้ยเขี้ย กันไร
เมี่ยง ม่าย กดาบ กลาง ตู้

เทวทวี ศรีสัตว์แดง
เดื่อหนั้น หม่นศรีมอ

เทวทวี ศรี แต่งแดก
คาค คร่าย ขายทอง วาง
ศรีฟ้า ผ่า ต้นอง นาง
อม เมี่ยง เขียงชมดพั้ง

เคียวกลาง พดาง ตัด นิ้ว
บัว หนุ่ม ครุ่นเสียง เกรง
เคียว กลาง พดางตัดนิ้ว
ฝูงบัว พราก พูร เกรง
หญิง พัง หวังใจ เถว
แย้ม อยุ่ พูร เพ็ชร์ ห้อม

ยกย่างเดี้ยว เขี้ยวโหนด
พริ้งพริ้ว ม่ายม่ายเมี่ยงหญิง

เกโจ
ค้อชู
เพรา เพริศ
เสียด ช้องแดหา

คาค ขายเกรง แบ่ง ทอง ทอ
เดื่อม คอเกดียง เมี่ยงโอ๋อม

สัตว์ พางค์
วัง รัง
เยา ย่อง
กดิน กลุ้มใจ หญิง

ชูชาย หิว ผิดทำ เพลง
วัง เวงหวุ่นปั่นใจหญิง
ทำเพลง
เพรียก พร้อม
รศรค
เสียด ส้อง คาแด

หน้า ๕๖

วิจารณ์

เยื้อง กราย ผายตีดา

ตัก แด่ เบื้อง หัก

ไชย ชาย กราย แก้วเยื้อง

ตัว หนุ่ม ชุ่ม ชายดา

ตัก แด่ ไก่ด มา

นอกบึง ค้างโพ้น

ผาด เห็น เพี้ย ผ่อง หน้า

ทิว ก่งทรวง ใน นม

ผาด เห็น เพี้ย ภาค เพอ

ตุ้ม แด่ เต่งไร ผม

ชกแบน แอ่น เอี้ยว กดม

ทิว ก่ง ทรวงใน แท้

ผิว พรพรรณ กรรณเกษแสง

ห่ม หั้ว ริวทอง พราย

ศรี พรพรรณ กรรณ เกษ เยื้อง

นวย เน่ง แสง ผ่องหงษ์

ท้อง แดง แด่ง ชาย ผจง

ห่ม ตไบโยหยอ้ง

ตัว สอด คา ทว่าใจหงษ์

คุดนัง ห่าย บ่ายเขื่อนผา

ตี ดา

ค่อ ค้าง

เมี่ยง ม่าย

ขึ้น เว้า เสียว ผม

โถม หลากหลาด อ่าเอี้ยว กดม

แต่ง ผมไปถ้ ไร่เพริศเพรา

นวด นม

ไปถ้ขัด

กา เมศ

แยบ ยัมเปรม ปราย

นุ่ง ท้อง แดง แด่ง เรียง ชาย

เค็ม กราย ผาด ผาดกลาง ผู่

ยุรหงษ์

พอก พ้อง

ตาย เดศ

หิ้ง ริวทอง พราย

ตะมุน บุญ แต่ง แก้ว
 ตไม้ไปต์ ขุสาย
 ตะมุน บุญ แต่ง แก้ว
 ตะมุน กัดม กัดม เปตา
 ตไม้ไปต์ งาน เขา
 ตะมุน เขียก ดอวย แก้ว

ตะมุน แก้ว แก้ว ผันผา
 ตะมุน ม่าย บ้ายชำ เดือน
 เกตา เกตา
 เปตง แก้ว
 ใจ โตย
 คอ ด้อย ฤ มี

รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย

หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย
 รศรวย ขว ย ทราบ ชู้
 หื่น ทวน บัวใจ ขาย

สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก

สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก
 สอง แด แปร คอชก

หน้า ๕๗

วิจารณ์

วันนี้ พี่ พอบ
กตัง แก่ง แต่ง สรรพางค์
ยาม เขย่น วันนี้ พี่
บุญ บ่าย ขายมาจบ
กตัง แก่ง แต่ง งานผม
เวียน อะระวาง เจ้า

มาบ้นจบ สิบสาม
อะ วา เจ้า เปตาไป ๆ
พอบ
หนุ่ม เหนือ
คาโตกัย
เปตา เปตองไป ๆ

มแดง ภู่อู่ เกษร
เขา ทราบ ขามตก ถือ
มแดง ภู่อู่ ตัง กติบ
กตัง กติบ บิน เมืองมาดัย
เขา ทราบ ขามคนธาร
มิก บ้อง ปกของ พาน ชั่ว

ม่อน เว้น เหนือ พากกฏา
กระ พ้อมก ผัก ผ่งตัว
บัก บาน
ขาม ย้า
รวบ วัน
ชาน พ้องหม หวน

มกตัง คัว อะเค
กตัง กตัง บัว เมฆ หอง
ม กตังคัวตัง ถึง
ใจ จ่อ ต่อโกมต
อมตาม ขราม เสาวคนธ์
กตัง เกด้า เขา รกได้

ชีวิตร ม้วย คัว บุษบง
ระวง ย้า ข้า ทวง มาตัย
เถี่ย ชนม
ชุ่น ไซ้
ยีย่า
ตม ถ่วง ทวง มาตัย

หะหอย หน่ายใจ นั้ก	มแดงภัก จัก รัก บัว บาน
ชมชราบ ฉาบ คน ชาร	ตำราญ แด้ว แม้ว ผัน หนี
หะหอย หน่าย หน้าใคร	เส็ดรวด
มแดงภัก ชู้ ๆ งาม	คอกไม้
ชมชราบ ฉาบ เขา นวด	รอย รื่น
ถัดวี่ ถัดน บิน ไรไค	เหยื่อ แด้ว บิน หนี

ฉาบฉอม ชราบชู้	บิน หนี ชู้ ชู้ ชู้
โกศุม หุ้ม ขบศรี	จาวี เพียว เพียว คุ คาย
ฉาบฉอม ชู้มโอร	บิน บน
ถ่มถ่ม ภูมวีรณ	ร่อนไม้
โกมกุก อุดมกษ	รอย ร่วง
เพียว หาย มลาย ไรไค	เปื่อยว แด้ว คุ คาย

ทราบ งาม งาม เสา ถนัค	บ คุจัตถวิถิต ถัดน ฮา
รัก แก้ว แด้ว ๆ คาย	บ ผาธ จาก พราหมณมต
ทราบ งาม งาม ชู้ ชู้	ฮารมณ
ใช้ ถัดว ถัด แด้ว ชม	ชราบ เหล้น
รัก แด้ว แก้ว เพียว ถนัค	ถ่ม ชู้
บ บ่าย คาย คาย เฒ	ห่าง ร้าง ถัด ยาม

หน้า ๖๖

จริยญาณ

คว่ำ เรียม เทียม จามรี
ซ้อง หนาม ทาม กตาง คน
เรียม เทียม จามรี รู้
ซ้อง หนาม ทาม กตาง คน
เสีย ชีวิต ฆ กิต คน
อยู่ เป็ดอง เก็ดง กั้น อังน

เช็ด ซาตวิ ถี ถนชน รน
เสีย สนม ด้ อยู่ ปดตไป
ตงวน รน
ได้ ถ้อม
ซ้อง นาว
ตอก พัน คง คิ่น

กต ซาย หตาย ถิ่น แดบ
เคียว คค ลค ตรงโนน
กต ซาย หตาย ถิ่น แดบ
ความ ถัก คค โนน จวง
เคียว คค ลค ตรงจวง
ปาก เบ่า เต้าโตม วัลย

คม ป แดบ แดบเสียใจ
ปราได้ แดง แดง ทอค คว
ตวง หนีง
หนึ่ง น้อย
ฤา ซือ
เล่ห์ ถ้วน ตวง หนีง

เรียม ฤา คือ มันทัด
ทอช เขียน เรียม พระธรรม
ใจ เรียม เทียม คค ถ้วย
คน ซ่าง เกตา เกตา คค
ทอช เขียน รเมียน อรรถ
ไ้ ถิ่น ถิ่น เกียวคู่

ซ่าง ซาญ คค ฆิต เกตา วัลย
ไ้ ถิ่น เกียว เมียว บิดง
มันทัด
รวม วัล
ธรรมเมช
คค ค้อม ตม หนา

ปาก ย่ำ ตา พรึบ เพื่อน
คิด มา หน้าใคร หัว

ปาก ย่ำ ตา พัง เพื่อน
ชดในใบไม้ กัด
คิด มา หน้า สรวล ศัพท์
ดำไฟ ใน ผัว หึง

กลิ้ง กัดอก เกดอัน เต็มใบ บัว
มี ผัว ไฟ ไฟ กัดาง ตำนาน

พร พรึบ
กรอก รัด
ไฟ เผล
ทอดไว้ใน สยาม

นงนุช สุก สวรรค์ เฮ
รัก แก้ว แก้ว เกดากา

นงนุช สุก เสน่ห์ ด้า
พิบเคย เกลย หวาน
รัก น้อย สมองใน การ
ถาม ขำ กัดาว ฤ เว้น

พิบเคย เขย คำ งาม
กัดาว ถาม น้อย ห้อง หอ ทงัน

ดงดาว
หวาน เหล้น
พารหฤกษ์
สิ่ง สว่าง หอ ทงัน

หน้า หัว ตัว เค้า คับ
ยื่น หัว ถัดหัว ค้าง คอ

หน้า หัว ตัว ค้อม เค้า
ผู้ ไต่ไฟ แสง หัว
ยื่น หัว ถัดหัว คอ ผัง
หุด คอ คอ เข้า เร้น

ใคร จมับ จับ เขี้ยว ยอ
หุด คอ เข้าเจ้า หุดบ หาย

คุด หัด
เขี้ยว เหล้น
แฝง อยู่
คำว คับ คิน หนี

คำจริง ถึง เริ่ม บอด
มี มัน บั้น เหลือ ตาม
คำจริง ถึง นี้ หี
จพญา ตารดอย
มี มัน บั้น หมายถึง คอย
ไม่ ขาม ความ เย็น ย้อน

คือ ข้าง ของ ของ งาม
ข ขาม ก้อน ห่อน หด คั้น
ฤา ถอย
แต่ ค้อน
ตามได้
ห่อน หยัน คั้น หอ้ง

คำ ขาย หมายถึง ชัก น้ำ
ร่วง อย ถอย กม หาย
คำ ขาย หมายถึง ชัก น้ำ
เส้น หาย มลาย ถอย
รอย ร่อง ถอย แหว หอย
แยก คาย ถาย ถม ดัน

ถม ถอย ถอย ถม ถาย
ถน ขาย ถอย ถอย ถม ถน
ถอย ถม
ถอย ถม ถน
ถาย เลิศ
ถอย ถม ถม ถม

ตัว ฟัน ถม ถม
เส้น ถาย ถาย ถม
คำ ฟัน ที่ ถม ถม ถม
คือ เหล็ก จาร ถม ถม
ถม ถม ถม ถม ถม
รจนา ปรากฏ ถม ถม

คือ เหล็ก จาร ถม ถม
ถม ปรากฏ ถม ถม ถม
ถม ถม
ถม ถม
ถม ถม
ถม ถม
ถม ถม

ถิ่น จุฬาราชมนตรี
ทุกกัน หัน จงใจ
ถิ่น จุฬาราชมนตรี
ถิ่น เด็ด เบรตม ชาย
ทุกกัน หัน เห็น หาย
แก่ ใจ ใจ คบ เคื่อง

ถิ่น ดม แต่ง แห่ง ชายใดน
แก่ ใจ คบ แต่ง ดิต ความ
พราศ ทนาย
ถ้าว เกี้ยว
ไปรย เปด้า
ถ่อ ถิ่น ดาวด

ครา ชู ตู ทาย เทียง
ถิ่น เตียว เหนียว ทาย กัน
ครา ชู ถิ่น ตั้ง
บ่มาย คตย เหนียว
เตรียม ตรู กู คำของค์
ซัง บาย บญ บญ กัก

บ่มาย เตียง เหนียว เหนียว กัน
บ่มาย ปดณ ถิ่น เหนียว เหนียว
เตียว ตรู
เงี้ยว
ยม เรศ
กัก ถิ่น เหนียว เหนียว

เกรือก เบรียม เหนียว พระดอ
ทำอุกร ถิ่น เหนียว
กถ ก่อ ถอ รว ร้าง
บ่มาย อาย
ทำอุกร ถิ่น เหนียว
เขา ยิง ถิ่น เหนียว

บ่มาย ถิ่น เหนียว
บ่มาย พิศม ดิต ตรึงตาย
เมื่อง มา
หนึ่ น้อย
ถอ รว
ร้าง เว้า เหนียว

หน้า ๖๔

วิจารณ์

ตัว เวียน เทียมบุรณก

เกาะเห็นมณฑกผกขงไป

ชาษา ฝ่าเขาใจ

พิรุไทได้ นาง งาม

ตัว เวียน เทียม ด้วย คุ

บุรณก

ไปพนัน ชันดกา ยก

ราชไท

ชาษา นาคนายก

ตุตถา

พระพิรุไปได้

ท่าน ท้าว อวย นาง

เกรือก เปน เช่นภูมิ

ทรง จดณี่ ชี เมืองขวาง

บุรี ผู้ ดัก นาง

ไปทางได้ ไม่คิด คาม

เกรือก เปน เช่นไท้เทพ

จดณี่

ศักดิ์ ไหญ่ไกร ษร ดีห์

ก คุ

เขา ดัก อรรค เทวี

ดี ดาศ

ทาง ไต่ไปฤ ฐ

อยู่ ร้าง ฤคคาม

เวียน คือ พระ สุก ทน

บ่ คิด ชนม์ ก่นทางไป

ข้าม เขา เขราชฤกไพร

นานไกล สมพบ มะโนรา

เวียน คือ นฤ เบศไท้

สุก ทน

มุกน้ำ ฝ่า เขวาระ ษต

เชียว ฐ้า

เคียว เคียว เปด้อยใจ จด

ทน เทวศ

คาม นาง ทาง เทียม พ้า

เช่น เชื้อ ดาวสรวรค์

เกรือก เหมือน เงื่อน นพิต	รท สัทธ ติณท นนทา
รูก ริม สิบสอง พงา	ควักตาให้ ใต้ ขมขัง
เกรือก เหมือน เงื่อน ท้าว ผ่าน	ดำ กต
รักมารทาดมัว นพธ	ข้าใช้
สิบ สอง ของ ทณันท์ชน	ชการ เนตร
แล้ว ส่งลงมาให้	ว่า ร้อน ฤา เบบย

บหง จงหญิง พาด	พระกุนาตสารได้ใจ
หญิง ร้าย ล้าย เสียไกล	พิสมัยอยู่ คู่ ครอง สดง
ไม่ หง จง ข้อด้วย	หญิง พาด
ในกุนาต สารปาน	เปรียบ ไว้
ปนรเบียบ เทียบ เทียม ทาน	ชรรม์ เมธ
หญิง ร้าย งามกลใหม่	หัดก เลี้ยว แดง หัน

เกรือก เกตือน เหมือน พาด	ได้มาระศรีบริ บังไป
ฝาก น้อง ค้อง คิดใจ	พิสมัย อยู่ คู่ เคียงเอง
เกรือก เหมือน เงื่อน เมื่อ ครัง	พาด
งับ นชอกคม ศรี	ฝาก น้อง
เสีย ดัดย ติตชนม์ ช	พิตรนาศ
เขาเอง เพง นัน ค้อง	ท้าว ถัมไถถาญ

หน้า ๖๖

วชิรญาณ

กล่าว จริงยิ่ง ปาน กระษัตร

ทศรถ ตรัส คัด ขาคไย

ผู้ ณะพระรามไป

น้ำไทด ดิบสับ สี่ปี

ใจจริง ถึง นัฟ

ถือ ศักดิ์

เขา เยี่ยง เพียง จักรพรรดิ

ผ่านหัด

คงคำ กำจัด วัณ

ราเมศ

สิบสี่ไป ขำ

ผ่านถ้าง ผุง มาร

หมกดเป็นเท่านั้น

NATIONAL LIBRARY

โคลงอักษรตาม

พระศรีมโหสถ ครั้งกรุงเก่าแต่ง
เมื่อครั้งนั้น อายุศักราชได้ ๕๒ ปี

พลพณฐ์ จม จัน จัน	ทวน ทิด
เทรโหโยธา กริว	กริว กริว
พั พ้อง พ้อง พอง ปลิว	เปลว วาม
โอโอโอฬาร หลัด	ดี ต้าภาหาร
เด่นา ตูตู่	ด่ร แผลง
ยิง ค่าย ทลาย เมือง ยง	แย่ง แย่ง
รุก รัน รัน รน แรง	ฤทธิ รัน
ถวง ถ่วง ถ่วง วัง แวง	รวบไว้ เขามา
ขุนหาร หันหัน หัน	โชน เชา
ฮึง เฮย เวย ชาว เรา	เร้าเร้า
จวี ตั้น ตั้น ตั้น เมา	ถิวโตศ
ถาง ถ้าง ถ้าง เมืองเข่า	ทุ่มทู่ ทรูไป
พริย พกรนวันวัน	พล เชา
ปิ่น ป้าย ทลาย ทดองเผา	เผ่าเผ่า
ถ่ห้าน ทาน ทาน เรา	คุดาก
ถอม ถ่อม ถ่อม ฟาง เข่า	จ้อ ข้าย ขยาย ถง

หน้า ๖๘

จริยาณ

กยา มนตร์ พน พัน พัน
ยั้ง ยั้ง บัน เบตว คำ
แยง ย้อง ย้อง ยอน พด้า
เข้า เข้า เขา ตัม ขวี่

ฉนวน ฉนวน
คำ คำ
เทร ทรวด
น่วย น่วย กวย แกง

เมือง นะ คอน ค้อน ค้อน
ชุด เชื้อน เตือน ตำ ตาถ
คัก คั่น คั่น คน หาว
ชอน ช้อน ช้อน ชับ ม้า

คัต ทวาร
คำ คำ
หา ทัว
แยง ย้อง ฤ หด

ถวน ถาม ถวง ถ่วง ถ้าง
ชัน ช้าง ฉาง ฉาว กั้น
บัน ก้อง ก้อง ก้อง ก้อง
รวม ร่วง ร่วง ร่วง ร่วง

กิม มั่น
กั้น ฉั้น
เพ็ง พุ่ง
เพ็ง พุ่ง พุ่ง เมือง

หยา กอง กู้ กู้
เย็บ ถ่อม นวม ขาย ไถ
ขาม เข้า เข้า เขา ไท
แทง แท่ง แท่ง เรา ให้

พรไหม
ไถ ไถ
หดน ไถ
เรื่อง รุ่ง รุ่ง

ฤทธิราณ รอน ร่อน ร้อน
บุญ แบ่ง แสง จอม เตือง
รู้ เรือง เรือง เรือง เบื้อง
มัน มัน มัน มา เตือง

ทุก เมือง
เตือง เตือง
แบ่ง โลก
ต่อ ตั้ง พัง หนี

โคลงอักษรสาม

หน้า ๒๘

ยุง ยาง เปตา เปต้า เปต้า
เวียน รม รม ชวย ถ่า
ใบ ก้าน ก้าน กาน ถ่า
คตุม คตุม คตุม ง่า ง่า

เชียว ช่า
ถ่า ถ่า
พร เพรศ
ฉ่า ช้อ ฤๆ เตียง

วังกา แก แก แก
ม่ พ่อ พช มา ย้ง
ร้ง ร้ง ร้ง ร้ง ร้ง
ราน ร่าน ร่าน ฟ่ง ต้ง

กิน หต้ง
ย้ง ย้ง
เร ร่อน
ฉาบ ช่า ย่า ยี่

จิบ จิบ เจา เจ้า เจ้า
จอก จาบ จัน จรจ่า
เฝ้า ค้อย ค้อย คอย หา
ซอน ซ่อน ซ่อน ต้ง หน่า

วัง มา
จ่า จ่า
เห็น โทษ
นึ่ง เว้า เขา ขวั้น

นก น้อย ยาย ย้าย ย้าย
สน สือ พฤๆ ปาม ไค
ยุง เย้า เย้า เยา ไกอ
เพื่อย เพื่อย เพื่อย เตียน ไน

หนีไฟ
ไค ไค
ทาง ร่อน
โยก ย้าย กราย คาย

เขา ชัน คุ คุ คุ
เยอง ย่าง นาง ยุง ทอง
ทิว ท้ง ท้ง ทง มง
เทา เท้า เท้า ยาง หย้ง

เคียง ตอง
ท้อง ท้อง
มัจฉพราศ
เตียบ ถัม ริม ขาว

หน้า ๗๐

วชิรญาณ

มุกดินท ดิน ดัน
ได้ ได้ ได้ เสียง กต
ซุ่ม ไซ้ ไซ้ ไซ้ รน
ยุง ยุง ยุง ย้าย แห้ว

เดีย ชด
จัน แจ้ว
พอง คดี
ทื่อ หั่ว พุร คตม

บึง บัว ตุม ตุ่ม ตุ่ม
ตุง ต่ง ทง ทาน ตม
แมตง เม้า เม้า เมมา ตม
รุ รุ รุ วิม กัม

กตาง ตม
ด้ม ดัม
ชม ชราม
พาคไม้ ไชร รวง

กุมรา รong ร้อง ร้อง
อิง ่อ พร มา บัน
ตาง ร้าง ร้าง รวง ผัน
รอย ร้อย ร้อย ร้าง ชัน

ชม กัม
บัน ช
บัน บัน
เร่ เร่ม
หิมได้ ใน รวง

มือ ถึง แบแบแบ
โจน จู ชู ดวย นาย
กิน ไบ ไบ ไบ ชตาย
ซุ่ม ซุ่ม ซุ่ม ยาม ช้าย

เมียง ชาย
บ้าย บ้าย
เบน โภชน
ช่อน ช่อน นอนใน

ถึง ยี่ ย่า ย่า ย่า
ตูก ห่าม ตาม กาด ยาม
เสื่อ ร้าย ร้าย รวย ตาม
คาง ค่าง ค่าง โจน ชำม

คอง ชราม
ย่ำม ย่ำม
โคคถ่า
คำไม้ ไป มา

ไค้ แคง แรง แรง แรง	รุษ ราย
จับไม้ไทร เกร็ง หวาย	หว่าย หว่าย
ควาย เสี่ยวเสี่ยว เสี่ยว ปลาย	เขาไค้
หวง ห่วง ห่วง น้ำกำย	เกียง เกียว เครี้ยว ครัม

ไก่อ่ แกม หมอง หมอง หมอง	ร่าย รุย
เขยน มี ชนึ่ คราง หุย	หุ้ย หุ้ย
ฟาน ฟ้อง ฟ้อง ฟ้อง ดุย	ชต เชียว
หือ หือ หือ มี หุ้ย	หว่าย ร้อง ระนองไพร

เฮดาไลได้ ได้	เดี่ย เหลี้ยว
ดำ หิน บิน อยย เญี้ยว	เญี้ยว เญี้ยว
ดาร์ ด้าง ด้าง ด้าง เที้ยว	โตด ท้อง
ดุม ดุ่ม ดุ่มไม้ เี้ยว	รวม ร้า คากิน

เคิร คิน คาด คำน คำน	โคย ทาง
เคือได้ ไซ้ ซอน หาง	หำง หำง
แฝง ฟุ้งฟุ้ง ฟุ้ง กวาง	วาฉิ่ง
รณ วัน วัน คน ช้าง	ชอก ชุ่ม รุม หา

ขาย ขวน ดอง ด้อง ด้อง	แสวง กัน
เลื้อ เลื้อ เลื้อ สรวทัน	คว่าง คว่า
คุบ กัน กัน คน กัน	คู่ กลาศ
ซอน ซ่อน ซ่อน เหล้น หล้า	เหล้นย เน้ง เถง เถง

หน้า ๘๒

วิจารณ์

ทาง นาง ถา ถ่า ถ้า
เขยน ย่ำ จำ บัง ออน
เคียว เคียว เคียว เคียว หอน
พัน พัน พัน เนื่อ ถ้อน

แดง แด ย่าง ย่าง ย้าง
ปลา เปลี่ยน เวย์รไว คิง
ชีว ช้อง ช้อง ช้อง พรัง
บ้าง บ้าง บ้าง น้ำ ถั่ง

ดง รอน น้ำ น้ำ น้ำ
ยับ ย่อย ถอย เบน บัน
รูน คำ คำ คำ หู น
กลอง กลอง กลอง ไม่น กั้น

กา น้ำ คำ คำ คำ
หนอง เหือด เตือด ดินรแห่ง
ไซ้ สี่ สี่ สี่ แหวง
ตุ้มตุ้มตุ้มตุ้มตุ้ม

คิด ราคา คำ คำ
กลุม กลิ่น ผืน เวื่อ ชา
เสีย กล้อง กล้อง กล้อง กา
ยาน ย่าน ย่าน ยัง ช้า

พเนจร
ช้อน ช้อน
หา เพ็ช
คาบ เว้ เว้ กั้น

ชุม ชิง
ดั่ง ดั่ง
พรพราศ
โอด คำ คำ คาย

กน กั้น
บัน บัน
ไฟ เพ็ด
เกี้ยว ก้อน ฟอน ฟุ

ขนาง แฝง
แห่ง แห่ง
พรพราศ
ว่อน วัตุ โทด

บุ ปลา
ช้า ช้า
ภาพ โทชน
ช่อง น้ำ ถ่า ทาง

โคลง ตรีเพ็ชรประดับ ๒๘ บท จบ บรมบรรณ

เพลง ยาว เก่า

หน้า ๓๗

สดับข่าวกล่าวทรงองค์ สนม ว่า งามจริงยิ่ง นาง ใน นิคม
 ก็ นึก ชม โฉม นื่องต้อง คิดใจ หวัง สวาค มาด มุ่ง บำรุง สงวน
 ให้ วัน จวน หวน คิด ด้วย พิสมัย แต่ ผู้ ครอบ ออม รัก หักฤไทย
 ด้วย เกรง ไภย เพราะมิควรจะถวนตาม ครั้น แจ้ง เหตุว่า ประเวศสถานสถิต
 ก็ ตั้ง จิตร สดับ ข่าว สืบ สาวงาม ด้วยนึกแห่ง จะใคร่ แจ้ง ที่ ใจความ
 ยัง รัก งาม อยู่หรือ สิ้น ไม่นิน ดี ถ้าสิ่งสำราญการเสน่ห์ ไม่นึกประสงค์
 เหมือน นั้น องค์ บุษบา ยา หย ก็ จะ เข้า ปตา ปา เปน ชี
 นี้ เห็น ที่ จะ ยัง คิด จิตร พะ วง ไม่ทราบฤไทยในอาวรณ์สมรมมา
 จะ จง สวาค หวัง ตระกูลประยูรหงษ์ หรือ จะเพียง มยุรา ทิชาพงษ์
 หรือ จะ ปลง จง สวาค ถึงชาติกา จะ ถาม ใคร ก็ ไม่ แจ้งประจักษ์หู
 จะ นิ่งดู บุปผา พาศนา ด้วย ตก ชาติ พลาดลง ตรงพาด
 ก็ เหมือนจินดาดวงสลายเสียตายนวด ก็ ใช้ การ แต่ส่ง สสาร จึงช่วย สอน
 จง ผันผอนให้ เห็นงามหนองนารามสงวน ถึง มี เด็ด ก็ แต่เพียง ได้ เคียงควร
 ถนอม นวด อย่า ให้ หมองข้องคำ คน อย่า นึกแห่ง แคลงจิตรคิดสงสัย
 ที่ จริง จัง หวัง จะ ให้ เปน พัก ผด ไม่ตริตร ของ ก็ จะ เห็น เปน เดห์ กด
 ความ กังวล ด้วยว่า รัก จึงตกเดือน นิจา เอ่ย เมื่อ เคย ศุข สำราญ รื่น
 จะ สิ้นชื่อ หรือจะกินได้ ชื่นเหมือน เสีย ดายภักตร์ ผิด ผ่องเจียงดวง เดือน
 เคย แต่ เดือน ถอย พ้า นภาโดย มา แรม ถับ พยับ เมฆ มัว หมอง
 ไม่ คั่น ส่องโลก แก้วหรือไฉน จง งาม เกิด อย่า ขาม เคียง ฤไทย
 จง ตรึก ใคร ดู ให้ ควรหนะนวดองค์ ขอ เชิญ นื่อง พร้อง ดอม สารา ส่นอง

เจ้าอย่า ช้อง เคื่อง คืด เป็นพิศ สง ปรึกษา กัน ฉันท ญาติ ประยุรวงษ์
จง คื่น คง ครอง วัง เช่น หลั่งเยย ฯ ๕๒ คำ

สง ตำร ตำม อนุชา นิจา เข้อย เชษฐา ช่าง ไม่เห็น ออก วิคก เถย
มี แต่เยย เย้าเถ่น อยู่เช่นนั้น เฝ้า บอก แต่ ชุระ ร้อน แก่ถึง ผ่อนผัด
ถึง ตำม นิต แล้ว มิ คง คง คำ มั่น ให้น้อง คง นิ่ง นึก ปรึกษากัน
จน นอน ผัน ว่า เชษฐา จะภา ไป นื่อง ถิ่น เถยเคย คึกษา วิชา ทหาร
ทั้งงาน การ ก็ ไม่ สู้ เอา ใจ ได้ ภา กัน ร้อน ร่วน รัก หนักฤไทย
ด้วยจะใครได้พบ ภักคระอีกสัก คราว ถึง ถิ่นยาก ยาก ยังไร ก็ ไม่ว่า
จะ สู้ ฝ่า ฝ่า ฝน ทน ทนหนาว ภา ได้ สนิท ชิดเชื่อง เป็นเรื่องราว
ครั้น ได้ข่าว ให้ มานัต เป็นสัจจา ว่า จะ ไป ในราตรี วัน นั้น
ก็ กริ่ง แต่ จะ ไม่ ต้อง ที่ บราถนา ถึง กระนั้น ก็ ยินดี ทั้งปรีดา
ขอ แต่ อย่า หนองเหนียวให้ เห็นว ใจ อัน ที่ จะ ให้น้อง แ่น ภา แก่ ทนาว
ก็ ได้ข่าว คำ ถือ ว่า รือใช้ พี่เอน ดุ อนุชา ช่วยพา ไป
จึง จะ ได้เห็น ว่า เมตตาน้อง จง พ้อง ตำม ตามประสงค์ จำนงหมาย
ภาท่างหายคตาย กังวลดกระมด หมอง อย่า หนี เว้น เช่น วัน มิปรอง ดอง
จะ ต้องร้องตะโกน เรียกกันเพรียกไป อัน เรื่อง หนึ่งนั้นเชษฐา ได้ รับ ที่
มะดี หวี ไฉน นั้น ถิ่น แล้ว หรือ ไฉน ถึง จะ ชัด อยู่ด้วย เชน สะเทิน ใจ
นื่องก็ ไม่ น้อย จิตร คืด ช่น เคื่อง แต่ ชรรมดว่า เป็น มะดีหวี
ต้อง ปรานี ช่างอืเหนา ตามราวเรื่อง จะ คิด ไป ให้ ถึง เข้า มาเผา เมือง
ก็ อาย ชื่อ จะ ถือ ถิ่น ทั้งแ่น ดิน จะ ขอ แปลง แต่ง อืเหนา เลี่ยนอย่างใหม่
เป็น มะดีหวี ช่วย ให้ ได้ สัมภวิด ชำระ เรื่อง แปลของ ปลด หมดมดทิน
จึง จะ ยิน ดี ได้ โดย ใจนิยมน อัน ทุกข์ นื่อง ส่องวิคกไอ้อ์ ออกเขย

ไม่เห็นเคยใครจะช่วยให้เสร็จสม จะนอน นั่ง ตั้ แต่ ร้อนฤไทยระทม
ให้ปรารมภ์กลัว ว่า พี่มิเมตตา สิ่งใด ช้อง น่อง ขอ อภัยโทษ
จง อวย โอฐ อนุญาต ตั้งปราศนา ขอเชิญไปเสียสักวันตามสัญญา
ค่อยกลับมาจึ่งค่อยพร้อมกันของเฮย ฯ ๕๔ คำ

ประสันตาคนของต้นองสาร นี่เรื่อง ใหม่ ใช้อีหนา สำเนา บราณ
ได้ คิด อ่านนิ ยอม กันพร้อมใจ อัน บาหยัน นั้น สีของ ประสันตา
ก็ บุษบา ของ ระเด่น นั้น เปน โฉน มณี หวี จึ่ง มีว่า จะ ภา ไป
จน อีหนา เฝ้า เปน ไข่นึ่ง นาง เตือน ให้ ช่วยช่วย เห็น ดี กว่านึ่ง อยู่
เผื่อ ว่า พี่ จะ เอนก แก่น้อง บ้าง ส่งสารนาย ต้อง ตะกายไปนอก ทาง
ซึ่ง ว่า นาง บาหยัน ชัน เข้า มา ทั้ง นวก พัก จะ จิต แง่ต่าง ให้
แล้ว กลัว แต่ จะ ไม่ ได้ เหมือน ชนว่า อย่า เพ้อ คำวิหิตี ตียน ประสันตา
ผิด ก็ ภา มา มอบ ไว้ กับ นาย สด แต่ จะ คิด ต่าง ให้ สิ้น ยุ่ง
ถ้า อีหนา สม มุ่ง ก็ สม หมายถึง ที่ จะ พ้องต้อง ตาม เปน ความ ปลาย
ขอ เชิญไป ชม เตือน หงาย เล่น อีเฮย ฯ ๕๕ คำ

ลำดับ บท ที่ กำหนด มาในสาร ว่า เรื่อง ใหม่ ใช้อีหนา อีหนา บราณ
ท่าน คิด อ่านเห็น พร้อมยอมใจ อัน บาหยัน นั้น ก็ จริง เหมือน เช่น ว่า
แต่ บุษบา เหลือ ออก จะ ย่าให้ องค์ อีหนา เฝ้า ประชวร บ้วนพระไทย
มณี หวี มี ไข่นึ่ง เรื่อง ราว เพราะสัจจิต คิด ตาม อารมณ์ รัก
ไม่ เทียมภักตร์ บุษบา จึ่ง ภาดาว ต้อง ชัดบท กำหนดนัด ผิด คราว
ไว้ เปนหล้า นางชะเคย ที่ เคย เปน เพราะนอกทาง จึ่ง ค้างบท ต้อง จดเรื่อง
ปรทานโทษเสียอย่าเคืองเป็นเรื่องเด่น ที่นัดใหม่ มี ไข่นึ่ง เรื่อง ฉันท ขอ เว้น

หน้า ๔๐

เพลงยาวเก่า

ประสันดา กับระเด่น เร่งศรีทรวง ต่อ สี่กระษัตริ์ นัต พรหมในกาหลง
สม ดัมาด มุ่ง บำรุง สมอง นางชะเถย เคย เปน ข้าผู้ตอง
จึง จะภาไปรอง รุดี เอย ๖ ๓๑ คำ

ขนิษฐ เอย พดอยโสมนัสดา พี่แต่ง ตั้ง เปน สังคมา มะระดา
จะขอว่าให้ เห็น ความ แค ตามจริง ฉนั้น สำหรับ พนังงาน การ แต่ง ถ้า
อัน เรืองน้ำ จะ ต้อง หา แค ทำคถึง ไซ้ ฉนั้น จะ ตามถ่วง เข้า ท่วง คิง
ด้วย คิด กริ่ง อยู่ ที่ ขอ จะ ต่อไป พี่ รับ ที่ มะดีหวี ไว้ วัน นั้น
ต่อ หน้า ฉนั้น มันคำยัง จำ ได้ ครั้น ประสันดา เตือน เห็น เบือนไป
ก็ เสีย ใจ แค ว่า ยัง จะ พัง ดู ด้วยเชษฐา ได้ แดงไว้ แจ้งประจักษ์
จึง ถือ ว่า รัก ข้าง อีเหอนั้น มากอยู่ แม้น ชอบ ช่อง เข้า ก็ เห็น จะเอนดู
อยาก จะ รู้ ถึง บัญญาเชษฐา คิด เมื่อไรหนอจะเสร็จธุระธรรมณ์ หมาย
น้อง จะได้ เค็ดือน คลาย สมายจิตร จะรับ ส่วน นาง ชะเถย ไป เชยชิต
ให้เป็นสิริรัก รัก สอนตาม ตาม จินดา พี่ ช่วย คัด ถัดเรื่อง ให้ สมหวัง
ถึง ถึงที่ ที่ กาหลง เสีย นิดหน้า นี่ ปลาย บท สังคามาระดา
ขอ เชษฐาหาให้อีกคน เอย ๖ ๓๒ คำ

พี่ สังคามาระดา นำสังสาร ต้อง แต่ง ถ้า ทำ ถ้า มา ชำ นาน
กำหนด การ ก็ ไม่แน ยัง แะ เชื่อน ฉนั้น รับ บท มะดีหวี ไม่ หนี คำ
แต่ บุษบา จะ พดอยว่าให้จำเอน ไม่ แน ไหน แค อาไถยไถล เลื่อน
้อง เอือน อยู่ ไม่ อาจ จะขาด คำ ให้ คัด กตาง ล้าง หน้ แด้ว แด้ว หรือ
เกรง แอ หน้ จะ รือ ฉนั้นเข้า คำ มะดีหวี ไม่ มี บท กำหนด ทำ
แท้ บุษบาเจ้ากรรม ของนเอย ๖ ๓๓ คำ

เนา ใน คิคาหรั้ง วัง สถาน
 แต่คิด การ ที่ จะ ตอบ ประโคม ทอง
 กับ พี่เลี้ยง ประสันดา มา ทั้งสอง
 เอา อักษร สดาร์ ส่นอง ให้ น้อง ยด
 ก็นั่ง ้อง อัด จิตร ด้วย คิด ดงน
 หรือ ไม่ พ้น ความ ผิด มา คิด ตัว
 ระวงษ์ นัก มิให้ มี ราช กัด
 จะ เป็ดอง ตัว เลี้ย ก็ ขาย แก่ ชาย ชาญ
 น้อง ก็ รั อย ชัด ว่า ขม หวาน
 ก็ ไม่นาน ดอก จะ ได้ เห็น ใจ น้อง
 ว่านางจะเคยหนีไม่เป็นเช่นส่นอง
 ถ้ารักน้องแล้วอย่าดาวเดี่ยวคราวครวญ
 ทั้งเข้า คำ กัด กัดิน แต่ ถ้าสรวย
 ให้วันจวน ใจ สดวาศ เพียง ขาด ใจ
 อย่าได้ตามเคย ว่าเจ็บลึกเพียงไหน
 ไม่เห็น ใคร ที่ จะ มา พยา บาท
 จึง เซฐา ให้ มี จิตร คิด สง สดาร์
 รับ เปน ภาร ชูระ มั่น ช่วย ผัน แปร
 เอา ไม้มัด ด้ยม ส่ง ให้ บ่ง แผล
 ยัง เปน แต่ ผัว คิด อยู่นิด เดียว

เปนใช้ ใจให้ อารมณ์ร้อน รำคาญ
 ภอ อะนุชาคฺ์คิด ขนิษฐา
 เขา ช้ แฉง แดง ความ ตาม ทำนอง
 ทั้งสองฉบับ ดัดบับ เรื่อง เห็น เคือง ชึ่ง
 เมื่อ วอน ว่า ตาม ประสา เข้า ตาจน
 น้อง คอบโดย น้ำจิตรสุจริตรัก
 ด้วย ว่า เปน งาน ประชัน เข้า พันพัว
 ฉับ ขอบ คุณพี่ การญร่า ภา้อ คัด
 ถึง ลัก หมั่นอื่นหรือ จะเทียมประทาน
 ครั้น พัง พัง ก็ น่า สรวดส่ำรวด เถ่น
 เหมือน ตี ปลา หน้าไซ ไม่ปรองทอง
 ทุกวันนั้นอนุชาคฺ์ด่าขึ้น
 เปนหลายทุกขให้หลายเท่าเข้าประมวด
 ดัง แผ่นทอง พุพอง เปน หนองข้าม
 ยิ่ง เยียว ยาโรครัก ยิ่ง หนักไป
 ชะรอย บุญ บุญเพ พาศนา
 มา ถามดู รั แน่ ใน อา กว
 ว่าโรค ทรวง พังพอง เพราะ ข้องขัด
 ก็ พถัน หาย คลายเจ็บใน ดวง แด
 น้อง มิได้ มี จิตร คิด เช็ด ขาม

จะ รื้อ เจ้า สู่ สงคราม สี่ นาม เกี้ยว กับ อักเสบ แลบ ยิ่ง จริงจริงเจียว
 โอ้ ใคร จะ เยี่ยว ยา เต่า คิด เศร้า ใจ ก็ เห็น แค ฟี่ ซึ่ง เคย มี เมตตาน้อง
 จะ ตรึก ตรอง ให้ เห็น ความหนานนี้ ได้ ทั้ง ช่วย คิด ประกอบ ยาทา หไทย
 นั้น และ ใช้ ใจ ฉนั้น จะ พถัน กลาย ที่ เซฐา ปราณ นุช ช่วย อุดหนุน
 ก็ คิด คุณ พี่ ยอ ไม่ ร้ หาย จะ จง รัก ไป กว่า ซี่ว่า วาย
 น้อง นี หมาย ใจ เป็น นึ่ง จะ พัง พา อัน กำเนิด เกิด มา เป็น บุรุษ
 ได้ ทุก ช้ สุก ก็ แค่ สิ่ง เด่นหา กับ มานะ ใน สันดาน การ พุจฉา
 สุก แต่ ว่า เป็น ชาย ยอ่า หมีน ชาย น้อง จะ ขอ สู่ สงคราม ด้วย ความคิด
 ถ้า สิ้น ฤทธิ์ ร้ แม่ จะ แพ้ พ่าย ก็ จะ เชิด เรื่อง นี เป็น นิยาย
 ชื่น ถวาย ใจ ให้ เด่น ถกร ว่า ซึ่ง สัจคามารดา ขอ คัด บท
 ก็ ทราบ หมด ว่า ยัง เด่น และ เขื่อน อ้า บุษบา ภาศาแพง ควร แดง คำ
 แต่ ว่า จำ จะ รังแก ให้ แช ชื่อน แต่ ร่น เยาว์ เข้า บัดนี้ นะ เซฐา
 ได้ น้อย ใจ ครั้ง ไร มา ไม่ มี เหมือน ตั้ง จารึก ด้วย หมักหมาย ถึง ถาย เดือน
 ยาก จะ เกตุณ เกตุย โกลั ให้ หาย รอย น้อง ส่นอง พจ มาถ ดำร สักดิ์ดี
 ดำร พัด สัก ซื่อ ยอ่า ถือ ถ้อย ถ้า ข้อ ไหน ไม่ งาม เงื่อน และ เตือน ถอย
 จง ตรอง หน้อย ยอ่า ด่วน แหนง ระแวง เอย ฯ ๓๖ คำ ฯ

ได้ พัง ขาว กล่าว ใช้ ก็ ใจ หาย ว่า จับ สักทั้น หนาว เย็น เป็น มากมาย
 ทั้ง ผิด ภาย ก็ ร้อน รุ่ม กลุ้ม สไบ โภชนา กระยา หาร ก็ ถ่ม รศ
 อัน โอสกล ซึ่ง เคย ประกอบ หา ขอบไม่ เห็น ฮาการจะ นาน กลาย หลาย วันไป
 ดึง จิตร ใจ น้อง จะ ขาด อนาคต ทรง แต่ เวียน ตาม ถึง โรคา เซฐา น้อง
 มิได้ พร้อง เอย ใน กิจการ หลวง ดึง แล่น เขา เท่า ทับ ฤดี ดวง
 ให้ เหนง ่วง หงอย จิตร คิด คะนึ่ง ครั้น จะ ใช้ คน สนิท ขิดา เลียง

มา กล่าว เกดียง คำ งาม ตาม ชั่ว ถึง
ด้วย พี่ พัง จะ นับ น้อย ครอง ไม ตรี
พยายาม โรค รักษา พี่
ให้ บรานี นอก โรค ที่ รัง กาย
เห็น อาการ เชื้อฯ นั้น จะ พัด หาย
ได้ แต่ คอย ชั่ว คลาย ไม่ วาย วัน
ก็ กำ เวน ชื่น เจียว แหต แท เวร ถัน
เห็น แสง จันทร แล้ว ยัง แค้น เสีย ดาย เตือน
โศก ติติศ กระบี่ บิน ไม่ ชื่น เหมือน
คิด จะ เตือน ก็ พ้อ ทราบ ซึ่ง อาการ
จึง ติติศ ถาย ถักษณ อักษร สาร์
อย่า ใช้นาน เถย จง หาย เกลื่อน คลาย เอย

ก็ เกรง คน จะ แหนง ใน สง ใสย อัง
ถ้า ไป ได้ น้อย จะ ไป ให้ ถึง สถาน
จะ ช้อน วอน ตาม ไป ตาม ที่
ทั้ง จะ วอน ให้ อุดำ เสพ อาหาร
นี้ ตัว โกล ใจ เพียง จะ ขาด ตาย
อัน นอก น้อย ที่ ช้อง หนาม ต้อง ส้ม แผล
จึง เพิน ให้ เจ็บ บ่วย ลง ด้วย กัน
จะ แก่ ใจ ด้วย กาพย์ ถอดน ถกร คิด
ยาม นอน นอน กระถัน นึก พี่ เพื่อน
อนุชา พากัน วิตถ นึก
มา ค้าง ภาย อยู่ รักษา พยายาม

อภิวัต รับ กระตาด บันหาร สาร์
ได้ ทราบ สาร์ ก็ สิ้น แคลง ระวัง วด
ชำระ หมอง กระหม่อม ฉันทัก พัน หน
ถวาย ชนม์ ชีฟ ไว้ ได้ บาท มุถ
คิด ว่า ก่อ ไม่ สำน ตาม เกรง ความ สุธ
เกรง จะ ภูถ เพิ่ม ผิด เมื่อ ปลาย มี
กระหม่อม ฉันทัก นั้น คิด ตาม ชื่อ
ใช้ จะ รือ เสีย ไม่ วิ คำ วิ ตรอง
คณิง นึก ถึง พระคุณ การุญ ถนอง
ที่ สิ่ง เคื่อง มิให้ ช้อง พระ ธิยา

นิพนธ์ ทรง แทน พระ โอรุ โปรต ประทาน
ดัง สุธราย ทิพย์ ไรย โปรย ถอง
มิเสีย แรง ที่ เพียร พาก ฝาก สกนธ
ดัง จง จิตร มิได้ คิด ว่า พัน ภู
เมื่อ ตรัส ประภาษ ติ ไม่ อาจ ถนอง ภู
จึง ภูถ ถอง โดย ทำนอง สุธวิต
ไม่ ถบ ถ้าง บท เบื่อง ให้ เคื่อง ครัว
ทุก วัน นี้ เว้น แต่ หลบ จึง ถม ครัว
ที่ สิ่ง ชั่ว มิให้ ถั่ว ได้ ฝ่า ถอง
ประดา ใจ โดย ใจ ที่ สุธวิต

ระวัง ผิด จะ คิด พ้น ไป วัน หน้า เหมือน ทรง คำวิธ คัด ข้อ ใน อักษร
 ว่า ดี ปดา หน้า ไซ ไม่ ประอง ดอง ยาม การญ ก็ เปน คุณ อย่ ส่วน ตัว
 แม้น ไม่ โปรต ก็ จะ ชั่ว มัว หมอง ไซ้ ทด ทัด ให้ ขัด ค้อง ไต่ บ้อง ดอง
 มา เกี้ยว ข้อง เปน เช่น นี้ นี้ เพื่อ กรรม ก็ ทราบ สัน อยุ่ ว่า ป็น กระษัตรี คึก
 หมายถึง ใน สังคราม จะ หั้ม หั้น ก็ ย่อม หมายถึง ชนะกะ ได้ กัน
 กระหม่อม ณั หรือ จะ ถัด เข้า ผ่า เชน ซึ่ง ข้อ หมาย ความ รับสั่ง มา ครั้ง น
 ว่า หมอ ดี ยาชัด ตรัส สรรเสริญ รับ สดย สั่ง บัง ให้ บุพโพ เชน
 ไม่ ทน เนิน สีหนาม เกี้ยว น้า เทียว ใจ รับ สั่ง ให้ ประกอบ ยา ทา แผลหนาม
 พิเคราะห์ ความ ข้อ นี้ นำ สง ใสย พระโรค คลาย ย้าย ยัก หนัก ไป
 จน แพทย์ ไม่ ทน ตรึก ต่ำ ถักยา เห็น เหลือ หมอ จะ หา ยา ทาพระแผล
 เกรง พระ โรค จะ แปร ไป วัน หน้า เมื่อ แพทย์ เต็มว แต่ เวียนคั้น คั้นตำรา
 เผ่า ตรึกตรา ถึง พระโรค จนเจียนงอม ซึ่ง จะ ให้ เดือน คลาย หายแผลหนาม
 ทรงจับความเรื่อง ปลายที่หมายถนอม เห็น ภาว จะ คลาย ดง ที่ ทรง ตรอม
 นั้น และ ทอด กระหม่อม เปน ทิทยา ไซ้ จะ ทอด เกียง กัน นั้น มิได้
 สุด ใจ เหลือ ออก จะ ยก ว่า ซึ่งออกพระโอฐโปรดปรานประทานมา
 จะ ชุบ เตียง ไป กกว่า ชีวัน วาย พระ คุณเหลือ เจ้าจอมกระหม่อมชุ่ม
 ดึง โพ หุ้ม แม่น มัน สำคัญ หมาย ขอ รong บาท ยุทธจน วัน ดาย
 ไม่ หนี หน่าย หลีก เตียง เบียง เบือน จะ ทอด ภายหมาย ว่า แทน ผลของบาท
 ขัด พาด มิให้ หมอง ดอง เบือน อาสา โดย สุจริต ไม่ บิด เชื้อน
 ไม่ ดอย เตือน หมาย เปน หนึ่งจะพึงพา เว้น เสีย แต่ ใน ภาพ ภา พ้น
 นั้น สุด ฝัน ที่ จะ ผ่า ทอด อาสา นี้ จิต จริ่ง ทุก สิ่ง สมอง มา
 เปน ด้จุจา สรรพัต จะ รัต เคื่อง อัน ด้จาร สมอง รong เมือ บทรวิ

ไม่ สันนิษต์ ทุก ความ ไป ตาม เรื่อง ที่ ข้อ ไหน ไม่ ประจักษ์ ยัง ยัก เยื้อง
 ประทาน โทษ โปรร. อย่า เคือง เบื้อง มาท เคย ๖๓๔ ค่ำ ๖

สดับ ล้าร แค้น โสณีสล้า ได้จินดา ดวง รัตน จำรัส เรือง เสนาะได้ศ แค้น ประ คั่น จน ลั่น เรือง แต่ ยัง เยื้อง อยู่ ที่ ข้อ จะ ค่อย ความ อัน อนุชา นี เปน คน เคย สนม มิ ไซ้ จะ ตาม ย่ำม ใจ ไม่ เกรง แล้ว ถึง จต มาศ มิ ได้ มี ราคี กถัว จน พ้น พัว เพิ่ม วิดก ใน ออก นื่อง ก็ มิ เชื่อ เนื้อ ว่า กรรม มา จำ ส่นอง ไม่ การบุญ จะ ชื่น ช้อง หมอง กระมล จะ ปลุก ผั่ง แล้ว ควร รัก เปน พัก ผล จะ งาม คั่น ไป ทุก กอ แดก หน่อ รวง ว่า น้ำ น้อย จะ เลี้ย นา ต้อง คว่ำ ส่วง ก็ ควร ท่วง แล้ว ที่ กถัว จะ มัว ไป ช่วย ครึกครอง เว้นแต่ หลับ หาด ลืม ไม่ จะ รือ ไซ้ ก็ เพราะ พี่ พยาบาท เมื่อ หนาม เหน็บ ยั้ง หา แฝง ฝ้าย สมนาน กระยาหาร นื้อ หนึ่ง ลง ครั้ง ช้อน นื่อง จะ เขา ใจ ไว้ ถ้า เชษฐา ก่อน ถว่า จะ อ่อน ผ่อน จิต คิด เมตตา	ปาน จุติ จักรพรรดิ ขัตติยา ทราบ สุนทร ที่ อำนวย อวย โอ ฐ สार พัด จะ การบุญ ไม่ ชน เคือง ขอ เชษฐา อย่า ได้ ใด คง หนึ่ง หนึ่ง ถ้า ใคร ก่อ ฆอ เห็น เล้น คง สार ตาม ด้วย เห็น ว่า เปน เนื้อ น้ำ ธรรมชาติ จึง สู้ ออม ครอบ จิตร ไม่ คิด ตัว ฉนั้น บอก พี่ ว่า หนาม เหน็บ นี้ เจ็บ เหลือ ที่ ข้อ แกลง แหนง ฤไทย ใน ทำนอง นื่อง ใจ ข้อ ถือ ว่า พี่ เบน ที่ หวัง เหมือน หวาน กถัว นา ปรัง รีม ผั่ง ชด อย่า ประวิง กรัง เหตุ เคย เชษฐา จง เห็น รัก ประจักษ์ แจ้ง ไซ้ แล้ว ว่าง ฉนั้น ขอ คำ พี่ ว่า ว่า เมตตา นื่อง ครัง นี้ นื่อง ก็ หมาย มั่น ลำคัญ ใจ ซึ่ง ให้ จับ เรื่อง ปลาย จะ กลาย เจ็บ เห็น เหลือ กำถัง ประทัง ทุก ที่ ทรมาน ถึง จะ สรุย สิ่ง สวาศ สิ้น วาศนา จะ สู้ ยาก พาก เพียร ไป เวียน วอน ซึ่ง เชษฐา คอบ คัด ว่า ขัด ช้อง
---	---

ด้วยโรคนี้ฉันป่วยก็เหลือวิชา ถวาย หาย แล้ว จะกลับ เจ้า เจ้า ขอ ยา
 พี่ พี่ ว่า ก็ เห็นต้อง ทำ นอง ความ อัน ธรรมดา หญิง ชาย ทั้ง หตาย หมต
 ควร กำหนด ได้ หรือหนอน้องขอถาม ย่อม ทุกข์ โศก โรค ร้อน ทุก รูป นาม
 ใคร ไม่ ห้าม หัก ได้ ใจ เจตนา เปน นิไสย ประเพณี ซาครี บุรุษ
 มิ ใ้ สู้ สิ้น สิวาส์ และ ปราดนา ควร หรือ พี่ ช่าง ไม่ คิด อนิจา
 ให้ อนุชา ทุกข์ ครอบ ออม อาโดย จง เห็น ว่า น้อง หมอง จิตร คิด ชาติ สิ้น
 เหมือน วด หว้าย สาย ชด ชด ไหล จะ หมาย ฝั่ง มหา สมุท ก็ สุด ไกล
 จะ พึ่ง ไม่ ขอน น้อย ก็ ไม่ ถอยเคียง จง อ่อน แรง สิ้น กำลัง ประทัง หว้าย
 ก็ หมาย ใจ ว่า จะ ตาย นี้ แท้ เทียง ได้ แค่ กุศล ผล สัก ไร เปน เสมียง
 บารุง เลียง ชีพ หว้าย อยู่ หตาย วัน อัน พี่ นาง อย่าง เทพอบัศร
 ซึ่ง เขจร จาก สถานที่ พิมาน สวรรค์ มา ช่วย น้อง ใน มหา สำนคร คัด
 ให้ รอด ชีวัน พัน ชด ทน เวทนา ทุก วัน นี้ ไม่ ลับ ล่อง เพราะ ห่วง น้อง
 ด้วย รัก สอง ตรุณเรศ กับ เชษฐา เหมือน ถือ สัก หว้าย วด ในชด ชะดา
 จง นางฟ้า มา ช่วย ไม่ น่วยมรณ จะ เปรียบ ปรายคล้าย พระถอรันจวนจิตร
 เมื่อ ต้อง วิชยา นัย สอง ส้มร ไม่ อาโดย ใน สุรางค์ และ นคร
 สู้ สู้ จร ไป ส้ม สอง ได้ ครอบกัน อัน เรื่อง อื่นหา นั้น ก็ คิด เปนนิจอยู่
 จะ พัน ธุ สู้ คือก สงคราม ชัน แต่ ยัง ชัด อยู่ ด้วย แผล นี้ แก่ วัน
 หรือแสงจันทร์นั้นไม่คอยหน้าน้อยใจ โอ้ ดวง เดือน เดือน พ้า วรา ฤทธิ
 ยัง คด จิตร พี่ นาง บ้าง หรือ ไฉน ให้ ภา น้อง สอง ส้มร เขจร ไป
 ภา พี่ ได้ พบ ภักตร์ รั้ง ัก เอย ๖ ๔๐ คำ ๖

ชู้ถึกร อ่อน คีโรคม์ รับสั่ง สวรรค์ น้อม ถัดบ จับได้โปรด ประทาน
 พระบรรหารถ้วน เติศประเสริฐทรง ตั้ง ตรีนคร ประเวศ ดาว ดั่งข หวัง
 ประสิทธิ์ สังขวารินมาไสรดตรง เณนิม ยศ ปรากฏ ขจร พง
 เปน ฉัตร ทรง ร่ม เกล้ากระหม่อมเย็น พระเดชา นภาพ เพียง ปราบ ภา
 ไม่ เสง ถบ ใน ทวีป ชมพู เห็น พระเมตตา ตั้ง มหา พิรุณ กระชั้น
 มิ ได้ เว้น ว้าง หน้า ขำ ถอง น้ำ พระไทย ได้ สด จะ เติม อ่าง
 จะไว้หว่างเกล้าจอมกระหม่อมสนอง ประภาษ พจน์ แต่ ถคำ ตั้ง จำลอง
 จารึกทองไว้ กับแผ่นดีดงาม ด้วยการณังหวังพระไทยในพม่าศ
 แต่ธรรมชาตินี้ เชื้อ เพียงเหนือด้าม เพราะนัย ย่อมช่วยถนอมจึงชุนาม
 เห็น ไม่ งาม รับ ยา ราชาวดี ที่ ตรง แท้ แน่น พคุณ ถ้วน
 นั้น และ ควร เครื่อง ค่ำ ให้ ชู ศรี อัน เนื้อ ค่ำ ข้ำ ยา ราชาวดี
 ที่ ทุก นี้ โดย รัก ไม่ ชัก แช ก็ ทราบ สั้น ใน ระบิด พระโรค รบ
 หนาม กะทบ ยอก ข้ำ ระกำ แผล ทำ ไม่ กับ เสียน นิด ไม่ คิด แปร
 วิดิก แต่ ข้าง สงคราม ให้ งาม ควร ซึ่ง นิไฉย ประเพณี ชาติวิบุษ
 มิ รู้ สด สั้น มาด ถวาศ หวน ก็ ชอบ ชื้อ ใน ระหัด ตรัส ประมว
 ประทาน ทวน ทูตถามด้วยความแดง อัน ขรรคมดา ว่า กุมาร ประทานโลก
 จะ ชบ โศก เผ้า ข้ำ เปน คำ แฝง ด้วยสงครามนั้นชี้ค้ำ อยู่ กตางแปลง
 ว่า คึก ทรวง หนอง แยกไว้หว่างการ จะ ยัง ทับ ถัดบ รอ ทอ ประทะ
 รักษา แผล พระอรุณเห็นผิดสาร หรือ เยื้อง เล่น เช่น ราชาราช ชาญ
 นั้น ทหาร ถอง พระไทย ให้แจ้ง จริง เมื่อทุกกระหม่อมนี้เป็นจอมจรรโลงโลก
 พระโรคเกิดตรัสเชื้ออย่างเรื่องถ่มึง เห็น ไม่ ต้อง พระธรรมนุญทุกวังถึง

ประทานโทษ โปรดอย่ากริ่งว่าทุกละเกิน พระวาจาง่วงเงยกำกระหม่อมเปรี๊ยะ
 ประทานเทียบเทียมเทพธรรเสริญ เปน อันศร วัฏธา สะดา เนิน
 สำหรับ เชิญ ช่วย ชีพให้ พันชด ก็ ควร ชอบ ชอบ พระกำหนด อ่าง
 แต่ ใช้ นาง จะช่วย คู่ชก ทุกแห่ง หน จะ ชื่น พันกระสันธุ์ สายที่หว่ายวน
 นั้น กุศล ส่วน พระองค์ ดำรง ชู อันสอง นางอย่างเงยพระตอดิดก
 ประทาน ยกบท ห้าม ยัง คร้าม อยู่ จับ เมื่อ จาก หมันหย้า มา พันศุ
 จะได้ ดู ระเด่น โคกวิโยคโตรม ละลือระ จร ดล บรรดาต เดช
 ก็ สังเกต ตามรับตั้ง ยัง มังโคม ไม่ เค่นดวงมืดมืดบิต พะโยม
 สุด ที่ โทม นัสคอย หน้า น้อย ใจ อะนิจา แะ ดวง จะดวง รับ
 สี่ ทวีป ล่อง กระจาง สว่าง ไข ที่ มีด มะนัค ชัด ร้อง หมอง หลไทย
 ไม่ เรือ ไร เมฆ ปัด เจียน มืด ดวง ทั้ง ดู โสภ นัยโยชน์ เหลือ โอฐ แกลง
 ชม แต่ แสง ไม่ ทน ลื่นเมฆิน หวง ดู ทน มีด ฝืด ช้า ระยำ ทรวง
 จะ ถาม ท่วง เกรง จะ เคื่อง เบื่อง บาท เอย ฯ ๓๕ คำ ฯ

ลำเนา ถักษณ อักขรา อนุชา ส่นอง โดย ระบอบ ชอบ ความ ตาม ทำนอง
 สิ่ง ไต ช้อง คำขัด อย่า ตัด ใจ ซึ่ง สรรเสริญ อนุชา มา ทั้ง เรื่อง
 ก็ กระเดื่องดิน พ้า สุธา ไหว สัมพร ปาก ให้ เปนจริง ทุก สิ่ง ไป
 นื่อง จะ ได้ โภย กอง ส่นอง คุณ ว่า นพมาศ ขาติ ทอง คำ เปน น้ำ ส่าม
 ช่วย ชูนาม ย้อม เนื้อ เกือ หนุ พัง ที่ งาม ตาม ประดา ไม่ การุญ
 เหมือน น้ำ ชุ่น แต่ กัดัว ถิ่น จังกินเยน อัน ที่กำเนิด เกิด บ่อ อูไร ร่อน
 ทัว นคร ที่ มี อยู่ นื่อง ฐ เห็น ได้ ร่อน แล้ว แล้ว ก็ ได้ ไป ไว้ เปน
 จะ ชี เช่น น้ำ เนื้อ เห็น เหลือ ประมาณ ถึง บ่อ บาง คพาน ใหญ่ ก็ ได้ ฝน

ก็ไม่ยื่น เนื้อ น้ำ ช้ำ แดก ฉาน
 นื่อง ก็ พาน พบ บ่อ ได้ ภาว เพียง
 จะ ถือ ว่า เนื้อแปด ที่ ไหน นั้น ไม่เที่ยง
 บ้าง ก็ เพียง สี ฟ้า สัก เกศ ภา
 เป็น ที่ เกิด ชมพูนท เห็น สัก ภา
 จึง อุดาห์ สัก ฉาบาก พากเพียร ภา
 แต่ รัก ถิ่น ทำ มะ ชาติ จึง มาดหมาย
 ซึ่ง ชัก นิยาย รามัญ ว่าพรณ มา
 จึง จะ คิด หา เหตุ ของ เชษฐา
 พี่ แดง ภา ไว้ คอย ดู เจีย ห พัง
 หรือ กลับ บิน ให้ แดง ฟ้า เนื้อกรรมหลัง
 พี่ หาก ชัง นื่อง นิ แฉ่ จึง แปร ปรวน
 หรือ พี่ นาง ก็ มา เชื้อน ให้ เตือน หวน
 จะ สู้ ม้วน หน้า เครีว่า กอด เข้า ครอบ
 ทรมาน มิ ไร่ ค่ำ เข้า ชู ถนอม
 สัก จะ ออม ออก ชำระ ภา
 สิ่ง ประสงค์ มิ ให้ ช้อง อชฌาไศรย
 ใน คำ ได้ แล้ว คง เสรี จ สำนึก รัก
 หรือ มาก ภาย เป็น แสง ฟัง แจ่ม ประจักษ์ เพราะ ดวง เตือน ไม่ เตือน ต้อง จึง หมอง ภา
 ครั้น ต้อง นัก เกิด ออก จะ เบื่อ น ให้ เตือน อย
 ได้ ยิน ขำว กล่าว ว่า โรคา หาย

อัน อัด บ่อ เขา ถือ แล้ว มาแต่ บราณ
 แต่ ร้อน ของ สอง ตำบล จน ถิ่น เหลือ
 บ้าง สูง น้ำ ค่ำ นิด ภา ชิด เคียง
 อัน บ่อ บ้าง ตะพาน น้อย น้อย เด็ด
 ถึง ร้อน ได้ ก็ แต่ ถ้วน คู่ ควรร ภา
 จะ สูง ค่ำ น้ำ เนื้อ นน ทราบ ถิ่น
 ทำ ไม่ กับการ สงคราม เป็น ความ ปลาย
 นั้น ยก ไว้ ค่ำ เมื่อ แฉ่ จะ แพ้ ฤทธิ
 เป็น มั่น แม่น แม่น มิใช่ ก็ ได้ ษา
 เมื่อ หนาม เหน็บ เจ็บ สด ภา เพียง ชาติ ชีพ
 สงสาร ทั่ว มัว รัก พี่ จจริง จัง
 โอ้อา โดย ประ หนึ่ง ใจ จะ จาก ร้าง
 แม่น รู้ ว่า ถ้า มิ ได้ แล้ว ไม่ กวน
 นี้ เวร เคย ได้ เชื้อน ชัก สัมภ สมาน
 มา ตาม ทน ชาติ นี้ มี แต่ ครอบ
 ครั้น คิด คำ ที่ ว่า ว่า เมศดา นื่อง
 เว้น แต่ ดวง ดอก พ้าน ภา โดย
 ยัง จับ จิตร คิด คุณ มิ ไร่ หาย
 นื่อง ขอ ถาม ถึง ความ ไร่ ด้วย เชษฐา
 จง อยู่ ชม ชาติ ตาม แต่ ตาม สบาย

อัน น้อง ชายนี้ อย่าคิด ให้จิตร พะวง โอ้สอง ส้มร มิตร ชินฐาน
 แม้น สิ่ง สว่างฟ้า ไม่สริ่งสำเร็จประสงค์ จะ จาบตรึง ทด กำสรวท ทรง

เชษฐา จง กรุณา เมตตาเอย

ว ๓๒ คำ

ฉันทราบข่าว เด่า ถือ กัน ชัดดา ว่า มีโทษ ถ้าวโทษ ด้วย เรื่องราว
 ขอ กราบ ท้าว เรียบ พ้อง ทำ นองความ เปน สาหัสคิด ข้อ ค่อ สาเหตุ
 ประดิษฐ์ ถัดความ ให้งาม สยาม ใน ข้อ หา ว่า ฉันท ชน ประชัน งาม
 ไม่ค่อ ตาม ราคา ว่า เต็ม แพง ข้อ หนึ่ง ว่า ของ ดี ไม่มี ชั่ว
 ฉันทปลูกปล้าจำให้ มีวิชัยตน แสง จะ แบก บาป หาบ หัก จน หักแรง
 แยก ยังไม่ เกรง ผิด จน ติด พัว สู้ ผัน ผ่า สามีภักดิ์ รัก สิ้น จ้าง
 มั่นนางแล้ว มอง ว่า หมอง สดัว เขา เท็จ แผลง แต่ง คำไม่ จำ มัว
 แกล้ง ถม ข้อ ถือ ทัว จน มัว นวล ใน ข้อ หาทราบ มาภอ ส้ม นึก
 ที่ ตรอม ตรึก จะ ใคร ให้คุณ ได้ส่วน ที่ ข้อ แผลง แต่ง คำ ยัง ชำอวน
 ให้ ตาม ทวน เบิก ความ ตาม ข้อ พ้อง แต่ คอย พัง ค้าง ที่ ว่า เน้น
 กำหนด เกิน นั้น เดือน จึ่ง เดือน ส่นอง ข้อ คดี นี้ ได้ ทราบ ทราบ ผ่า ถอง
 หรือ เกียวข้องอยู่ เพียงท้าวเจ้าคุณเธอ คือตัวใครกล่าวโทษ เปนโทษ อย่าง
 ที่ เรือง ร้าง ข้อ คำ นำ เสนอ แม้น เจ้าคุณได้ อำนวย อวย เออ
 โปรดอย่าเพ่งพังความตามฝ่ายเดียว จงวินิจฉัยใครครองให้ ถอง แท้
 โปรดแปรตำแหน่งความตามซีกเขี้ยว ให้ สละส่ง สว่าง ออก ที่ รก เรี้ยว
 เดือน หายจะได้ เทียว เล่น อีก เอย ว ๓๖ คำ ว
 ฉันทนา อยู่กับนายถึงรายหนาม ภอผีใช้ ให้ มา แจ้ง แกล้ง ความ
 พิศราห์ ตาม คำ ว่า ก็ น่า แกล้ง แต่เวียนอ่านสารตำนานทวนหลายกัณฑ์
 ดู เดือนดับคมขำ เปน คำ แผลง เห็น ความ นึก ที่ ข้อ ว่า ราคา แพง

ไม่ ใจจ๋ง เจ้ง ต้น ปลาย ให้ ทาย เตา เหลือ บัญญาตรึกไตร จะได้ ส่วน
 ด้วยความทวนทบทย้อนไปเรื่องอื่นนา ไม่ ได้ เห็น ไม่ได้ รั้ เถย หูเรา
 นี้ ใคร เล่า ประหลาด หนสมาก่อการ จัง นำ สำเนา คำ มุข ชัน ทูล ถิ่นอง
 ตาม เรื่อง พ้องใจทักหาให้ ว่า ขาน เกรง เกล็ดอกจะไม่มี คักขี พญาณ
 ตระการการ ถูก อุทธรณ์ แน่ นอน ใจ ทำน ยัมเยอนเอือนโฮรูโปรดประภาษ
 พังประหลาด เหลือสังเกต นี้ เหตุใดน ทั้ง ข้อ หาก ก็ นำ แหนง แกล้ง ฤไทย
 เมื่อใครมได้มากต่างโทษ เปนโทษยัน ครั้น จะ ว่า แสร้ง ดั่งไสย ก็ ไซ้ ที่
 เห็น จะ มี ผู้ กระ ต้น ให้ หุน หัน ช่าง ค่อ คิต ผิด ถูก เข้า ผูก พัน
 ยังมี ทัน ที่ จะ เชิด ดี เกิด ความ แด้ว ทำน ถัดบ หารือ รือ ปรีกษา
 กับ ตัว ฉันท ประสันตา ด้วย เปน ตำม รั หรือ ไม่ อย่าง ไร อย่ คง ม่วน
 ใคร ค่อตามให้ จัน ชัน ราคา พง เมื่อ เรา ตำรวต อย่ ไม่ รั เรื่อง
 เขา ถือ เตื่อง ที่ ตรงใคร ก็ ไม่ แฉ้ง ทั้ง ไม่ มี ผู้ จะ กัด มา ยุ แยง
 มี รั แห่ง จะ ตรึกไตร ใคร ครวญ ถ้า หา ว่า มี ผู้ บอก ออก ตัว ให้
 เห็น ภาจะ วิมังษย ได้ ส่วน นี้ เปน แต่ ถือ ออ ฉาว กล่าว ทบ ทวน
 จะเก็บประมวดเขามาพ้องและร้องฎีกา กฎหมายห้ามตามธรรมเนียมกระทรวงศาล
 ตระการการ ผู้บังคับ อย่า วับ ว่า แต่ เปน ความ มตทิน เขา นิินทา
 ผูก สำเหตุ เชฐา นำ น้อย ใจ อนุชา ก็ คิด แค่น แค้น พิโรธ
 แต่ หา รั ที่ จะ โกรธ ผู้ใด ไม่ หรือ พี่ หาก ชัง ฉันท นอน ผันไป
 ก็ ผิด นิไสย ไซ้ ที่ จะ ควร เปน ฉันทใด จะ ไร้ ตัว ตน คน โกรธ พี่
 ใคร คา ทิพ หนอ ช่วย รั ออก ให้ เห็น จะ ดืบ ตำว ถม ปาก นี้ ยาก เย็น
 ประหนึ่ง เล่น บิดตา เทียว หาก กัน ทำน ให้น้อง ถิ่นอง มา ว่า ความ พี่
 ถ้า แน่น มี ผู้ ถ้อย ยำ คำ มัน จะ ออก เปน ตัว ว่า กัด ยัน ยัน

ก็ให้ไปว่ากัน ใน วัน แรม
 มิให้ผิด นิด เดือน ถึง เดือน แรม
 ไม่มี แยม ยัม สรวล สรวล เดย
 เผื่ออาวรณ์ก่อนพระไทยไม่ สรง เสวย
 จน ถ่ม เดย เรือง อีเหนา คิต เผา เมือง
 ภอชพระไทยที่กำสรดให้ ปลดเปลื้อง
 อย่าให้ เปลื้อง วันคืนไม่ หมั่น ปี
 ประสันตาก็ คดาย หาย ปลอด ผี
 ใน ราตรี พรั่ง นี้ เชิญ ดำเนิน จร
 ตามทำนองตระการการ ไม่ โอน อ่อน
 อย่า คัดรอน เดือน นิด ผิด ผ่อนไป
 ที่ หนาม นี้ คิด ถวาย ให้ จง ได้
 จัง อย่า ไถ่ นับ หน้า ขนุชา เขย
 สรวม ชีพ ข้ำ บาท บรม นารถ
 อัน ชีวาคม อยู่ ได้ ชุติ ถอง
 เปนแต่ คำ ถือ เล้า ก่อว ถนอง
 กระหม่อม ฉันทพลอยผ่องอารมณ์ครัน
 โดย แต่ ชื่น แสง เดือน จนเชือน ผัน
 ประทับ มั่น บาง จาก ข้าม อาราม ตรง
 เปน หลาย คั่น ตั้งแต่ เพ้อ เถมอ หลง
 หรือ จะ ถัง ยศ ยิ่ง ภิญ โญ เวียง
 จะ กำหนก ดง ไฉน ไม่ได้ เรือง

อัน ช้อ พ้อง น้อง พัง กระแส ครีส์
 ทั้งทำนบอยู่ ด้วยความหนามเหน็บแนม
 เห็น พระ จริศ-ปรวณ แปร กว้าง แต่ก่อน
 สรวล พัด จะ ผิด จริง ทุก สิ่ง เคย
 น้องขอเชิญไปตรวจงานการวัดใหม่
 เหมือนพี่ได้ การบุญ อย่าช่น เคื่อง
 ทั้ง ทุกข์ ฉันท จะ บันเทา ที่ โหย หา
 น้อง ขอชวน วอนว่า จง ปราณ
 อันช้อ ดำรัสตรัสประภาษนั้นอาจหาญ
 เชษฐา จง ขวญโอฐ ที่ โทษ กร
 ฉันท ขอ กระซิบ ความ ถับ กำชับ พี่
 เบื้อง น้า ถ้า มิ งาม ความ ชอบ ใช้
 ๑ ๓๘ คำ ๑
 ควร มีควร ขอ อย่า เคื่องในเบื้องบาท
 จะ เท็จ จริง ไฉน ไม่ ทราบ เกด้า
 ว่า จอม เจ้า อีเหนา นารถ นั้น สัมปอง
 เห็น ละลิตต้อง ผ่อง แฉ่ว นภา พัน
 ว่าจาก ถิ่น ัส ท้าสาคร คัน
 จน พัน ผัน แล้ว ยัง มั่น ไม่ วาย ชื่น
 ผัน ประหลาด อนาคต จิตร คิต พระวง
 หรือ จะ ถอย ัตถา นิรายศ
 หรือ จะ ผิด ราช ภิจ ระแวง เคื่อง

ประทาน เบื้อง แก่ นิมิตร ประสิทธิ์ พร เหมือน พระ อีโรวราช ประ สาท พจน์
 ชำระ รด อุปัทวะสละ สดอน เจริญ สวัสดิ์ สारพัด สดาวร
 จะ ไ้จว ไป ชม เดือน เหมือนนั้น เอย ๖ ๓๒ คำ

ถิธิศ สาร โดยการ สัจจิต ได้แจ้ง ร้อน ไข้ จะนอน อารมณ์คิด
 สัจจ จิต ไข้ จะ เหยย ทย ความ แต่ คอย พัง ตัง ทำ ทิวา นับ
 โสภ สกั คอย ความ สงคราม สันนาม คา ตั้ง ระวั ประตุ คอย ตูงาม
 ตาม สัก มิได้ คดาศ ประ มาท เมิน เห็น วาว แว แล้วไม่ แน่ อารมณ์เก่า
 เรียน ได้ ท้าว ทวนถามกลับขามเงิน คุณข้าเอนเหมือนฉันทามข้อความเกิน
 มีกรรม เผลิน แล้วหรือหนอ นำท้อใจ สำคัญ คิด จิต ใจ แต่ ตรง ชื่อ
 โอ ยาม นี สี่ ท่าน รือ นิเหตุใดน ก็ แล้ว เกิด คุณอย่าให้ วุ่น ฉันท ค่อไป
 จะ เจียม ใจ เจียม ตัว ด้วย กถัว พราง สารพรรณ ใน ออก หยิบ ยก แจ้ง
 นี ระแวง ข้อ โด หนอ ไม่ ภอ หมาย ไม่ ภอ ที่ จะ มา มัว ชั่ว อยู่ กตาง
 อัน เรื่อง นางไม่ ขอเพียรเรียนแล้วเอย ๖ ๓๐ คำ

เบน น้ำ สรวอด สรวอด คำ ช่างทำเส เดิม ไม่แจ้ง ก็ สำคัญ ว่า ฉันท กระเน
 มิรู้ ก็ เดห์ สุกกระดาน จัง เสีย กถ ซึ่ง เชษฐา ว่า อีเหินา นั้น ส่มหวัง
 น้อย พัง พัง ก็ แหนง นึก ตรึก ดงน บัดนี้ ระเด่น เป็นขุนแผน แสงขลังมนต์
 ผูก ภาพ ยนต์ มา พา น้อย วันทองไป อัน ท่าน แท้ องค์ อีเหินา อะสน์หยา
 ย่อม เรื่อง ณรงค์ทรงปัญญาจะหาไหน ทั้ง ส่มบัต พิศทาน ออก ถาน ใจ
 ควร จะ ได้ นาง คาหา วราทรง ด้วย มดีหวี ก็ วัธ รัก ช่วย ชัก เยื่อ
 ไหน พวก พ้อง จะ อือ เออ เสนอ ส่ง วัจกัภักตรตระหนักรามอย่ตามองนค์
 ถ้วน แต่ จง ใจ พุ้ยตะกุก ตะกาย ชี ครวัน พัง ชี ครวัน เชื้อ มั่น เหตุ อย่ง

จะไล่ถ่วงถ่วงให้ตะถายหาย แต่เสียแรงที่กำเนิดเกิดเป็นชาย
 จำจะส่ายเสียให้เฟื่องตามเรื่องราว เจ้าข้าเอ๋ยนึกเถลเถลจึ่งเห็นประจักษ์
 ย่ำปลุก รักไว้กันกาจะภาวนา ถ้ามันได้ไปเป็นเพื่อนชมเดือนดาว
 จึ่งค่อยกล่าวขอสู่ใต้ดูใจ ประการหนึ่งพึงให้รู้ในเชิงด้วย
 ถ้าแต่งมวยไปแล้วเราอย่าเข้าใกล้ เดี๋ยวจะหักเสียดอกพ่อนั้นขออะไร
 ขอเชิญไปพูดกันสักวันเฮย ๑๕ คำ

ขนิษฐน้องหมองฤไทยให้ชวน ด้วยพี่น้องนางจิตรจิตมิดวร
 หรือมาปรวนแปรสวาศเหมือนขาดรัก จะว่าไปไหนเลยจะถึงเห็น
 ประหนึ่งเช่นเขาว่าหงษ์หงตดปลัด สุนัขฉมึนรีบรุดไม่หยุดพัก
 จนปีกหักตกคตมระทมใจ แต่เดี๋ยวจึ่งคิดนึกน้องได้ครองขึ้น
 ไม่มากคั่นก็ใจจางทางพิสมัย ด้วยข้อข้าอาเอื้อนชายเกลื่อนไป
 จึ่งเห็นว่าใจจะเกรงจิตรจิตคำปราม ก็ไขน้องจะพ้นผอยหา รอยตะเข็บ
 ไขหนามหนึบแล้วจะคงบังด้วยหนาม คอยจะเยี่ยวยาให้มีตถิตความ
 ได้ทำถามถึงสามครั้งไม่ฟังเค ครั้นจะปรามห้ามกันไปก่อนพร้อม
 เห็นพวกพ้องเขาจะชวนกันสรวลเสว ที่น้องว่าถ้ามีชาก็ได้เฮ
 จะต้องเร่เรื่องสงครามไปตามขึง แต่เกรงผิดคิดด้วยกตัญญูจะหมอง
 ถึงหนวเนื่อจะต้องกองอักษิณิง อนาคตกาฝากนี้ยากจริง
 แต่ความนิตหนึ่งก็กริ่งประวิงระแวง มันคั่นกายได้ดังจันทร์จักษุจับ
 เป็นแต่เลียมเทียมทับภอดับแสง จะบอกบริสุทธิ์ให้อย่าได้แคลง
 มิให้แสงฝนฟ้าทองนาตอน ไขว้เช่นภอเห็นงามสิ้นยามขึ้น
 น้องไม่กินคึกเพียรมาเวียนหodon จะได้ดูเล่นสละบายสืพายคณ

ให้นาย อากร ผูก ขาด เรา มาดประมุข โอ้อาโดย ไย เชฐา นิรา สวาศ
 มิ ทน สัมอารมณ์ มาด จะขาดสูญ เมื่อ เคยเห็น ดู ชู ช่วยอะนุส
 ให้เพิ่ม ภูตสิ่ง เสน่ห์ไม่ เรวณ เห็น เคยเชื่อน ครั้นจะเตือนก็เกรง จิตร
 แต่ใคร่ คิด ทุก คั้น กำกิบกำ สรวณ เหมือน จะเร่งเร่ง แกล้ง กตบให้รับ กวน
 เมื่อ ไม่ ควร หรือมา เคื่องกระเดื่องใจ นอง รับ ผิด แล้ว ที่ บิดิต นาง ตาหา
 จน เชฐาได้ หมอง หมาง ทางพิสมัย ก็ สำเ็จ สติ ที่ คิด ให้ ผิด ไป
 สำ แก่ ใจ สติ ที่ ชั่ง ไม่ รัง รอ ซึ่ง พี่ นาง ปราณ นอง ไว้ สอง นัด
 ก็ เห็น ชัด แล้ว สวาศ สติ ขาด หนอ อาย ลูก วิเจต สิบ ปีนี้ มิ พอ
 ทำ ไม่ จะขอ ต่อ ชั่ววัน ได้ พันปี บุษย์ หรือ ควร ถือ เช่น ไว้ เปน อย่าง
 เหมือน แอหนิง ทำ เรือ จ้าง กับ บ้านหิย สัก พาก เพียร เวียน ไว้ เปน ไมตรี
 ได้ สมนึก สักชี ชรา รา อัน เดือน สี่ พิศุศร์ แม่น หลุด เด็ก
 เห็น สิ้น ฤกษ์ แล้ว หนอ ต่อ ปี หน้า ฌวย จะ เคย ถับ เดือน เดือน แรก นา
 พระวะสา สาท ช้า อำพะวาย ประจบ จน ชน เดือน สี่ สิ้นปี เกาะ
 ก็ เปน เคราะห์ จึ่ง ไม่ สัมอารมณ์หมาย ใช้น้อง จะ คิด แก่ ยาก ถำบาก กาย
 จะ เพียร พาย ไป จน เสรีจ สำเร็จ รัก แม่น ชาติ นี้ มิ ได้ ครอบ ประครอง ชน
 ด้วย ได้ อื่น รื่น ดำราญ สมนาน สมนัก ควร จำเพาะ เจาะ จง เอา ทรง สักกตร
 ทำ ธง บัก ชื่น นุชา สุตา มณี จะ ตั้ง จิตร พิศาน การ กุศล
 เศรษฐ สามีภักดิ์ ที่ รักพี่ จะ เกิด เปน บุรุษ ไปใน โธภัย
 ขอ ให้ ปรีชา เฉลียว การ เกี้ยวพาน บันดาหญิง ใญ่ญาติสนิท ให้ จิตร ประวิติ
 เหมือน ถม พัด ถูก ธง จง ใจ สมนาน จะ นึก ไหน ให้ สมน หวัง จิริงการ
 อย่า รุ ราม รัก รำ ระกำ ครอบอม การ วิวาท อย่า หนองเนิน ให้ เห็น หาว
 ต้องนอนหนาว นึก แพรดำ รำ ถิ่นหอม ขอชม เดือน เหมือน เมื่อยัง ประนัง ประนอม

ประชุม พร้อม ร่วมธุชา เกษภากาย อัน เรื่อง อีเหนานี้ขาดไม่ขาด ต่อ
แต่เรื่อง พระอติวิธ นั้น ยัง มัน หมายถึง ถึงพงษ์ เผ่าเขา ห้า หั้น ชั่ววัน วาย
ก็ นับ ว่า ชายตายด้วยรักประจักษ์จริง ต้องถืออย่างเรื่องอุเชนไว้เป็นทำเนียม
จะทานเทียบ เปรียบปรายคล้ายทุกสิ่ง เพราะแรงรักหักรอนส่วอนวิง
ถึง เจ็ด ปี มีแต่หนึ่ง ไม่นึก จาง อนุชา พจมาต สาร สุจริต
ขอ เชษฐา อย่า ได้คิด อาจรนาง มาก่อกวน ขวนเขญไว้ พดาง พดาง
ภอ เดือน ล่วง จะได้ จร เช่น ก่อน เอย ฯ ๕๔ คำ

ถึงสารจิตรเห็ดผิดแต่้ออกเขย ทรงพระคุณไม่การญกระหม่อมเอย
มี แต่ เปรย ปราย เปรียบ ประเทียบมา เมื่อ สุจริต จิตร จริ่ง ทุก สิ่ง ชื่อ
มิ กรรม หรือ กลับ เห็น เบน โทษา อนาคต จิตร คิด คิด นำ อนิจา
โอ้ ชาติดา คล้าย จันทร มณี พราหมณ์ ก็ เพราะ ทรง อนุภุ การญ ได้ยง
จึ่ง เรียบ เรียง สลักมา ตรัสถาม ได้ทุกสิ่งของ โดยท่านองสำเนาความ
ตาม จริ่ง สิ่ง ดัง ไม่ คัด แปลง ผเ็น เบน อุกุศล เข้า คด แทรก
แย่ง แยก ความ จริ่ง เบน สิ่ง ผ่ง ความ ดัง ที่ วิบัติ เบน คำ ระเวง
กลับ เบน แกดัง แย่ง แยก แหวก กัน สู้ ส่า มิภักดี รัก เบื้อง บท รัช
ด้วย ความ ดังใจ จริ่ง ทุก สิ่ง สรรพ โอ้ ยาม หนาว คราว ระดู เหมันต์
เวลานั้น ถ่ม หนาว เบน คราว เพลิน จึ่ง เขญ ขวน โฉม อับสร ไปชมสด
เสาวคนธ์ จึ่ง ได้ พุ่ง จรุง เห็น หรือ มีโทษ ที่ ภา จร ตำคร เกิน
กระนั้น แน่แท้ผเ็น ว่า เวร จอง โอ้ เทวา องค์ใด มา ให้ โทษ
จึ่ง ต่างโปรด เคื่อง คำ ที่ นำ ส่นอง ที่ สุจริต คิด เบน ขำ ได้ ผ่า ถของ
กลับเอนเบดิออกท่านเลือกคองไม่เป็นอัน กว่าจะ ต้อง คำ บราณ ว่านานเห็น
สิ จวน เจียน จะ ไม่ เบน กระหม่อม ณั กว่าจะเห็นถิท่านเด่นเดี่ยวครันครัน

ถ้ากระนั้น ก็ ตายเปล่า นำเศร้าใจ ไช้สวี่ผู้ยาก ไว้ปาก จาก ทุกสิ่ง
 สัจจจริง ก็ ไม่ กู้ ชู ตัว ไหว ทำนยัง ไม่ ส้ม ก็ ครอบ กรม ด้วย เกรงใจ
 กรัน ทำน ได้ ยิ่ง โทษ ทับ กตบิ ความ ได้ พัง พระเดช ปรก เกษ เบน นักร กั้น
 รวี วัน เดือน สิบ เดือน สิบ สาม จึง ขึ้น ชื่อ ถือ เรื่อง กระ เคื่อง นาม
 งาม ด้วย ชุบ เกด้า ย้อม กระหม่อมชู ครัน ยาม เคื่อง เบื่อง มาท สิกาด โทษ
 ไช้ แดน โหด ชัด ชำ น้า ชก สู้ มีมิตบี่ สิ้น ทุก ประค
 จน อุด อู่ เพียบ ล่ม จม ล้า เดชะ ผด กตัญญู นัน ชู ช่วย
 กับ ศักดิ์ ด้วย นัน เบน ก็ อุปถัมภ์ ขาด หัน อำ พื่อ ระระอ่า
 กุศล นำ ชน นระสละ เคื่อง จึง ทรง คำ หรี ถึง ความ เมื่อ ยาม หลั่ง
 มี รับ สัก ทอน ถาน มา ตาม เรื่อง จะ กราบ ทูล ให้ ประจักษ์ ไม่ ยัก เยื้อง
 ซึ่ง จะ เป็ดทอง หรือ มิ เป็ดทอง สุด แดใจ ที่ รอ รัง หวัง จะ ให้ ประมุข เพิ่ม
 เหมือน เช่น เดิม ถือ กัน สิ้น ไหว จึง หนอง นิด ผัก เดือน เดือน ไป
 เห็น มาก โทษ จึง จะ ล่ม นิยม ยอม อัน แอหนัง ทำ เรือ จ้าง อย่าง เช่น ครวดี
 นัน ทำน ชัด กุ คง จะ จง ทยอม ถึง สัก หมั้น พระวะธำ ขวางยอม
 ก็ ประยอม จิตวิ จง อยู่ คง งาม ที่ ฤทกระหม่อม ทรง ตรอง ด้วย นัตนิน
 เกรง พระชนม์ นัน จะ เกิน กำหนดห้าม เบน ประจักษ์ ศึกษ กชื้อ ความ
 พิกัดห้าม ความ คู่ สู้ สืบ พยาช ประการหนึ่ง ถึง จะ สู้ สงคราม เก้า
 ก็ ไม่ เพราะ เกด้า คดอง ทำน องหาญ จึง รับ รัน ชน ไป ให้ ทน การ
 แต่ ชนมาน ยัง หนุ่มสาว คราว รื่น รวย แม้น ทราบ ลง ตรง แท้ แน่ กระนั้น
 กระ หม่อม ฉน ผู้ ไป เล่น ก็ เห็น ด้วย ว่า นาง ได คง ไป ไม่ ได้ ถม ขวดย

ก็ขอ ขวดย ลง ให้เห็นเป็น ใจ ดี เจ้าข้า เขย หึง โต ขย่ำ ใจ ดี
 ไม่ ทน อ้อ ก็ ให้ ปรี้ง ถึง ข้าง ที่ นั้น และ แน่ แท้ ว่า ยอด กระษัตริ
 ถูก หลาน มี จะ สอน ใหม่ ให้ ใจ ถอย ซึ่ง ทรง ขยาด คัด ขาด เรือง ขว
 ก็ บุษมา ที่ ไหน นี้ มี บ่อย บ่อย ปรภาษครัดค้องขัดความไปตามรอย
 ไซ้ พัน ฝอย หาคะเช็บให้ เหน็บ นม ซึ่ง ทรง ศรัทธา เขา ผ้านั้น ทำ รง
 ค้อง ประสงค์ เช่น ห่อ ครั้ง เดือน แจ่ม ทรง สดะ มัจฉริยะ ไม่ ประ แกม
 ค่อ เดือนแรม จึง จะ ค่อย ไปโมทนา แพร คำว่านั้น จะ ทำ คัมภีร์ รัต
 จะ ตั้ง ศักดิ์ ะฐิฐาน พาน พบ หน้า จะ เกิด โหม ขอ ให้ งาม ตาม เจตนา
 เหมือน หนึ่ง ผ้า ห่อ มั่น พัน คัมภีร์ อย่า ให้ หมอง ถอดอง วา ยุพา พาศ
 ขย่ำ รู้ หวาด ไหว ทรง อยู่ คง ที่ ประดา ยาก บริจาค ได้ ตาม มี
 กุศล นี้ ขอ ถวาย ได้ มาท มฤ ขอ ให้ ทรง พิญโญ ยิ่ง รุก สิ่ง ศุข
 ชื่อ ว่า ทุกข์ เคือง ระคาย จง หายสูญ ถ้วน หน้า ข้า ถอดอง ส่นอง ทูต
 จง เพิ่ม ภูต สิ่ง ศุข ทุกหน้า อนงค์ ซึ่ง จะทรง เครื่อง พระ ถอด อภิเษนา
 ตาม ดำเนา ถิถินนั้น ณั้ ต้องประสงค์ นั้น พระถอด มิได้ ปรอง ดอง นาง จง
 พระ ถอด หอง คุณ ศาสตร์ จึง อาจ จร ที่ ต่อ ไป นั้น ไฉน ไม่ทราบ เรื่อง
 ประทานโทษโปรดอย่าเคืองว่าทุกถอด ไซ้ จะหวงหวงไว้ ให้ ทรง วอน
 จนต้อง ผ่อน ตาม ทำเนียบเปรียบขุขึ้น เป็น เหลือออกที่ จะยกว่าพร ณั้แจ้ง
 จะ ชี้แจง ทูต ถวาย ไม่ หมายถึง เห็น แล่น เทวศ ของ เนตร ทุก เข้า เย็น
 จะไปถ่อน เกรงจะเคือง เบื้องบาท เคย ร ๕๔ คำ

เพลง ยาว เก้า

๕. ชนงศ์ ในได้ พ้าไม่ หาเหมือน
 ผัน ผยอง ต้อง เลื่อน ลง สู่อุรา
 ให้ต้อง จิตร เคือน สวาศ ดัง วาสนา
 แต่ บ้าง มาแม่น มั่น สักัญใจ
 กำศรต สวาศ เพียง ออก ข้าจะทำใน
 อัน อยู่ ใน นก สี่ ทนตร
 ให้ ประหวัด ครัน คร้าม สยด สยอน
 ก็ จะ ช้อน เกสรไป เวียน ชม
 หวัง วิโยค ด้วย ทาโดย จะใคร่ ส้ม
 ดัง ศร คม กรม ร้อย อูรา เวียม
 อัน พินันตพร ทราบเนื้อ นีเหลือ เสียม
 มิได้ เทียมทาง สวาศ จะขาดใจ
 จะ กล้า สู้ เสียด ชีวิคด้วย พิสมัย
 หย้าหรันได้ ดวงสวาศดี เพราะ อาจอง
 แต่ เกตุออก การ จะไม่ เส็จ สัมประสงค์
 ถ้า ณรงค์ เกิด จะรอนให้ อ้วน แรง
 จึง ยาก รัก ยาก ฤทธิ ทั้ง คิถ แดง
 ยาก จะแจ้งให้ เจ้า เขื่อน เสมือน ครอบ
 พี่ เตชะ แต่ อักษร มา วอน ถนอม
 ครัน รู้ ว่าเชษฐา ยอมไมตรี กัน

ดัง อับศรสุราฤทธิ แก่ดัง นิต เบือน
 จำ ทรง ลักษณะ วิไล ประไพ พิศ
 ได้ อบ รณ สม สนิทวนิดา
 จึงไม่ วาย ถวิลถึง คำนึงนาฏ
 จะได้ ควณ บุษบง ที่จง ฤไทย
 แสงฤก เหลือประมาณ จะผ่านข้าม
 แม่น รศ สุมาลัยงาน ขั้ว ลง สวาศ
 นี สด เออม สด ออก กำศรตโคถ
 มิได้ วาย วัน หน่าย นึก นิยม
 ถึง พิศม ศร ก็ นหอน จะเจ็บ เทวศ
 เหลือ ดำรง ที่ จะจง น้ำใจ เจียน
 ถึง หย้าหรัน วัน เห็น ระเด่น คู่
 ล้วน พระน้อง มิได้ ปรารถนา ฤไทย
 จะอาจบ่างอย่าง ระเด่นให้ เห็นหาญ
 ก็ สวาทับ จะได้ อับ ประมาณวงษ์
 นี ยาก ใจ ด้วย อยู่ ใน อาญาจักร
 ยาก สิ้น จน ชื่น สวาท วิหาร แสง
 หย้าหรัน ดังความเพียร แต่เขียนผ้า
 พระน้องแก่นด้วยไม่แจ้งเพราะแปดปดอน
 นี คง นาม อยู่ จะ ขามไม่ ควร คิด

อย่าเป็น บิด ว่าเป็น คุตุนาหงัน เหมือนนกถึงชาย จรให้วายเป็น
 ขอเชิญ ขวัญเนตร น้อง ตรีกตรอง คุ ไซ้ จะ แต่ง ถิ่น พ่อ พอ หลงไหล
 พี่ มีให้ อัมพรยศ อุดม เจ้า งามเลี่ยม เทียมสุวรรณกำรุ
 จะ ควร คุ้ แต่ กับ แก้ว มณีดวง ทั้ง ประยรรยงค์ ยิ่ง ทุก สิ่ง พร้อม
 ส้ม เปน จอม ธนงค์ นาง ระวางทอง มี จำเริญ ก็ไม่ ร้างไป ท่าง ทรง
 จง หนัก หน่วง ชั่ว ฤทัยอย่าใจเบา หวังปลุกรักไว้ เปรี้ยว เพราะถั่วร้าย
 จะ กรำ กราย ก็ต้อง เกรง เจ้า ของ เขา คึง พระนุช บุษบา คาหาเนา
 นาง ได้ เสรี ก็เพราะ แค้น เสียตาย วงษ์ แค้น อีเหินา กุเรนไปหมั่นหย้า
 ได้ จิน ตหาว พิสมัย แล้วไหล หลง คาหาเกิดไทย พาดเปนการ ณรงค์
 เพราะ ชิงองค์ บุษบา ในธานี นี่ แด พระใจ ชาย นี หoday จิตร
 ก็ ควร คิด แล้ว ที่ ถัดไป เขา ตัวหนี ด้วย เห็น เช่น เปนอย่าง แต่ ปาง นี้
 อัน คำ พี่ไซ้ เช่น ระเด่น ดวง พี่ รัก จริง แม้นใคร ชิง ตุนาหงัน
 จะ ขอ ประจัน พันธู จน สู่ สรวง นี่ เปน ณรงค์ ร้อนใจ อยู่ ใน ทรวง
 ยาก จะ ถ่วง ถ้าง รัก ที่ หนัก แด มั่น ยาหยี เจ้า มี เม็ดดา บ้าง
 ช่วย ฝนฉาย เลียน อรุणงค์ ให้ห่าง แห ด้วย รศ วารี รัก อย่า ชัก แะ
 ถ้า รับ แน่ แล้ว จง เลียบไม้ตรี ง่า จง เห็นจริงเกิดขึ้นน้อง จำของสาวศรี
 ลง กระดาษ มา ด้วย แค้น เด่นหน้า พอให้ ทราบ ด้วยสมรไว้ ก่อน คำ
 ต่อได้ แล้ว จึง จะ รำ ให้ เห็น เขย

๒ ไต่ยถภักตฤตถอบประโคมขวัญ
 คึง บุษบัน ถอย พัว พภาโดย นวด ถอย ผ่อง ศรี ตรี วรรณ
 เมื่อ แยม แยม เตือน จิตให้ พิสมัย งาม องค์ งาม ทรง บรรจง จริต
 งามเลี่ยมเลี่ยมกระบวนยวดยุทธไทย

งามในยนา น้อง ต้อง สบตา
 สุด ดังเกต มิตรจิตร ขนิษฐา
 เอา อาญา หักใจ อาไธย รัก
 ให้ รัญจนใจ สมนาน เหลือ หาญ หัก
 ถวิลงาม ความ รัก ทุกคืน วัน
 ให้ ทราบน้อยหนึ่ง ว่าพี่นี้แสนกระสันต์
 เปน นิรันดรมิได้ ขาด สวาศ์เลย
 ใคร จะ ช่วย สิ่ง วิคก นะ ออก แอ้ย
 จน ถ่ม เถย สิ่ง สุข เพราะ ทุกข์ ใจ
 แค่นี้ นิ่ง ทอด ถอน ฤไทยใหญ่
 ชดเนตร นองในยนา เนือง
 ก็จจะคลายใจ กำ ศรต ค่อย ปลดเปลื้อง
 จะได้ แค่เครื่องเกรียมกรรมอารมณ์ตรอม
 ยิ่ง รื่น เตือด ถูตมั่ง บำรุง ถนอม
 เปนไซ้ ใจไม่ผอม ผิด รักตรา
 เมื่อ วัน เข้าเฝ้า ศรี บัศหรา
 เสน่หา บั้น บ่วน รัญจนใจ
 มิได้ วาย ภัย คิด ที่ พิธมัย
 แค่ ตามไปไซ้ บณ จน กลับ มา
 จึง ค่อย ผ่อน ทุกข์ เทวศ์ ถวิล หา
 ครั้น ถึง วัน ถุภพพา จิวาห์ การ
 จึง ถ้าง คิด ถอบ ถัก ทำ หักหาญ

ศรศวาศ์บาดอารมณ์ด้วย คมเนตร
 แสน รักวัง สมน ร้อน อรา
 แต่วัน เห็น มา ก็ ให้ฤไทย หวน
 ยาม นอน ยอ กร ก่าย เกย รักตร
 ทำไฉน จะได้ พร้อง ส่นอง ถ้อย
 ด้วย ร้อน กระมด พันที่จะรำพรรณ
 ก็ เห็น ที่ชี้วัน จะ พถัน ม้วย
 ที่ เคย ชื่น มิได้ ชื่น อารมณ์ เซย
 ยาม ถิน ถิน เทวศ์ ถวิล หวัง
 ทั้ง ผิดรักตร หมองมอมอมอาไธย
 จึงหักห้ามความสวาศ์อย่ามาทหมาย
 อัน ปอง แก้ว จักรพรรดิ จารัตเรือง
 ยิ่ง ห้ามใจ จะให้ จาง มิ ท่าง เหลือ
 ดู ฝ่าฝืน ถิ่น กำศรต ถอดอม
 จะทานเทียบเปรียบปรายคล้ายอิเหนา
 ได้ เห็น โฉม พระ น้อง นุช บุษบา
 ครั้น คั้น กลับ ดิการวังให้ คดลัง จิตร
 กำศรต แสน ธรรมาโสกาไธย
 มะดีหวิ ว่า จะ ช่วย ชุระ ร้อน
 ก็ มิได้ เสรีจสม ภิรมยา
 เพราะ เสรีเสีย ฤไทย เปนไซ้ จิตร
 ก็ได้ ชื่น เซยโฉม ประโคม ถาญ

โอ้ ประมาณ เหมือน ออก วิตถรอม ไม่ หยั่ง เห็นใคร จะ เป็น มะดะห์
 จะ ช่วย พี่ให้ เสรีจตุร อารมณฺ์ ถนอม ครั้นหาญปานอิเหนาเข้ามปลงปลอม
 มา พาจอม ส้มรไปดังใจ จง ก็ ชัด ด้วยคุหา ที่ อาไศรย
 เห็น จะไม่ ส้มคิด เหมือน จิตร ประสงค์ แม่นได้ ชื่นเฮย นื่อง ประคอง องค์
 ถึง จะ ปลง ชีวาลัย ก็ไม่คิด ยิ่ง อารณฺ์ ร้อน อุรา นกัหนา นกั
 โอ้ ว่า รัก แรม สมนาน สงสาร จิตร เพียง เขย เทวาวาฤทธิ
 จง ช่วยให้ ได้ ดินทิ ชิต เฮย ชม เหมือน หนึ่ง องค์ อนิรุทธ กับ อุษา
 เทพยเจ้าเมตตา มา อุ้ม ส้ม จะ บิรมเปรม บริดาใน อารมณฺ์
 ที่ เกรียมกรรม ฤาไทย ทุกข์ จะสุข สบาย จงเห็นออก วิตถรอม เกิดจอม ส้มร
 ช่วย ดับร้อน รนใจ พี่ให้ หาย อย่างคิด หมาง หมอง ช้องคำ ระคาย
 แม้น ว่า สาย สวดดี พี่มี เมตตา ก็ จะ ม้วย ด้วย แค้น เฒ่า หุ่น
 นิจาเขย โอ้ จะ สุข สัน วาสนา ตั้ง ฝ่าเพลิง เริงโรจ ไซตนา
 เอา ชีวา แดง รัก หักโกยโกย ขอ ร่วม รัก ร่ม ร้อน ส้มร มิตร
 ร่ม เขยเฮย ชิต พิลัมัย ขอ ร่ม ชีพ ชีวัน คง บัดโดย
 มิจำไกล ก็ไม่ ร้าง ตัก นาฬิกา ส้มรพลึง ศฤงฆาร บวิวาร ยศ
 พี่มอบ หมดให้ เปน สิทธิ ขนิษฐา ไข่ กด้าว แกดั่ง แง จัก วิจนา
 เปน สัจจาใจ จจริง ทุก สิ่ง แดง ถ้า ดนเทห์ เดห์ พ่อ ที่ ช้อไหน
 จง ชังใจ คุให้ ควร อย่า ค่อน แหนง อัน เรือง รัก ฤกษินี ชั่ง ชี แง
 อย่าพวยแพร่งความดับ จะอุประมาณ กระดาษเขียนถายลักษณะอักษรต้นของ
 พี่ เทียบแทน แผ่น ทอง จำของ ดาว แม่น หยั่ง เห็นใจ จจริง อย่า นิ่ง นาน
 จง พยายาม ให้ ประจักษ์ เรือง รัก เขย

๓ ขนิษฐน้อง สอง สุตา วรา โดม
 งาม ประโดม ถาญจิตร พินิจ ทรง
 ไนยนา ค้าง ชิ่ง คดิ่ง หดง
 จะสรรพนงค์เข้ามา เปรียบไม่เทียบเทียม
 งาม จริต คิต จระอน ที่ อาย เหนื่อยม
 ที่ เสี่ยงม เติ้มม ถอด ชำเลื่อง คม
 ก็ ปอง รัก ขนิษฐน้อง ทั้งสองดม
 ยิ่ง เกรียม กรมใจ สดวาศ ไม่ ขาด คิต
 ทุก คื่น คำ คร่ำครวญวิญจวน จิตร
 เห็น สุดฤทธิ แดน ยาก จะ พาก เพียร
 เจ้างาม ทรง สาระพวงคังนาง เขียน
 ไม่ ผิด เพี้ยน พิมพ์ ประพาย ณะมาย กัน
 พึ่ง ผุด แผ่นดิน อยู่ ใน สระสระรก
 มี จักร ผัน กัน หม่ ภมรเมียง
 ไม่ หาญผ่า สาคู ต้อง หลบเลี้ยง
 จะ อูบมาย บ่ายเบี่ยง ให้ สุดที่
 จะ ผ่า จักร ที่ ถ้อม รอบ ขอบ สระศรี
 มา ยัง ที่ พินาทอง ประกองเซย
 สัก ทาน ทน เสน่หา นิจาเฮย
 ที่ สิ่ง เคย ขาด ขึ้น ทุก คื่น วัน
 พอ เกตุ้ม หดับ ก็ เพ็ด ฤเมธผัน

ดั่ง ดวง จันทร์ แจ่มพ้านภาไพยม
 ยิ่ง พิศ ก็ ยิ่ง คิด เสน่หา
 งามสมศักดิ์ กระจ่าง ประยรรจง
 อัน เขวถักชนภานี้ศรีสมร
 พินาง งาม ทรง ประจง เจียม
 คัง แต่ วัน ที่ ได้ ยดภูมิธ ภาคร
 ให้ ดั เว้น วิญญา ร้อนอารมณ์
 คณิง นึก ครึก มุ่ง บำรุงสงวน
 พี่ หวังเซย สมน้อง ทั้ง สอง มิตร
 โอ้ สอง ศรีสมบุรณ ประยรร หงษ์
 มารยาต ยิ่ง ระเบียบ แพนเนียน
 ดั่ง อุบล มณฑาทิพย์ ทั้ง คู่
 ถิ่น พกา พึ่ง ขจร สาคู คั่น
 อัน พี่ พี่ ประเทือง ภูมิวิธอน
 สัก แวด เว้นแต่ ไกลไม่ ไกลเคียง
 ถ้ำมั่นเหมือนสุราฤทธิสิทธิศักดิ์
 กระจ่างกร เก็บ อุบล จงกณ
 นี้ สุด ฤทธิ สุด คิด เห็น ขัดสน
 มิ ได้ ศลาย วาย เทวศ ถวิล เถษ
 ยาม นอน มิ ได้ นิ่ง แต่ ถัด ถัด
 ว่าแนบต้องทราวมสงวนชวนจ้าน

หอง ตำหนัก คดั่ง ไกล ไม่เป็นนอน จะเปรียบปรายคล้ายพระอรุณจวนจิต
 เมื่อ ค้อง วิทยา นื่องสองสมร ไม่ อาโดย ใน สุรางค์ แด นคร
 ผู้ สัจจะ ไป สม สอง ไค้ครอง กัน เป็น ตาม ขนย เขยชมภิรมย์ สมาน
 แสน ตำราญ ปาน ไค้ เสวย สวรรค์ จน ทหาร เขา ฅณู ชีพ ชีวัน
 ก็ ควร บรรโดย แล้ว ใคร แคว่ คาย อัน พ้อง สอง มิตร ขนิษฐนาฏ
 แม้ ไค้ สมสองสวสดีดังมาทหมาย ถึง ว่า ใคร จะหัก หัก ชีวัน วาย
 ไม่ เสียดาย ด้วย ว่า สม ภิรมย์ รัก จง เห็น ใจ เกิด ว่า จง เสน่หา
 ผู้ มัณเฑียร ที่ จะ ทาน เหลือ หาญหัก แต่ ว่า พึง คึง ทรอง จนหมองภักทร
 โอ้ ว่า รัก แรง ร้อน ไม่ ผ่อน คดาย ขยเขยมิตร ขนิษฐ นื่อง สอง สมร
 ช่วย คับ ร้อน รุม ฤไทย พี่ให้ หาย ไม่ ควร หมางหมอง ข้อง คำ ระคาย
 นี่ แน่ ด้วย สวสดี พี่จะ ชี แจง อัน ขรรคมดาสดิ์ ทรม กำดัด
 ก็ เหมือน พดอย เพชรรัตนจรัสแสง ถึง ถึง ชาติ ชาติ คำ รากา แพง
 ก็ ควร แต่ง เรือน รอง ด้วย ทองอุไร จึง งามเลิศเพริศ พร้อมนระจอนสวสดี
 ใคร จะอาฯ คิณ นินทา ไค้ จงตริภคตรองคฤเกศ นื่อง อย่า แหนง ใจ
 บุราณ ท่าน ว่า ไค้ นี้ ควร พัง ซึ่งชักทำเนียบเปรียบปรายมาหลายข้อ
 ไร้จะ พ้อ ถวง ขนิษฐ อย่าคิดหวัง พี่ พร่ำ พร้อง สว สวสดี โดย สัจจ
 เจ้า จง ตั้ง ใจ ทรอง ทั้ง สอง สุภา พี่จะ ถนอม ถอดอม รัก นำรุ่ง สงวน
 ให้ สมควร ด้วย ประยูร ยศดา อย่า นึก แหนง แคว่ ดัดย ที่ วิชา
 จง ร้าง ตำรา สมอง โดย คดอง รัก แม้ ทราบ ดำรัสเรื่องอย่าเคืองเขย
 จงเปลี่ยนตะไบมาให้เป็นสำคัญประจักษ์ จะ ได้ เขย ชม พดาง พอ ต่าง ภักทร
 อย่า หน่วง หนักสาย สมานเนิ่นนานเฮย

๕ ด่าน สัญญาว่าไว้ อย่าให้ทอดลง ได้จดหมาย บรรทุกจากกรุง
 ให้ส่งคง คำสัตย์ปรี ฎีญาณ ถึง มาท มั่น นาน ไป ไตร ไร่ ปดิม
 ก็ อย่า ถิ่น เรื่อง รัก สมนักสมาน ที่จริง ใจ นั้น จะ ให้ จริการ
 จึง สู้ หาญ หัก ดวาศ ใน ราชทัณฑ์ ไม่เกรง ผิด คิด ขาย เสียตายภักตร์
 เพราะ ว่ารัก จะ ใคร ร่วม ภิรมย์ ขวัญ เสรี ฤไทย มิได้ ขึ้น สักคืน วัน
 แสนกระศัลย์ โศกสมรอาวรรณ ครั้น คิด ยาม เมื่อ ได้ ยด วิมล โฉม
 ยิ่ง เสรี ไทรมนัส ร่ำแต่กำศรวณ ไม่ วาย ตริภัก ถึง คณึง นวต
 ไซ้ ประมวณเหมือนหนึ่งอุณากรรณ ได้ พิเปรย เขย ชิด สนิท นม
 จน อิง แอบ เนื่อ นื่อง ประคอง ขวัญ แต่ จำ จน จึง ต้อง ชิด ที่ อักจรวรย์
 ก็ อย่าง กัน กับ ชกวิตก ตรอม ถึง จะ มี อิตติวี เปน ที่ ขึ้น
 ก็ ไม่ รื่น เหมือน ถิ่น ประทินหอม ยิ่ง คิด ยิ่ง กำศรต แต่ อุด ออม
 สู้ ถนอม ใจ ผืน ทำ ขึ้น ภักทร อัน รศ ดธา ของ ยัง ปอง ถกิด
 ครั้น คั่น กิน สด พาณ ต้อง หาญ หัก ให้ รื่น ร้อน รุม อรุา หนักหนา นก
 เพราะ ว่า รัก มิได้ สม อารมณ ปอง จะเปรียบปรายเล่าก็ คล้ายอุเชนดวาส์
 เขา ของอาจ ไป ภิรมย์ ประสมต้อง ทุก ราตรี สนิท นม แอบ ประคอง
 ถึง เจ็ด ปี บ่อย ปอง ประคอง เขย จน เขา จับ ตัว ได้ ให้ สังหาร
 ไม่ วายปราณ ก็ ได้ ร่วม เรียง เขนย ช่าง อุด ความ เด่น หัก ได้ กระไรเลย
 นิจา เขย อุด เรียม ก็ เทียน นิทาน ถึง จะ ต้อง โปย ไภย ก็ ไม่ ว่า
 แต่ ขอให้ ได้ สดมา มา สมน สมาน จะ สู้ รักษา สัตย์ ปรี ฎีญาณ
 ทนทาน ทุกข์ เทวศ เจตนา อัน ร้าง นาง ก็ พอ ห่วง อารมณ หัก
 แต่ ทน รัก นี้ เห็น สู้ ต้อง มุสา อย่า เคือง เลย เครืองเคย เปนธรรมดา

หน้า ๘

วชิรญาณ

ใช้ จะ ว่า พ่อเล่น เช่น ชาย พาด แม่น น้อง เห็นใจ บ้าง จะ ยัง ชั่ว
ไหน จะ กลัวความ ดาว แด ร้าว ฉาน ไหน จะ นิติ ด้วย นิติ มิควร การ
ไหน จะ ทาน ทน รัก สลัก ทรวง เพลน หลาย ทุกข์ เข้า ประทะ ทุระ พี่
เพียง จะ ตี คน ค่าย ให้ หาย ห่วง ถึง กระนั้น แล้ว ยัง เห็น ว่า แดดัง ดวง
มิ ควร หน่วง ก็มา เหนียว ให้ เหนียวใจ นี่ แน่ มิตร เจ้า จง คิด ถึง คำ พร้อง
แม่น ได้ ช้อง เกตุ อัก จะ คิด ที่ พิสมัย เหมือน แดดัง พี่ จะ ให้ มี แต่ กรม ฎไทย
ด้วย จะ ใคร เชย ขิด เพลน นิการ กำหนด ใน ตาม เดือน พี่ เคือน สมร
ขอ เชิญ จร จาก กุ ไป สู่ สถาน อย่า ถิ่น เอย เอย เพลิน ให้ เน้น นาน
อย่า กัด บัด พาด กัด บัด พ่อ กัน พอ แรง ออก เอย เมื่อ เคย เห็น เช่น ประจักษ์
อัน รัก พ้อง ต้อง รัก นั้น มัก แดดัง ครั้น คิด คั้น คำ สัตย์ ก็ คัด แปลง
จึง แดดัง รัก ร้อน ไว้ สอน ใจ แม่น ซาคี นี้ ไม่ เสรี จ สม อารมณ์ มาท
จะ ขอ ปอง ครอบ สวาค ใน ซาคี ใหม่ จะ พาก เพียร ไป กระนั้น คุ่ม บัด โดย
กว่า จะ ได้ สม คิด เหมือน จิต รง เมื่อไร น้ำ บาง กอ กน ห้าง เพลน แปลง ปลัก
อัน ความ รัก จึง จะ เชื้อน เลื่อน หลง แม่น ชาย ไต ได้ เพลน คู่ ครอบ ธนงศ์
นั้น และ คง ขาด สวาค ซาคี นี้ เอย

๕ เพลน น้า แค้น วัฒน วิกต ไชย อัก เอย ช่าง ระกำ ชั่ว ฤๅไทย กระไร เอย
ก็ ย่อม เคย หรือ ไม่ เช็ด ขยาด ความ นี้ ควร คิด พิสมัย อย่าง ไหน ขอ
ก็ ได้ ขอ เอย แล้ว ใจ ที่ ไม่ ขาม ยัง แค้น ชื่น ฝัน รัก ทรไป รัก งาน
พยายาม อย่าง นี้ ชะ ตี จริง แต่ ยัง เขียว ติ เสดา บัญญา คิด
ได้ คัด จิต รง เขา เอย ก็ เพราะ หญิง ต้อง หัก ห่าง ทาง เส้น หั ประเว ประวัง
จน สู้ นิ่ง เกรียม กรม ระทม ใจ อนิจา ออก เอย เมื่อ เคย เจ็บ

ขึ้น แผลเดิมยัง อยู่ติด หากคิด ไม่ ค่อ การ เกิน จึง ได้ เห็น ห้าง อาไถย
 รั้ง อายใจ อายหน้า ระอา รัก ดังสารใจ เมื่อ ยามครวญ รัญจวน ห่า
 แล้ว ชังใจ หนอ ที่ ถัดเข้า หาญ หัก เสียตาย เพียร ที่ อู่รำหี สามิภักดิ์
 หน้า คั่น นัก หนองใจยัง ไม่ เจียม เขอ ก็ เปน ชาย ชาติ นิลลาด เนติยว
 แต่ครั้งเดียว ก็ คอว์ จำ ไม่ จำเจียม นี กระไร มิ ได้ จักกระดึ กระเดียน
 แต่เวียน เลี่ยม เต้นไฟ แพ้ โภย คัว ไซ้ จะ ชัด สัตว์ เปน ที่ ชื่น
 นี สันอื่น แล้ว หรือไร หน้า ใคร หัว จะ เอา แค่ ใจ รัก เข้า หัก กัด
 เหมือน ชาย ชั่ว ไซ้ ชาติ ปราศ ปรีชา แต่ นาง หนึ่ง พัง จะ คล้าย กำศรวต์ เสรี
 มา ช้า เข้า เปน ต้อง ตาม เอลงามหน้า รู้ว่า ชุม ที่ ยิง หวานพานพิชา
 เหมือน ร้อน มา ไม่ อาย น้ำ ช้า ถึงไฟ เมื่อ ยัง ทานทกขัณฑ กระมดหมอง
 ด้วย ที่ ปอง ไม่ สม คึก รือ คึก ใหม่ เปน ต้อง ร้อน แรม รัง ครึง ฤไทย
 ชะกระไร ใจ เอลย เอลย ตาม มี แต่ ครอบ ออม ไว้ อาไถย คิด
 อยู่ เปน นิจ ก็ เพราะใจ ไม่ พัง ค้ำ ที่ เห็น ได้ สิ มิ ไป พยา ยาม
 มา มุม มาม มุ่ง สัมค ไม่ รัก กาย แม้น มาท สวาศ อื่น จะ ชื่น บ้าง
 ไม่ เนิบ หมายแล้วคงสมอารมณ์ หมาย นี ยัง รัก ก็ ยัง จัก จะ ดิน ตาย
 ได้ แต่ อาย กับ แต่ ออม คร่อม ใจ เอง ก็ ยัง แต่ จะ เหมือน เช่น ครั้ง เปน ไซ้
 เห็น นานไป คง เขาเยาะ ไม่ เหมาะเหมง เฝ้า เวียน สอน ใจ คัว ให้ กัด เกรง
 เปน นักเลง ดีเสีย ได้ ไม่ รู้ ที่ ตั้ง หนาม เหน็บ เจ็บ ยอก อยู่ ใน ออก
 ทวาม จิตก ก็ อย่าง กัน กับ บัณห์ เมื่อ จำ จาก จินตหวาไป ราว
 พระ ก็มี แต่ กำศรวต์ สดุด ใจ ครั้น ปอง นุช บุษบาหนึ่งหวัด เจ้า

ก็ ข้าเศร้า โศกหนัก เพียง ตักโษยย์ จึง คิดการ หาญหัก ถัก นาง ไป
 ได้ ขึ้น ฤาไทย ส้ม โอง ดอง รากวี เวร วิบัติ ให้ พัดติ พราก จาก สมร
 ผู้ ญูจร แสง หาย หาย ทุก คำ เข้า เกรียม ธรรม ไม่ สมประดี
 จน เข้าบุรี ภาวถึง ตั้งแต่ ครอบ ยัว ข้า ไป เล่นหา วิชา ประหมัน
 ก็ โศก คัดยจน ฆิต รูป ชุ่ม ผอม ก็ อย่างกัน กับ วิตก ใน ออก ออม
 พังกลายครอมด้วยเพราะ แหน่งแสงใจ ควร หรือ ช่าง กล้า เข้า ผ่า รัก
 ก็ ทุกข์ นก หนัก จิตร ด้วย พิลมัย ถึง ได้ เขย ก็ พอ ขึ้น รื้อ คิน โศก
 ก็ เศร้า ใจ อยู่ ทุก วัน เพราะ วัณจวน ยัง มี หน้า ข้า หาญ ใน การสวาศ
 มาหมายมาทนิษฐ์น้องประของสังคน เป็น ดอง ทุกข์ ดอง เศร้า เข้าประมวญ
 ขอ นี่ควร แก้ว หรือ ใจ ชั่ง ไม่ คิด เอา แต่ รัก แถ ออกทั้ง เป็น ตั้ง หน้า
 ยิ่ง กว่า ว่ายัง เด็ก กระ จูรีต เห็น ไม่ สม ธรรมณ บอง ทั้งสอง มิตร
 อัน ชอบ ฆิต ก็ ได้ รั่ว ไว้ เต็ม ใจ แต่ คำบุราณ ท่าน ว่า อุดาห์ ตรึก
 จะ สม นึก มัน คง อย่า สงได้ย จึง จะ ผู้ ทุกข์ ครอบ ออม ฤาไทย
 เพียว ไป อีก สัก ครั้ง เช่น หลง เอย

๖ แฉ่น เทวศถาวิต ถึงหนึ่งสมร ให้ คำว ดัน วิญญา ด้วย ธรรมณ
 จะ นั้นอน ก่อน ฤาไทย อยู่ ไม่ รั่วาย ครั้น คิด ความ เมื่อยาม รื่น ก็ ขึ้น จิตร
 ครั้น คิน คิด ข้าง โขโยไทย ก็ ใจ หาย อูรา ร้อน รุน สวาศ ไม่ กลาศ กลาย
 แต่ โทด สาย สมร พี่น บิ เกิน มิ ได้ พาน พบ น้อง ส่นอง ถ้อย
 ต้องม้วน ม่อย ภาคร์ หมายระทาง เชน เพราะ เกรง ความ จึงต้องจำทำสเทิน
 เห็น การเกิน แล้ว จะ ก่อ รังเกียจ กัน เมื่อ แรก รัก ก็ ได้ว่า สัจญา มิตร
 คง จะ คิด ให้ เสรีจ สม ภิรมย์ ขวัญ ถึง ฉาว เรื่อง ก็ จะรับ ในราชทัณฑ์

แค ย่า หั้น เขม. ห้าง ระวาง เคื่อง พี่ อู่ลำห้ เขียร พากสู ยาก จิตร
 เห็น ขอบ ขิด จ้ง. ภิปราย ขยาย เรือง ก็ รับ รวยว่าจะ ช่วย ทุกข์ ประเทือง
 ค่อยปลดเปลื้องร้อนฤไทยคงใจเคื่อง พอเป็นเคราะห์พระเวรสร้างแค่บังหลัง
 ความชอบกลับ กลับ ซึ่งจึงกลายเกิดขึ้น ทั้ง ต้อง เหมนหมางเมียงเมียง เบือน
 เห็นความเขื่อน ก็ กลับชำระกำ ใจ โอ้ออก เอ่ยอนิจานวสังสาร
 แค ก่อนกวต. เราได้ทำกรรมใดน เคย พรากศักดิ์ ให้ พัด กัน หรืออันใด
 จ้ง. เป็น ไป ได้. คง นี้ เพื่อ มีกรรม เมื่อ จวน จะเสร็จ. สัมปองประกอบขึ้น
 ฤฯ คง คั้น มา ได้ ทุกข์ ถี่. ความช้า ดำระพัด จะ เป็นพิศม์ จนผิด ระยา
 ทุก เข้า คำ. มี แค. ตรอม. ขอม. หาโดย ครั้ง นี้. นະ. ชำ. อึก. ตักนิค
 ก็. จะ. ได้. สัม. กิต. ที่. พิตมัย แค. นี้. คง. แค. จะ. โศก. วิโยค. ใจ
 เหมือน. หมาย. ไม่. สุก. มี. จะ. ถือ. สม. จะ. เปรียบ. ปราย. คดำ. อี. เหนียว. ลักษณ
 เมื่อ. แรม. รัก. ร้อน. ฤไทย. จะ. ไกร. สม. แค. นั้น. เห็น. พระ. ชั่ง. นึก. ศรี. กนิม
 จะ. หั่ง. นอน. ร้อน. อ. รมณ. ไม่. สัม. ประ. ตี. วัน. ไหว. พระ. บน. ก. หนะ. ก็. มุ่ง. หมาย
 ได้. แบน. กาย. ขนิษ. ฐาย. หยี่ เอา. คำ. นั้น. ถัญญา. พา. ที่
 มะ. ตี. หวี. ก็. รับ. ศักย์. ฐัญญา. ณ ว่า. จะ. ช่วย. กว่า. จะ. สัม. อารมณ. มุ่ง
 ครั้น. กลับ. กรง. ก็. แด. ดั่ง. พ้อ. แค. พ้อ. หวาน แค. ตัก. เคื่อง. เคื่อง. ผัด. จน. นึก. การ
 แล. ว. กลับ. รวน. รอน. สวาศ. ขาด. หา. โดย พระ. ยัง. หม่น. หมอง. หมาง. ไม่. ห่าง. เหือด
 ก็. พ่าง. เลือด. คา. กระ. เต็น. จะ. เป็น. ไซ้ ประ. หั้น. เริ้ม. เกรียม. กรม. ระ. ทม. ใจ
 จะ. พัง. ไกร. ไม่. หยั่ง. เห็น. จะ. เป็น. การ ยิ่ง. สด. ฤไทย. หา. โดย. รัก
 ด้วย. แห. ดั่ง. หลัก. ก็. เป็น. คาว. ราว. ฉาน สง. สาร. นัอง. จะ. ต้อง. ทั้ง. ไว. นิ่ง. นาน
 จะ. มี. แค. ทวน. ทน. ทุกข์. ฤ. ใจ. ตรอม โอ้อ. ออก. เรา. สง. รม. ภา. ใจ. เดียว

ได้ขึ้นเฮย ตามสี่ วาตรี ถนอม ยังจำท่วงทีคำพ ประนมประพอง
 อัน ถิ่น หอม นั้น ยังคิด นาสารวย แม้น เบื้องหน้าถ้าได้ พบพานบ้าง
 เจ้า อย่าหมอง หมอง เมิน เขิน ขวย อย่าลืม ที่คำ สะอื้น อ่อน ระทวย
 อย่า ลืม ลัทธิ ซึ่ง จะ ม้วย ด้วย รักแรง อัน ฝ่าย พี่นี้ มิลืม ลัทธิ คำ พร้อง
 เปน ความ จริง สิ่ง นั้นยังอย่าลืมแกง แม้น แจ่มประจักษ์ พะม ในสารแสดง
 เจ้า อย่าแพร่พรายความ ไม่งามมักคร สงวน กาย สายสมรไว้ ก่อน นะเจ้า
 ถ้า บุญ เรา คง จะ ได้ สมนามศักดิ์ ทุก วัน นี้ พี่หนึ่ง ถึง น้อง นึก
 อาไฉย รัก สมร มิตร เปน นิจ เอย

๘ หัวงวิโยคโคกสรวอย ตะห้อยโฮย ได้ เห็น กัน เมื่อ วัน เด็ดจโดย
 เจ้า เข้ม โยย ออกอ้น อาตุร แต ได้ นึก นวด ว่า จะ ขวน ไป เปน เพื่อน
 ยัง อ้า เชื้อนอย ไม่วาง อารมณ์ แน่ ถึง วัน ไป ไป เตือน ก็ เชื้อน แะ
 ข้าง คิด แก่ ว่า จับใช้ มา หลาย วัน ยิ่ง ถาม เจ็บ ก็ ยิ่ง เจ็บ นั้น ดุจ จิต
 เห็น โรค ผิด ใจ จริง ทุก สิ่ง สรรพ ยิ่ง วอน ว่า ก็ยิ่งว่า ไม่รักกัน
 จะไปนั้น ไม่ ได้ แล้ว อย่าวอน ขวน พอ ขาด คำจ๋าตาเจ้ามาบ้าน
 เว้ง ทยาน ยอดใจ ให้ หวด พอ พานภพ เพื่อนชายก็ปราย ขวน
 ให้ ดู ขบจน แห่ มา แล้ว พา จร คาทาษ ด้วย ราษฎรมี
 วิถี เพติง สว่าง กระจางสมร ประชาชาย ถอยชาย กรายกร
 เห็น เจ้า จร เจียน ถือ ข้อมือ ชาย ถาม ขำว ได้ แต่ ตา ประสาร์ก
 นี่ใช้ หนัก จริงฤ พัง รือหาย จะใคร่เคียง เข้าไป ถาม เอา ความ ซา
 เกรง จะ ถลาย เปน วิวัฒ ไร่ชาติพาด เอย ก็ควร หรือ จะชวน ให้ ขึ้น รัก
 ไม่คิด ศักดิ์ เคย ว่าศักดิ์ นั้นสมถ์ถาน รัก จะทำ ก็ อย่าทำทูลาจร

นี่ ดันดาน หรือ จัง ดาน ฤดี เปน
 ไม่ขาด คั่น ไย จัง คั่น มา ให้ เห็น
 ถึง จะ เปน ก็ ไม่ เปน ให้ ถับ ตา
 ไม่ เห็น รัก พารัก มา ไล่ หน้า
 อัน ตั้จจา ตั้จจริง ทุก สิ่ง แสดง
 หวังเทศก์ ก็ ได้ เวทนา แห่ง
 จะ เอา เหล็ก ตัก แหง ไว้ ดู รอย
 อย่าควรร คิด เร่ง คิด ขยี้ น ถอย
 อย่าง น้อยใจ ใช้ ชาย จะ หิมน ชาย
 จะ ใช้ ให้ กาพัก อย่าพักหมาย
 แดน เสียตาย เพียรพาก ตั้ ยาก เย็น
 ไหน จะ ย้อน ซ้อน คิด ไม่ คิด เห็น
 ชื่อ ว่า มิตร มิตร เมื่อนั้น เช่น นี้ เจียว
 มุจลินท์ถัสระดานาน ไม่ ดาน เถลี่ยว
 ทั้ง หนาม เหนียวเกี่ยวจนหล่นหลุดยับ
 จะ งาม วิไลย कम ขำ คำ ขดับ
 จัง จะ นับ แล้ว ว่า หงษ์ นี้ วงษ์ กา
 กาก็ ศรีวิธาศ์ เสน่หา
 จัง ตาม พระยาเวณไทยไปฉิมพลี
 ก็ เมื่อ จิตร งาม รัก ใน บั๊กซี่
 แต่ง ทำ ที่ ยี่ ยอด ชัก ขวน เชย

ใช้ ว่า ชาย นั้น จะ เชย แต่ พอ ขึ้น
 หรือ จะ ถอง ตู ที่ ถอง วารี เบิน
 ได้ เห็น ใจ แล้ว ที่ ใจ อา โดย นัก
 พอ ใจ ชม ก็ ได้ ชม กิริยา
 ถึง เสีย รั ก็ ได้ ตู ประหลาด เนตร
 ไม่ แดง ใจ ที่ นี้ ใจ จะ จำ แดง
 มาท แม่น หยิง ไต ประไพพิ
 จง เจียม ใจ อย่า เส่ร้าง ใจ อา โดย ถอย
 นี้อธิเบียงอย่างตุเหว่า หรือ ยาวลัษณ์
 เสียแรงรัก ไม่ ควรรัก จัก เกิดอนคตยา
 ฉะกะไร เชื้อ ถ้อย ขรอย จิตร
 ถึง เสีย ชู้ ก็ ได้ รั เริง ชู้ เริง
 ประหนึ่ง หงษ์ หลง เถ่น ชลาสินธุ์
 เทียว ซอก ชน จน กา เข้า ถมม เกดฉิว
 ก็ ยัง แต่ จะ ระเบิด ผัดต จน ใหม่
 ถ้า ใคร โยน เหยื่อ ตรง ก็ คง รับ
 ฤ ใจ หวัง คัง โถม ธนงนาฏ
 เมื่อ หน่าย ใน กรุง กระษัตริ ภาศดา
 กรัน ได้ รั รัศ ภิมย์ สมนิท
 พอ เห็น นาย นาฏ ถูเวอร์ ก็ ยินดี
 ใน เวลา ทิชาวัน คนจรรพัส

บ้าง ปฐมนยาม ทรุคร่วม เรียงระนอย ไม่จาง ใจ ใน รศ ถึงวศ เคย
 นิจาเอ๋ย ชัย มา เหมือน นิตาน พาด ฤฯ จะ เห็น ตี แก่ ใจ อย่างไร อยู่
 ก็ ย่อม รู้ อยู่ ที่ เดียวว่า เปรี้ยวหวาน เมื่อ มี ศรี ร้า แล้ว ก็ สรวด ไม่ควร การ
 แต่อย่าประจานภักตร์น้องให้หมองนวล ไม่ รัก ตัว เคย ว่า บัว บงกชวิทย์
 ใน จังหวัด สิบสอง ไร่ จง ดงคน จะ คดี คดายชยาย แยม ค่อยามควร
 อรุณ จอม จะ ต้อง แต่ง จึง แบ่ง มาน มี ได้ เล็ก เคย คุนุด ทูรณเมะ
 ให้ รื่น บ่งม่ง ทะ เปน อาหาร แผลงกุ่มนี้ ว่า รุ รศ สุมาย
 ก็ ควร บาน กัดบ รับ สำหรับ เขย เชอ เมื่อ กบ หลบ ร้อน เข้า อาไศรย
 จะ แยม ให้ กบ กัด หรือ ไร่ เคย มา เรือน ถิ่น เช่น นี้ยังมี เคย
 จะ คม เคย ค้าง ดอก รศ กษณ์ เห็น ว่า จะ เปน แล้ว กัดบ หาย
 คด้าย ๆ เหมือน จะ ชัย แล้ว ยัง คง นี้ เพราะ รัก ร้อน รวน เหลือ ทาน ทน
 จึง นิพนธ์ ดาวแดง มาแจ้ง เคย

๘ ดาว ดัษย์ สุจริต ไม่คิด แหนง เห็น แล้ว ที่ ว่าจริง ทุกสิ่ง แสง
 ถึง มีแจ้ง มา ก็ แจ้ง ว่า รัก เรา นี้ ผืนอก ดอก กระจับ ขาวดัง เคย
 เห็น เขิง เขย ผิด กระบวน ถิ่นวน เจ้า ดู แหวม ความ ออก ที่ ถาม คดี เคา
 พี่ มัวเมา เล่น ห้อย พัง รุ นาง ก็ นำ สรวด ควร ฤกษ์ นี้ เบนต้อง ภักตร์
 ไม่ ทน คิด เคย ว่า รัก จะ เร็ว หมาง เมื่อ หลวย หุ แล้ว เขา รุ เรือง ระทอง
 หา ไม่ ร้าง รัก น้อง ให้ หมอง นวล อย่า ได้ แสง แสง ถัด ให้ นาว เรือง
 ก็ จะ รือ ฤฯ เลื่อง มกรี ของ คน สรวด เห็น คม คดี สมนาม ทั้ง จาม กระบวน
 เห็น คม ควร ที่ เปน ขาคี เชื้อ ชาววัง เห็น คม ทั้ง การม รับ ช่าง ถัดม ถอด
 คัง ระลอก ถัด ถอด กระบวน ผัง เห็น คม คำ ดาว พัด ที่ ดัษย์

นี่ สม หวัง แล้ว ชีเจ้า จึง เมามัน เสียตาย ชื่นเมื่อ ยาม เคย เคย สมร
 เสียตาย ที่ ทำ อดอัน ให้ รั้น ขวัญ เสียตาย รศ ประณีต พัก จน ยศ จรรย
 เสียตาย ชื่น เจริญ กระบวน ให้ ยล ใจ ยัง ไม่ ทน จิต จาง ใน ทาร เสน่ห์
 ดึกดั้น เรา่ ร้าย รัก ยก อย่าง ไหม ยิ่ง ดุ ก็ ยิ่ง เห็น ยิ่ง เปน เป
 เออ อะไร ยัง มา ก่อ ให้ ค่อ ความ ไม่ รั หรือ ว่า รัก พ้อง เปน ดอง รัก
 ไม่ เห็น ภักตร์ พี่ หรือ จึง รื้อถาม พี่ คิด เคย อยู่ จึง ขวด ไป ชม งาม
 ใช้ จะ ขาม เคือง ใจ หา ไม่ เคย ก็ จริง แล้ว ที่ ว่า พี่ นี้ มี มาก
 เปน แต่ หลาก ชม ดอง คอก น้อย เคย ที่ มี น หมา ย นั้น จะ กลาย ไป เปน เคย
 พี่ จะ เคย ไป กระนั้น สัก พัน นาง กว่า จะ ต้อง อารมณ์ เรา ข้าง เย้ายัว
 เช่น วันทอง สองผัว เบน ตัว อย่าง จะ ถนอม แบน กาย ไม่ ว่ายวาง
 ถึง ขุนช้าง จะ ชิง เคย ไม่ เคย แส ถ้า อุปรรมา ก็ เหมือน ถ้า แม่ น้ำ ใหญ่
 ร่วม กับ ขตา โดย ได้ หลาย กระแส เปน ที่ จอก ทอด สภา แถ่ว รือ แพ
 ออก เขา แซ่ ขวัก ไร้ว ทั้ง ไป มา คิด อย่างไร ชื่น ฤ เจ้า จึง เคา ตาม
 จะ ถนอม ถลบ ความ หอง งาม หน้า น้อย หรือ ถ้อย คำมัน ที่ สัก ญา
 จะ ต้อง ว่า เสีย ให้ สิ้น ส่วน วน กตอน แต่ แรก เริ่ม เติม ได้ ภิรมย์ รัก
 ถนอม นัก มิ ให้ ชัด มนั สมร สุก แสน์ สวาศ คำ ที่ ว่า ขออัน
 ให้ พاجر ปลด ผส ประชาทุกรากร เมื่อ ครั้ง พัว ข้า หงษ์ ก็ ดัง ได้ย
 เหมือน โกรธ ซึ่ง จึง มิ ไป ด้วย กับ พี่ พอ เตือน รั ข้าว ระคาย ว่า ร้าย ดี
 เขาบอกมี ก็ ไม่ เหนง ระแวง ความ เพราะ เชื่อ ใจ อยู่ ว่า ใจ เจ้า จง รัก
 เห็น เกินนัก จึง มิ ได้ ออก ฝาก ตาม ดู ชื่น ชื่น สิ้น ฝ่า พยายาม
 แต่ คิด ตาม พาก เพียร เจียน ขอบ มี แล้ว ยัง ข้า ทำ ไถต มา ให้ เห็น

ว่า จะ ไป ดู เจ้า เซ็น แล้ว เสรัง หนี ค้อ ตามพบ จึง ได้ ถ่วง ภู่ ท่วง ที่
 ทำหลบ ถี เมือง เหม เสิ่กัน ฮาย นี้ หาก กล้า ฝ่า เข้า ไป ทักถาม
 จึง ได้ ความ ว่า เป็น เนื้อ ใน เชื้อสาย ก็ นึก อ่าง ขนาง ใจ ยอ ไม่ วาย
 ด้วย เซิงชาย นั้น สนิท ผิด ทำนอง ครั้น ชวนเชิญ เดิน เดิน อย่างเซ่นหัง
 ก็นั่งนั่งเสี้ยม ยื้อนเหมือนหมางหมอง จะให้ สดาสีเคย เลือก ก็ เลือก ของ
 แก่ง ค้อง ถอง ก็ สบักว่าซักใจ แต่ หลีกเลี้ยง เบ่ง เบือน ทำเชื่อน เคย
 เมื่อไม่ เคยเคยเห็นผิด นี้ คิด โฉน เป็น ต้อง ครั้ง แล้ว ยัง ไม่ สิ้นอาโดย
 จน จนไป ฝ่าป่า เคยพากร ได้นึก และ ว่า จะวะ มารับ เจ้า
 ยัง ไร เถ่าเฮอโฉน จึง ไป ก่อน บรรเลาใจ ฤา จะ แก้น ฤา แดงอน
 ฤา จะ ช้อน กต คิต ปก บัด ความ จึงรีบเรือ ตามมา มหานาค
 ตั้งแต่ ปาก คลอง เลี้ยว ก็ เที้ยว ตาม ได้ ถิ่น ร่ำ อบ ฮาย ก็ พ่าย ตาม
 จน พบ งาม พังกดชน ครั้งท่อนสา ให้แซก เรือ เข้า ไป ชิด แล้ว พิช์ ทัว
 กำลัง มัว อยู่ เจียว หนอ หัววอว่า จึงกระแอม ให้ประจักษ์ เบือนภักตร์มา
 ได้ ทศนา หน้าพี่ เบญชี ฮาย ให้ ถยเรือ เสี้ย ไม่ พัง ตะขั้หยาบ
 พี่ ก็ ทราบ เซิง เชื่อน โน เจื่อน สาย อรุ่ห้าฝ่าฝืน ภักตร์ สู้ ทัก ทาย
 ไม่ ภิปราย คอบ คำ ทำมันตึง เมื่อ ภู่ เซ็น เห็น คบ ค้ารบ ตาม
 ซึ่ง แหนง ความ มา แต่หลังพั้งหยังถึง คิต จะ ใจว์ ฉาว ชื่อ ให้ ฤา อึง
 ก็เหมือน หนึ่ง ดาวไล่ ให้ กา กิน พี่ สู้ อต อตม ฤาไทย อาโดยสวดาศ
 เห็น ว่า ว่าศนา สร้าง ค่อย ห่าง ถวิด นึก มานะ ใน สันตาน ด้วย พาด ทมิฬ
 อัน แผ่น ดินจะ ไร หนุ่ นัน อย่า คัด ซึ่ง ความ ข่า ถ้าฤก นั้น นึก โฉน

ก็แจ้งใจ เสียแล้วเจ้าอย่าเฝ้าบิต อันควันไฟ ไกร ห่อน จะรำลึก
 พอรู้ฤทธิ รักซ่อน อย่าซ่อน รอย นี้สิ้นปล้น หรือ จึง ถ่ม อารมณ์ พ้อ
 ดั้น อาโดย โฉน หนอ จึง ท้อ ถอย เขอ ก็ ยัง แต่ จะเซ็ด ให้ เล็ด ถอย
 พี่ก็คอยชม ว่าศนาหงส์ ทุกวัน นั้น มี แต่ ยิ้ม กระหม่อม จิตร
 ด้วย ว่าคิด ไว้ ก็ ส้มอารมณ์ ประสงค์ ฝ่าย เจ้า เหล่า เหมวราพงษ์
 จะมา ดง หนองน้อย เร่ง ถอย คืบ คิด เสีย ใหม่ ไป ถาน ที่ธารฤค
 เล็บจะลึกชันซ้ำเพราะนี้ จงนิรวันจจะ จะอ่อนลงยังยืน
 อย่าได้ คั่นคิดหวังความหลังเอย

๘ แค้นรักร้อนฤไทยใครจะเห็น ตัวเขกก็ออกตรวจว่าสร้อยเงิน
 มิได้ เจ้น วัน เทวศ เพระเจตนา แต่เวียน ปราบ ห้ามใจ อาโดย สว่าง
 อย่าหมาย นาท ตรุณ เรศกับ เชษฐา ไม่ควร ปองครอง ชื่นชูชีวา
 จึงสู้ ผ่าน จิตคิด ตริตรอง ก็เหลือ ดำรงทรง ใจอาโดยรัก
 จนอินทรีย์ ถวิลถวิล ก็คด้าหมอง ประมาณ บัก็ถึง สิ้นของ
 แต่ต้อง ครองทุกข์ เทวศ ถจิต ครอบ หวังจะ ฝากชีวา โดยไว้ ในพี่
 ด้วยรักดี เดียว มุ่งบำรุง สงวน จึงพร้อม สารา รำแต่ คร่ำครวญ
 นื่องรณจวนใจ สว่าง พียง ขาดใจ แน่น เชษฐา มิได้ ปราณี สมอง
 จะมี แค่มอง หม่นจิตร ด้วย พิสมัย เหมือน อดวาย อยู่ใน สายสมุทร ไทย
 จะพึง ไม่ซ่อน ยุก็สุดมือ ตัง บุรุษย์ มุ่งสมร อับศร สวรรค์
 ที่ไหน นั้นจะ ได้ต้อง ประาของ ถือ วิหค หาญผ่าน สมุท ให้ โดก ภา
 แต่กระ พ้อบัก บินก็ สิ้น แรง ตังเฒ่า ชายหมาย เจาะไล่ด ทดง

จะหาทองวิเชียร รัตนจำรัสแสง
 กระต่ายเขย่งเข ไข่น้ำใจจง
 ตราม บัดโดยก็ไม่ได้รั้งสม ประสงค์
 ก็เห็น คงจะ ไม่ผอม ด้วย ครอม ใจ
 เคยเป็น น้องพี่นาง แดงๆ ไฉน
 แต่จะ ใครได้ ถิ่นทิศ ขวบน เขย
 นึกหนึ่ง แต่ เขยฐาน นิจา เขย
 ยาม นอนกร เกย ก่าย รักครรา
 กำศรต แดน เสรีา ไทรมนัสศา
 ถิ่น เวศา เฝ้าแหน แดน ตำราญ
 จะชวน ขึ้นก็ ไม่ชอบ ถูตี่สมาน
 พอ ถิ่น พาน นาสา ก็ เต็มใจ
 ยิ่ง แรง รัก แรง ร้อน ถอน ใจใหญ่
 ดัง เนาใน กอง อักคี จี รุต กาย
 ซึ่ง กำศรต โศก ฤาไทย นั้น ไม่ หาย
 นั้น แดกลาย ร้อน รัก ที่ หนัก ทรวง
 ชีวิต น้องนี้ เห็น คง จะ รับ ถ่วง
 นี้ หาก ห่วง อยู่ด้วย พี่จึง มิ คาย
 นาย ช่าง ตัด เขียรใน ให้สลาย
 ราคา ขาย คง คำ คำ เพราะ ราคะ
 ด้วย เบน คำหนีใน เนื้อ เลือรักมี

เหมือน มยุเรศร์ กระสันต์ ตวัน แต่ง
 ถึงเพียร พากยาก ที่จะ สู่เร็จ
 ประหนึ่ง น้อง ปองฝาก ชีวันปลง
 ชรอย วาสนา หลั่งทิ้ง สองสรวัง
 จึงตล จิตร อนุชา ให้อา โดย
 ทูลเข้า คำพรว่า เทวศ ถูตถึง
 ช่างกระ ไรไม่ เห็นอก วิตก เกย
 ยาม กิน กินระ กำถ้ำ ถิ่น คัน
 จนถ่ม ถิ่นถถอนถกร แด คำกระวา
 อัน ถัดรี คู่เขย เคย เริงรื่น
 เคย ถัด ถิ่น บบผา สุมามาถย์
 ถูตถึง พี่นาง ของ น้อง นัก
 ต้องทั้ง ถิ่นประพิน หอมหอมอาโดย
 ถึง จะ เอา ข้ามฤตย มา รินรด
 แม้วันใดได้ เห็น รักตร พี่ ทักทาย
 เมื่อมีแค่ เกรียม กรมธรรณห์หมอง
 พี่อย่า แหนงเถยว่า แสงแสง ถิ่นถวง
 เบรียบประหนึ่งพดอย เพชรสืบเจ็ดกระหวัด
 ถึง ผูก เวื่อน รจนา ถง ขา ระบาย
 จะ ถอด ได้ ใคร เห็น ก็ คง ตี
 อัน ความ วิตก ออก น้อง หมอง ถูต

ที่แสนสลายคล้ายมณีที่เปรียบปราย ถ้าเชษฐา เห็นดู ช่วย อุปถัมภ์
 ก็จะไม่ ซอก ซ้ำ สด้า สดาย ถึงมีเรือนที่เหมือนไร่เพราะเรือน คดาย
 ไม่เพริศพราว เคียง คู่ ชุมพูนท จงเห็น ทุกข์ เกิด ที่กรรมอารมณ์หมอง
 จงเห็นว่าน้อง รัก พี่ เป็น ที่ สุด ขอ ร่วม ชีพ ชีวัน ด้วย ทราย ม้วยมุต
 ขอ เสน นุชน้อง ที่ แท้ นี ไป เป็น ความสัจย์ มิ ได้ คัด วาที แดง
 ถ้า นึก แหนง แดง ความ จง ตาม ไถ่ ขอ เชิญ กอบ ดาร สวัสดิ์อย่า ขัดใจ
 เหมือน พี่ ได้ เมตตา การ รุณรัก เหมือน พี่ พร้อง สันของเรือนกตัญญูต้องแก่น
 ก็ จะ แค้น สุด วิตถ เพียง ออกหัก ด้วย หวัง สวาศ เชษฐา หนัก หนา หนัก
 จง แจ้ง ประจักษ์ ใจ จจริง ทุก สิ่ง เอย

๓๐. ถาย ถักขณ อัคราณชาตของ ต่าง ฌกโก สุ่มภ์ ประทุมทอง
 สิ่งใด ข้อง เคื่อง ขัด อย่า คัดใจ จง เมตตา การรุมภาพ สนิท
 อย่าปลดปล่อยเสียให้น้องนี้ หมองไหม้ หวัง ฝาก ชีพ ชีวัน คู่ บัดโดย
 ด้วย จงใจ เสนหาเชษฐา หนัก อัน ความ สวาศมาทหมายก็พรายแพร่
 โฉน ที่ จัง มิ แจ้ง ให้ ประจักษ์ จะ พาก เพียร พยา ยาม ด้วย ความ รัก
 ก็เกรง นึก เกิดออก ว่า พี่ มิ เมตตา โอ้ ใคร เลย จะ เห็น ออก วิตถ น้อย
 มี แต่ หมองใจ เทวศ ถึง เชษฐา จะ นอน นั้ง ตั้ง แต่ ร้อน รุม อรา
 จน รกัศรา หมอง มอม ด้วย ทรายใจ เห็น จะ ม้วย ด้วย แค้น เสนห พี่
 ไม่ ปรานี น้อง จจริง แล้ว ฤา โฉน จัง หมาง เมิน อนุชา สัน อาโดย
 ยิ่ง ดู ไป ก็ ยิ่ง เห็น เป็น เสง เชื้อน ละ อารณ ร้อน รัก นี้ หนัก หนา
 ได้ ทุกข์ ใจ แต่ ไร มา ไม่มี เหมือน สู้ ว่า ชื่น ผืน รกัศรา ไป คัด เตือน
 ก็ ไม่ เยือน คำ พร้อง ด้วย น้อง เอย เหมือน สัน ญาติ ขาด มิตร แล้วหนอพี่

ไม่ปรานี อนุชา นิจาเชย ฤๅ แห่ง ความ ว่า ตาม ถวน ไม่ ควร เคย
 จะเกินเคยไปเช่นนี้ก้อย่าตรึงระแวง นื่อง รัก พี่นี้ โดย สุจริต
 มีควรคิดเป็นยนต์เยบ แอบ แฝง ที่จริงใจ จงสืมาน ไม่หาญ แดง
 จึ่ง ช้าง ออกให้ เห็น ได้ เหน็ด หวัง จะพึง พี่นาง เหมือน อย่าง ระเด่น
 เมื่อ คราว เชิญ ไร่ ไร่ เพราะไรค์ พี่จง อุประถัมภ์ ด้วย ช่วย คำ
 ให้ ได้ สู้ ส้ม นื่อง ประคององค์ ระเด่น สวาศมาท หมาย จินตะหระ
 แต่ โหยหาอยู่มิได้ ดัง ใจประสงค์ ก็ จาบัดย์ วันทศ กำศรททรง
 บั้ม จะปลงชีพด้วย ด้วย รัก แรง นี้ หาก ได้ พัง พา พี่ บาหยัน
 ช่วยรับสื่อสารปะหนั้นไปแจ้งแดง ถึง จินตะหระ นั้น ยัง หมาง ระกาง แดง
 ก็ ช้าง ปลอบโยนให้ โอนตาม ทั้ง ช่วย เปลี่ยน สะไบทรง มาส่ง ให้
 เปน ความผิด ช้อ ใหญ่ มิ ได้ ขาม อีเหินา ได้ ชม พดาง ค่าง โธมงาม
 ค่อยคลายความท้อร้อนอาวรณ์ใจ ส่องระเด่น จึ่งได้ เปน ไม่ตรี จิตร
 ก็ เสรีจ ส้ม นิยม คิดพิสมัย เหมือน ศุภลักษณ์ เห็น พ้านภาไทย
 มาอุ้ม ไท อนิรุทธ ฤๅพงษ์ เพราะ เมตตากาการุญ ทั้งต้องสวาสดี
 ได้ร่วมอาศน์ร่วมห้องทั้งต้องประสงค์ ไม่ ถัดเกรง อาญาชีวาปลง
 ก็ เห็นคง เปนภักษผล กุศลบุญ อันศุภลักษณ์ บาหยัน นั้น เปรียบพี่
 ทุกข์ ของ นื่อง ครึ่งนี้จึงเกอหน่น เห็นกับภักศร อนุชา ช่วยการุญ
 จะชอบ คุณ พี่ ไป ไม่ ถ่มเคย ฉันทิน้อง จะได้ ครอง ภิรมย์สืมาน
 เหมือน นิทานที่ ชักชี นะพี่เอ๋ย ขอ วานโษษฐี ช่วย ขยาย ภิรมย์ ปรช
 เชิญเคยเรื่องร้อนวันจวนครวญ ให้ทราบโลศ สายสัมร พี่ขอว่า

ธนุชา นี้นะพร้า แต่ ก่าศรวณ หวังสวาศ มาทน้อง ประคอง นวด
 แดไทยหวด อยู่มีเวณ สักวันวาย มัน พี่ช่วย วิชา เห็นว่า นี
 ก็เห็นที่จะเสร็จสมอารมณ์หมาย ถ้า พัน จาก ใช้ ผอม ครอบม ใจตาย
 จะเอากาย ส่นของกูณ การญรัก ตามแต่ พี่จะ ใช้ งานการ เวื่อนเหย้า
 ทุก คำเข้า ก็นวัน จะหมั้นสมัก จนคราบม้วย มรณา ผู้ดำมิกักดิ์
 ไม่ ถมรัก พี่นาง อยู่หมางใจ จง.เห็น ว่าน้อง หมอง จิตรจิต ฐรสน
 เหมือน วนวาย สายชดชดาไท จะหมาย ผั่งมหาสมุทร เห็น สู้ทโกด
 จะพึงไม้ ขอนน้อยไม้ ถอยเคียง จน อ่อน แรง สัก ก่าถึง ประ ทัง ว่าย
 ก็ หมายใจว่าจจะตายนั้นแท้ เทียง ได้ แต่ กุศต ผลัดคัย นัน เปน เณนีง
 บารุง เลี้ยงชีพ ว่าย มาหลายวัน อัน พี่นาง ประหนึ่ง นาง เมชดา
 ผัน ผยอง ถ้อง พ้า มาจากสวรรค์ ช่วย อุ่มน้อง ใน มหา สาคกรัน

หมด ฉบับ เดิม เท่านั้น

หา ฉบับ ต่อ ไม่ได้

คำโคลงที่นักเรียนร้องถวาย

ในวโรกาสที่ พระราชทาน นาม พระราชทานพระกรุณา ร.ศ. ๑๒๑

โรงเรียน วัดโสมนัสวิหาร

๑. เที่ยงยุค แด่เบื้อง	นทมาถย
จอมภพภูคาธาร	เทิดเกล้า
พระคุณอบเอิบสรวน	ธมภ์จุม จิตรเสย
นับเอนกแนบเฝ้า	โรมเฝ้าเพญเกษม
๒. เปรมร่าพระบาทย์อัน	ลตัญญ
ท่นวงน่านนิยมน	เร็ดอ้าง
ปวงบัตย์ผู้กตร	ทวีบเบียด พระบาทเสย
หาดพิบัตินอบร้าง	เร็ดเบื่องบาทมุด

